Městská knihovna v Praze

Vybíjená

Michal Viewegh

e-kniha • Praha • 2019

Hledáte místo, kde...

... můžete celý den studovat nebo pracovat?

... seženete knížku pro zábavu, do školy, k poučení?

... stahujete e-knihy, posloucháte hudbu, tisknete 3D?

... osobně potkáte české i světové autory?

... můžete zajít na koncert, filmy artové i 3D?

Právě jste ho našli!

Městská knihovna v Praze

**43 poboček, 3 pojízdné knihovny, 4 000 akcí ročně,
2 000 000 dokumentů, 60 Kč za registraci**

www.mlp.cz

knihovna@mlp.cz

www.e-knihovna.cz

www.facebook.com/knihovna

Městská knihovna v Praze

PRAHA
PRAGUE
PRAGA
PRAG

Vybíjená

Michal Viewegh

Znění tohoto textu vychází z díla Vybíjená tak, jak bylo vydáno nakladatelstvím Petrov v Brně v roce 2004. Pro potřeby vydání Městské knihovny v Praze byl text redakčně zpracován.

§

Text díla (Michal Viewegh: Vybíjená), publikovaného Městskou knihovnou v Praze, je vázán autorskými právy a jeho použití je definováno Autorským zákonem č. 121/2000 Sb.

Vydání (obálka, upoutávka, citační stránka a grafická úprava), jehož autorem je Městská knihovna v Praze, podléhá licenci Creative Commons Uveďte autora-Nevyužívejte dílo komerčně-Zachovejte licenci 3.0 Česko.

Verze 1.0 z 22. 1. 2019.

OBSAH

TOM 8
EVA 9
TOM 13
EVA 17
JEFF 21
AUTOR 23
HUJEROVÁ 26
EVA 30
SKIPPY 33
HUJEROVÁ 35
TOM 38
EVA 42
HUJEROVÁ 45
TOM 51
SKIPPY 54
HUJEROVÁ 56
TOM 61
AUTOR 64
HUJEROVÁ 66
TOM 69
HUJEROVÁ 73
JEFF 78
HUJEROVÁ 82
EVA 86
HUJEROVÁ 90
AUTOR 94
HUJEROVÁ 96
JEFF 104
HUJEROVÁ 107
SKIPPY 111

HUJEROVÁ 113
EVA 118
HUJEROVÁ 122
JEFF 125
EVA 131
JEFF 134
TOM 138
AUTOR 140
EVA 141
JEFF 147
TOM 148
JEFF 154
EVA 156
SKIPPY 159
JEFF 160
TOM 162
JEFF 164
HUJEROVÁ 166
TOM 168
JEFF 170
HUJEROVÁ 173
TOM 175
SKIPPY 177
JEFF 179
HUJEROVÁ 182
SKIPPY 189
HUJEROVÁ 191
AUTOR 193
HUJEROVÁ 195
EVA 200
TOM 203
EVA 209

TOM 210
AUTOR 213
HUJEROVÁ 215
TOM 217

TOM

Je-li člověku dvacet, společné bydlení se dvěma vrstevníky může být docela fajn; v jednačtyřiceti to už není legrace.

Občas vás uprostřed noci probudí počínající kocovina a žízeň, takže vstanete a jdete se napít chlorované vody z kohoutku, protože je úplně zbytečné pokoušet se v lednici objevit vaše pivo nebo minerálku. Jste líní hledat potmě pantofle, takže na bosých chodidlech, jak jste chmurně předpokládali, cítíte ztvrdlé drobky chleba, paprikové chipsy, Skippyho ostříhané nehty, rozšlapané olivy v česnekovém nálevu a bůhvíco ještě. V příští chvíli uklouznete po rozházených prospektech Eurotelu. Skippy si třikrát ročně kupuje nový mobilní telefon, každý měsíc mění zvolený tarif a neustále počítá volné minuty, přestože víceméně nemá, komu by zavolal. Stejně jako já – volných minut máme oba na rozdávání. Z *Jedničky* i z *Trojky* je slyšet chrápání obou spolubydlících a z korkové nástěnky na zdi v předsíni vystupuje ze tmy bílá čtvrtka s posledním marným pokusem o měsíční rozdělení úklidu. Tiše otevřete dveře do koupelny, po hmatu našátráte gumovou vagínu, kterou Skippy o jednom deštivém víkendu před dvěma lety nainstaloval na zeď místo vypínače, stisknete víčka k sobě a rozsvítíte. Potom oči pomalu otevřete: na neuvěřitelně špinavém umývadle leží tři holicí strojky. Zrcadlo nad ním je zacákané tolika druhy zubní pasty, že začíná připomínat nevydařenou abstraktní malbu. Pustíte vodu, necháváte ji odtéct a pozorujete svoje vrásky pod očima i na čele. Posloucháte, jak voda mizí ve výlevce: v tichu nočního bytu vám ten zvuk připadá jakoby významnější než ve dne. Jako by obsahoval nějaký zakódovaný vzkaz – vzkaz pro vás: *Za moc to nestojí, co, kámo? A bude hůř.*

Ani vás to moc nepřekvapí. Možná dokonce lehce přikývnete hlavou, zastavíte vodu a jdete si znovu lehnout. K sobě, do *Dvojky*.

EVA

Po rozvodu už zůstane sama.

Všichni jí tenkrát říkali, že v devětadvaceti a hlavně se svou vizáží (nenávidí to slovo) nebude mít nejmenší problém najít si chlapa, ale ona vlastně žádného nehledá. Občas sice nějaké to pozvání na kávu nebo do divadla přijme – jenže nikdy z toho nic není. Většinou jí to už od začátku připadá takové… usilovné. Ti muži se velice snaží, což je možná právě ta chyba. Usmívá se, pozoruje ty drahé kravaty a poslouchá jednu vtipnou historku za druhou (Jeff tvrdíval, že její absence smyslu pro humor hraničí s mentálním postižením), ale v duchu už se těší, jak se vrátí domů, napustí si vanu, dá si do ní mandarinkovou pěnu a bude poslouchat to nové cédéčko U 2. Dá se tohle pochopit? Většina jejích kamarádek (natožpak její matka) by řekla, že nedá.

Jenomže si nemůže pomoct. Její krása jako by ty muže předem oslabovala. Slovo krása používá se stejnou věcností, s jakou bohatí lidé mluví o penězích – chudákům to pochopitelně zní domýšlivě. Ale tak to není. Není domýšlivá a komplimenty ji spíše popuzují. Proč se ten člověk proboha tváří, jako že právě objevil Ameriku? Ano, je krásná, to ví – a dál?

Není si jistá, jestli to dokáže vysvětlit. Mnozí z těch mužů, kteří se jí od rozvodu dvoří, dělají různá romantická gesta: dávají jí prsteny s diamantem, které jim s omluvou vrací; kupují letenky do Londýna, které pak nákladně stornují; skládají jí k nohám celé svoje životy (občas včetně dětí a manželky). Tváří se, že jsou připraveni spálit veškeré mosty – zřejmě se domnívají, že ji může získat jenom ten, kdo bude schopen největší oběti. Někdy si připadá jako volný luxusní byt: přednost nejvyšší nabídce.

Všechno je to tak předvídatelné. Ze začátku všichni překypují sebevědomím, jenže když vidí, že se na jejím zdrženlivém postoji nic

nemění, bublina splaskne. Začnou se k ní chovat jako k nadřízené, začnou se jí bát. Pořád se ptají, jestli jí to jídlo chutná, jestli jí nic nechybí a co by pro ni mohli udělat. Udělají prý cokoliv. Snad by před ní padli i na kolena. Copak jí takoví muži mohou imponovat? Je to únavné. Směšné. Možná nejpřesněji to kdysi vyjádřil Skippy: Všichni jsme z tebe předposraní. Sama by to takhle neřekla (nikdy nemluví sprostě), ale něco na tom je. Copak se vážně nenajde někdo, kdo by z ní nebyl… předposraný?

Představovala by si to úplně jinak. Představuješ si to jako Hurvínek válku! křičel na ni jednou před rozvodem Jeff, celý bez sebe vzteky. Někdy mívá takový bláznivý sen: kdosi zazvoní a ona jde v županu otevřít. Za dveřmi stojí neznámý muž; pozdraví ji očima. Ona ustoupí, muž vejde a pomůže jí s balením: ona otvírá skříně, vyndává ramínka s šatstvem a on je skládá do kufrů. Za celou tu dobu nikdo z nich nepromluví. Její dcera Alice se na ni tázavě podívá, ale ona jí pohledem naznačí, že je všechno v pořádku. Muž zavře kufry, uchopí ten větší a vezme Alici za ruku. Ona nese druhý kufr. Beze spěchu sejdou k autu a muž je odveze do svého domu…

Všechno se tak obtížně vysvětluje. Všechno je v komunikaci, říkával Jeff.

„Komunikuj se mnou! Mluv! Jak mám tvoje tajuplný ženský pocity respektovat, když se mi je ani nepokusíš popsat? Jak se v tobě má člověk doprdele vyznat?“

Alice jí vyčítá, že v poslední době tráví ráno v koupelně čím dál víc času. Asi má pravdu, neměří si to. Seznam různých kosmetických nedostatků, které je třeba každé ráno nějak ošetřit či alespoň zakrýt, roste teď po čtyřicítce tak rychle, až ji to začíná zneklidňovat. V osmnácti jí ranní toaleta netrvala ani pět minut: vyčistila si zuby, opláchla obličej studenou vodou, natřela se prvním krémem, který na umývadle našla, projela si vlasy kartáčem – a všichni jí pak celý den říkali, jak je krásná. Když v sobotu ráno sešla dolů do kuchyně

ke společné snídani, na otcově tváři se pokaždé objevilo radostné překvapení, téměř úžas. Až jí to vůči mámě připadalo netaktní. Někdy dokonce odložil rozečtené noviny a pozoroval, jak se pokouší smontovat jednotlivé díly kuchyňského robota, aby si mohla ze tří žlutozelených kubánských pomerančů udělat čerstvý džus.

„Je vůbec možný, Alenko, že jsme v tom špinavym bungalovu na Makarský mohli počít něco takhle pěknýho?" říká.

Vstane, jemně dceru odstrčí a sestaví odšťavňovač sám.

„Taky to nechápu," odpovídá Evina matka s úsměvem.

„Vůbec nebyl špinavej," pošeptá Evě. „To si táta vymejšlí…"

Připadá jí, jako by to bylo včera. Dneska stráví v koupelně celou hodinu a po příchodu do kuchyně jí Alice řekne, že si má nechat vybělit zuby a na váčky pod očima přikládat pytlík od zeleného čaje.

„A pokud ses opravdu rozhodla rezignovat na jakýkoli účes, měla bys nosit šátek!"

Někdy jí připadá, že se dcera začíná vyjadřovat jako Tom.

Večer bývá skoro vždycky doma. Chodila na jógu pro začátečníky, ale po půl roce toho nechala: ty polohy jí připadaly legrační, což musela před zapálenou cvičitelkou neustále skrývat. Paradoxně ji to definitivně přestalo bavit ve chvíli, kdy úspěšně zvládla první složitější cviky. Šlo jí to lépe než ostatním, cvičitelka ji chválila a dávala za příklad, ale Eva si v těch nepřirozených pozicích připadala trapně. Můžu se klidně stavět na hlavu, ale stejně zůstanu rozvedená, říkala si v duchu.

Ráda luští křížovky, plete a často se dívá na televizi, ať už si o tom každý myslí, co chce. Raději než hrané filmy má dokumentární a zejména cestopisné pořady. Cestománii si jen málokdy nechá ujít. Nikdy nebyla žádná velká turistka a cestování ji ve skutečnosti příliš neláká (Co mě vlastně v životě ještě láká? ptá se někdy sama sebe), ale čas od času si představuje, jak by vypadal její život, kdyby se narodila v nějaké úplně jiné zemi. Kdyby chodila třeba v Jemenu na dívčí gymnázium.

„V Jemenu?! Ty seš vážně cvok, mami," směje se jí Alice. „Jak tě něco takovýho vůbec může napadnout?"

Eva neví. Je to její vina?

Z té televize má hlavu plnou nejrůznějších reklamních sloganů a popěvků. Samozřejmě si tyhle věci nechce pamatovat. Je to slovní balast, kterého se nedokáže zbavit. Minulý týden viděla v rohovém podloubí na náměstí I. P. Pavlova močit jakéhosi muže. *Chlapi sobě*, napadlo ji okamžitě. Odvrátila pohoršeně zrak na střechu nejbližšího domu. *Bramac. Střecha na celý život*. Někdy si říká, jestli nějak takhle nezačíná přechod?

Do práce jezdí metrem, neboť cesta autem by jí v ranní špičce trvala skoro dvakrát déle. Vagóny bývají přeplněné, což upřímně nesnáší. Pokud se jí výjimečně podaří najít volné místo, listuje si v novinách. Čte jen přílohy: Volný čas, Kulturu, Zdraví, Finance; v domácím i zahraničním zpravodajství obvykle jen přelétne titulky. Nikdy se nedokázala přinutit, aby se o politiku zajímala víc. Řídí se spíše instinktem: všímá si, jak se ten či onen politik tváří, jak mluví, jak se obléká.

„Ty nevolíš strany, ty nevolíš programy," obviní ji Jeff v předvečer voleb, „ty volíš obleky! Ty volíš kravaty!"

„Nejen," hájí se unaveně; ví, že je to předem prohraná bitva, „taky dám na jejich oči, úsměv a tak dále…"

„Takže kdyby Grebeníček vypadal jako Richard Gere, budeš volit komunisty?"

Občas se na noviny nedokáže soustředit vůbec a místo toho nenápadně pozoruje spolucestující – hlavně ženy. Pod nohama cítí otřesy a vibrace mnohatunového podvozku. Jak to zvládáte vy? chtěla by se jich někdy zeptat. Nepřipadá vám život k neunesení těžký? Jak to, že jsme ještě tady? Jak to, že jsme stejně jako Irena neskončili dole v kolejišti?

TOM

Ve svých dvaašedesáti vypadá Vartecký stále ještě velmi dobře; do školy jezdí od jara do podzimu na kole, dvakrát týdně hraje volejbal a každý pátek chodí se svou o šestnáct let mladší manželkou do sauny. Některé kolegyně (ženy mají ve sboru více než osmdesátiprocentní převahu) mu všemožně nadbíhají, čemuž čelí jakýmsi zasmušilým, zdvořilým klidem. Na večírcích, jako je tento, připomíná velkého dobráckého psa, kterého týrají děti: všechno to hlazení, pusinkování a sedání na klín snáší s imponující trpělivostí, a teprve když projevy přízně dosáhnou samé hranice snesitelnosti, vstane, opatrně ze sebe přiopilé učitelky setřese a důstojně přejde do opačného koutu sborovny. Seženu mu volnou židli, přiťukneme si a nezávazně tlacháme. Kolem prochází kolegyně Mrázová: oběma rukama svírá papírový tácek, na němž zbyl jen mastný otisk dvou chlebíčků, kousek kližky z rostbífu a žlutý oblouček citrónové kůry. Nenápadně se k Varteckému nakloním.

„A mladé hostesky už přinášejí oceněným pedagogům státní vyznamenání," pošeptám mu.

Mrázová se otočí, zkontroluje nás pichlavýma očima, ale potom roztáhne ústa do úsměvu, který zřejmě považuje za rozverný; na zubní protéze má žloutek z vajíčka. Mrázová by se měla rozverných úsměvů definitivně vzdát, říkám si v duchu. Měla by je odložit do nějaké té zatuchlé krabice na skříň, kam v říjnu ukládá oblečení na léto.

„Skvělý večírek, že?" prohodím společensky.

Před pětadvaceti lety jsme se neměli rádi, ale teď to oba snaživě maskujeme. Tenkrát nás měla na matematiku a deskriptivní geometrii. Jednou mě na konci roku zkoušela u tabule – s neskrývaným pohrdáním sledovala, jak se mořím s jakýmsi *průmětem jehlanu.*

„Myslela jsem, Tomáši, že máte fantazii – když jste ten *básník*…“ pravila jízlivě.

„Fantazii mám, chybí mi pouze prostorová představivost,“ odpověděl jsem. „To jsou dvě rozdílné věci, soudružko profesorko.“

Oněměla nad mou drzostí. Pamatuje se na to? Podobných rebelů měla stovky – jestlipak se tím ty slavné vzpoury trochu neumenšují? Inflace rebelů. Připomenu si komickou obřadnost, která vždycky doprovázela její manipulace s velkým dřevěným kružítkem, a neubráním se úsměvu.

„Vy spolu máte, pánové, nějaké tajemství?“ ptá se podezíravě.

Varteckýse na mě podívá.

„Vlastně ano,“ říká. „Milovali jsme kdysi tutéž dívku.“

Mrázová nesouhlasně vzdychne:

„Umíte se, vy chlapi, bavit taky o něčem jiném?“

Když na sebe zhruba o hodinu později s Varteckým znovu narazíme, ještě jednou se k jeho narážce vrátím – počkám samozřejmě na delší prodlevu v konverzaci, aby náhlá změna tématu nepůsobila tak násilně.

„Intimní otázka stran minulosti – povoluje se?“

Vartecký odjakživa mluví velmi úsporně, možná to je reakce na mnohomluvnost kolegyň – a já jsem v naší vzájemné komunikaci jeho zvyk postupně přejal. Bez váhání přikývne.

„Spal jsi s ní tenkrát na Slapech?“

Nepotřebuje se ptát na jméno, a ani nepředstírá, že by musel vzpomínat. Ocením to, ale zároveň mě to zneklidní: krásných dívek učil za ta léta desítky, ne-li stovky.

„Ne.“

Zdá se, že nelže, ale nejsem si jistý.

„A předtím, nebo později?“

„Ne.“

„Proč ne?“ říkám blazeovaně.

Z rozepnuté košile se mu derou husté, jen lehce prošedivělé chlupy – moje hruď je naopak téměř holá, a proto se v jeho přítomnosti obvykle stylizuji do role ironického intelektuála, pohrdajícího tak prvoplánovým znakem mužnosti.

„Když ona přišla na můj sad / vše právě odkvétalo. / Tak nevrle a tulácky v obzoru slunce spalo."

Únik do poezie, napadne mě okamžitě.

„Tvé ženě je šestačtyřicet," namítnu. „Když sis ji bral, bylo jí jen o pár let víc než tenkrát Evě."

„Jenže nebyla studentka. Se studentkama se to nerentuje. Nad radostma převažujou problémy."

Čekám, jenže jiného vysvětlení se mi už nedostane.

„Myslím, že bys o tom měl něco vědět," dodá pouze v narážce na Kláru.

Stále mu úplně nevěřím, ale nezlobím se na něho: nemá důvod mi lhát, takže pokud mi stran té více než dvacet let staré minulosti neříká pravdu, dělá to jen z ohleduplnosti. Ví, že pro mě minulost neskončila.

„A ty?" zeptá se nečekaně.

„Bingo!" zvolám. „Klíčová otázka. Jádro pudla."

„Takže nespal."

„Ne."

Neřekne na to nic.

„Dvě písmena – a je v nich půl života," říkám já.

Víno v plastových láhvích nestojí za nic, ale i tak do sebe naráz obrátím celou sklenici. Potom nám oběma znovu naliji.

„A proč ne?" zajímá se nevzrušeně.

Mně se při stejné otázce chvěl hlas. V tom je ten rozdíl, uvědomím si: Jeff a já jsme kolem Evy vzrušeně pobíhali, zatímco on klidně stál. Všemožně jsme kolem ní kroužili, pořád jsme jen mluvili, dokonce recitovali – on mlčel. Uhýbali jsme očima, on se bez rozpaků díval. Tušil jsem to už tenkrát: copak jí mohl imponovat někdo, koho její

krása *ochromovala*? Potřebovala někoho, kdo byl schopen si tu krásu prostě vzít. Navenek jsme se s Jeffem Varteckému posmívali, že je starý (bože, odpusť nám!), ale ve skutečnosti jsme se ho báli. Dobře jsme cítili, že má něco, co my při nejlepší vůli mít nemůžeme.

„Copak já vím?“ zvolám. „Protože jsi tu byl ty. Protože si ji zamluvil Jeff. A tak dále.“

Vartecký si položí prst na ústa. Marta, má tehdejší tělocvikářka, se k nám pobaveně otočí.

„Ááá, takže opět téma Eva Šálková, co?“

Vartecký se tváří flegmaticky, já zaraženě mlčím jako přistižený kluk (vyučovat na téže škole, na které jste studovali, je svým způsobem zvrácené – skoro by se chtělo říct, že je v tom cosi incestního. Rozhodnutí vrátit se na svou alma mater coby pedagog jsem si dříve vysvětloval zdravým konzervatismem a sentimentem; dneska už vím, že největší roli tu hrála jistá sociální lenost: nechtělo se mi pracně objevovat jiný život než ten, který jsem tak důvěrně znal). Marta potřese nevěřícně hlavou.

„Šálková forever!“ zasměje se.

„Přesně tak, Marto,“ odpovím vážně. „Šálková forever.“

EVA

Autem jezdí, ale jen dvě známé, naučené trasy: každý pátek na nákup do Hypernovy a jednou za čtrnáct dní k rodičům do Vrchlabí – po odchodu do důchodu prodali pražský byt a koupili si zde malý domek. Jinak nejezdí nikam. Celé dny stojí její vínový renault na tomtéž místě (v zimě je to často jediné zasněžené auto v ulici a v létě, když jej nechá stát blíž k parku, bývá zase po týdnu pokryté jemným žlutým pylem, do kterého děti kreslí sprosté obrázky). Loni – sedm let po rozvodu – ho dostala od Jeffa k narozeninám.

„O co se to snažíš?“ řekla mu.

„Teď už jenom o to, abyste přežily.“

Je to prý nejbezpečnější vůz ve své třídě.

Trasu do Vrchlabí zná zpaměti, každou značku, každou zatáčku; když musí tak jako nyní přejet třeba jen do jiného pruhu, než kterým si zvykla jezdit, ihned se cítí nejistě.

„Mami?“ dobírá si ji Alice. „Co budeš dělat, až tu jednou bude třicetikilometrová objížďka?“

O tom samozřejmě také přemýšlela. Obezřetně pozoruje zadní kola fordu před nimi. *O šedesát procent záběrových lamel více než ostatní pneumatiky*, napadne ji a dostane na sebe vztek.

„Zastavím na krajnici, rozsvítím výstražná světla a zavolám odtahovou službu.“

Krátce na dceru mrkne: cosi v jejím úsměvu Evě téměř bolestně připomene Jeffa v době, kdy ho spatřila poprvé. Tehdy mu ještě nebylo šestnáct a byl o centimetr menší než ona. Potom ji ovšem rychle přerostl.

Když parkuje ve dvoře za domem, všimne si otce stojícího za záclonou okna – neodhrne ji, jako kdyby z nějakého důvodu onu

chvíli, kdy vyjde ven a přivítá je, potřeboval ještě odložit. Jako by ty dvě tři minuty potřeboval na rozmyšlenou. Návrat jedináčka, který zklamal, pomyslí si Eva.

„Seš naše všechno. Naše pýcha. Nezapomínej na to." Takhle jí to máma vždycky říkala.

Ve čtyřiceti už se to o dcerách samozřejmě neříká. Ráda by věřila, že je pořád jejich všechno, nebo alespoň skoro všechno, jakkoli to od nich už léta neslyšela. Možná proto, že to skoro všechno na sebe z ničeho nic vzalo podobu stárnoucí rozvedené ženy s dítětem. Chápe, že je zklamala. Vychovali ji, jak nejlíp dokázali. Všechno jí obětovali. Doslova ji vypiplali. Jenom těch drahých opalovacích krémů a olejíčků, co na ni každý rok na Makarské vypatlali… A jak se jim odvděčila? Rozvedla se, a teď ještě ke všemu začíná stárnout. Promiň, tati, tvoje krásná holčička má křečové žíly… Nadechne se: vzduch je tu jako vždy čistší, ostřejší než v Praze. Hned za střechou garáže je vidět šedozelené úbočí Žalého. Otec vychází z domu: je v teplákách, což Evu zamrzí. Máma jde za ní; nese kouřící hrnec a staví ho na schody. Šedesát let žili v Praze na Vinohradech – a teď tohle, pomyslí si.

„Ahoj!" zavolá snaživě.

Alice běží k babičce a objímá ji. Babička se usmívá, ale očima kontroluje hrnec.

„Dej mi klíčky, srovnám to," požádá Evu otec.

Nechápavě mu klíčky předá; teprve nyní si všimne, že auto stojí poněkud našikmo, a polovina pravé přední pneumatiky navíc spočívá na nízkém pískovcovém obrubníku, lemujícím záhon s jiřinami. Dušičkové kytky. Jaké kytky, taková nálada. Otec se ztěžka nasouká za volant, posune si sedačku dozadu, nastartuje a poslouchá motor; potom zařadí zpátečku a dvěma krátkými manévry auto srovná. Zůstává sedět uvnitř, stáhne okénko.

„Vážně dobrý auto," říká.

„Včera tu byl Jeff," informuje Evu matka.

Nic na to neřekne.

„Potřebovala bys ještě pár kondičních jízd," poznamená otec, když vystoupí z vozu.

„Dobře. Díky za milé přivítání."

Mávne rukou a vezme ji kolem ramen.

„Nazdar," usměje se konečně.

Dokud žila s Jeffem, řídil prakticky výlučně on; volant jí podobně jako mnoho jiných ženatých mužů byl ochoten svěřit jen tehdy, když pil. Řízení s namazaným Jeffem nenáviděla. Vzhledem ke své nezkušenosti potřebovala, aby ji navigoval a instruoval, ale on buďto její nervózní otázky (*Kam teď? Rychle! Kdo má přednost? Já, nebo ten nákladák?*) s opileckou bezstarostností bagatelizoval, nebo na ni podrážděně zvyšoval hlas.

Po rozvodu se jednoho večera ve vaně rozhodne, že prolomí začarovaný kruh dvou známých tras: zajde do nejbližší autoškoly, objedná si pět, nebo raději deset kondičních jízd a naučí se jezdit i jinam než do Vrchlabí. Představuje si, že bude s Alicí o víkendech podnikat různé výlety.

„Jak dlouho máte řidičák?" zní první otázka instruktora.

Už sedí v autě.

„Dvacet let, ale až do rozvodu jezdil jenom manžel."

Instruktor si ji prohlédne.

„Takže další rozvedená," zamumlá. „Nastartujte."

Eva na jeho neomalenost nemůže příslušně zareagovat, neboť se plně soustředí na nezvyklé osazení přístrojů na palubní desce.

„Jedem, na co čekáte?"

Instruktorova popudlivost jí připomene cosi důvěrně známého. U nejbližšího semaforu mu pohlédne zpříma do zarudlé tváře – a v té chvíli jí to dojde.

„Vy jste pil," říká užasle.

Instruktor se zasměje takovým způsobem, že Eva už nemá nejmenších pochyb. Zapne výstražná světla, zatáhne ruční brzdu a rozepne si pás.

„Dál nejedu," oznámí mu. „Jste namol."

„Namol teda určitě nejsem."

„Jste."

Vystoupí a odchází. Lidé ji pozorují. Auta za nimi začínají troubit.

„A vy jste stejně nudná, nezajímavá a studená jako všichni abstinenti!" křičí za ní instruktor.

JEFF

Vlastně se v Evě nikdy nevyznal – to je jediná jistota, která mu po tom všem zbyla.

Kdykoli na to zkouší jít racionálně, ničeho se nedobere – tedy kromě pocitu, že bude-li v podobných úvahách ještě pár minut pokračovat, zešílí. Když člověk přemýšlí o ženách, měl by na veškerou racionalitu zapomenout, říká Tomovi. Tudy prostě cesta nevede. Může mu uvést desítky příkladů: Eva si stěžuje na bezzásadovost a populismus v české politice, a když se jí zeptá, proč tedy volila stranu, jejíž předseda je přímo exemplárním příkladem politické bezzásadovosti a populismu, odpoví mu, že má šmrnc, dobře se obléká a má hezké ruce. A tak dále a tak dále. Když o tom Jeff mluví, má pocit, že se zalkne.

„Hele, žijem v logicky strukturovanym světě: světadíly, státy, okresy a tak dále," vysvětluje Tomovi. „S tím korespondujou příslušný instituce. Ať už si o současný společnosti myslíš cokoliv, jedno jí upřít nemůžeš: její hierarchie je přehledná."

„No řekněme."

„Netvrdím pochopitelně, že všechny instituce fungujou ideálně, ale jejich struktura je přinejmenším transparentní: státní správa, kraje, místní úřady. Čirá logika. A teď si do tohodle systému dosaď rodinu, základní společenskou buňku," Jeff se hořce zasměje, „jejíž celá polovina není schopná udržet logiku ani při rozhovoru o filmu s Brucem Willisem… Nemyslíš, že je někde chyba?"

Tom se usmívá.

„Vzpomeň si na Kláru," říká Jeff. „Co je to manželství? Upřímně ji miluješ – a zároveň ji po každý její druhý větě stejně upřímně toužíš zabít. Tohle je manželství. Proto před ní unikáš. Proto chodíš každý úterý večer na volejbal a ve čtvrtek na sálovej fotbálek. Proto jezdíš

každej víkend na lyže. Proto si koupíš kolo, a kdykoli je to jen trochu možný, vyrážíš od ní pryč, co nejdál."

„Myslel jsem, že jste jezdívali společně?"

Jeff zavrtí hlavou.

„Že jsem ji občas bral s sebou, na principu těch útěků nic neměním. Když za mnou mlčky šlapala, nebyla to vlastně ona – jestli mi rozumíš?"

Tom po nějaké době přikývne.

„V podstatě jde o to je umlčet," dodá vážně Jeff.

AUTOR

Je mu čtrnáct a půl roku; měří sto šedesát dva centimetrů.

Rád nosí jednobarevné košile s rozhalenkou, do nichž si uvazuje hedvábný šátek. To hnědé semišové sáčko mu vlastnoručně ušila babička Věra, kožešnice. S výsledkem je očividně spokojená: když si autor sako poprvé oblékne, několikrát použije slovo nóbl.

„Nóbl kluk," usmívá se.

Autor tuší, že se mu spolužáci za jeho zády posmívají a že babiččino hodnocení je poněkud nadsazené, ale to slovo má pro něj jakési neurčité kouzlo. Co když má babička pravdu? Co když se ono noblesní částečně přenese i na jeho spolužačky? Pro jistotu sako a košile s hedvábným šátkem v rozhalence nosí po celý první ročník – samozřejmě s výjimkou státních svátků, kdy si tak jako ostatní spolužáci musí oblékat svazáckou košili a kravatu.

Později mu přítel rodičů věnuje zelenobílou bundu z pogumovaného papíru, již zdarma dostane na stánku firmy Grundig na brněnském veletrhu. Zapínání je na zip. Pokud autor nepočítá dámské džínsy značky Levi's, které mu občas půjčuje matka (jiné kalhoty z pravé džínoviny až do maturitního ročníku nevlastní), jde o nejmodernější, *nejzápadnější* součást jeho chudého šatníku. Reklamní bundu nosí po celý druhý a třetí ročník. V posledních týdnech se rukávy na loktech už začínají trhat a působí špinavě, ale přesto se jejího nošení nevzdá.

Hned na počátku prvního ročníku se autor po vzoru dvou nejbližších kamarádů odmítne stravovat ve školní jídelně (koho napodobovali ti dva? napadne ho při psaní těchto řádek) a na obědy pak celé čtyři roky všichni docházejí do jednoho ze dvou tehdejších benešovských lahůdkářství. Čtyři roky pět dní v týdnu obědvá teplou sekanou nebo vlašský salát – obojí se dvěma houskami jako

přílohou. Čas od času si dají lahůdkový párek, eventuálně takzvané ruské vejce. Pijí žlutou limonádu a kofolu. *Nikdy* nejedí ani nepijí nic jiného – a nevadí jim to. Ba co víc, pokud autora paměť neklame, *chutná* jim to. Za dobu svého středoškolského studia má k obědu odhadem čtyřistakrát *sekačku*, třistakrát *vlašák* a stokrát párek nebo to strašlivé vejce se zelenošedým žloutkem – a nestěžuje si. Z dnešního odstupu to nedokáže pochopit, dokonce při vzpomínce na ta kila mastné sekané a litry majonézy cítí jakousi opožděnou nevolnost, cosi jako metafyzické odříhnutí. Byl to opravdu on? On, který dnes v italských, mexických, čínských, thajských, indických či libanonských restauracích dlouhé minuty vcelku informovaně hovoří s číšníkem? On, který si jen opravdu nerad dává jinou než *chlazenou* rybu a jiné než *domácí* těstoviny? On, kterému krém Brulée bez karamelové krusty nebo tiramisu připravené bez mascarpone dokáže otrávit zbytek večera?

Řečeno jazykem zoologických encyklopedií: *V mládí žere jednoduchou stravu, později se stává značně vybíravým.*

Plyne z toho nějaké poučení? Autor si není jistý.

Ve třetím ročníku jej tělocvikář poněkud překvapivě nominuje do školního týmu, který se má zúčastnit jakéhosi basketbalového turnaje. Jako jediný v sestavě nehraje košíkovou závodně, ostatní kluci několikrát týdně trénují v městském oddíle; přijímají ho proto mezi sebe s jistou nedůvěrou, ale časem je přesvědčí, že si místo v sestavě zaslouží: jeho střelba není sice úplně přesná, ale na druhé straně slušně brání a občas dokáže získat i zdánlivě ztracené míče.

V závěrečném utkání turnaje dostávají v poslední minutě koš a prohrávají o jediný bod. O celkovém pořadí je sice už rozhodnuto (bez ohledu na výsledek zápasu skončí třetí ze šesti mužstev), nicméně dramatický závěr postaví diváky i obě lavičky na nohy. Jeden ze spoluhráčů je při rozehrávce atakován a v tísni posílá autorovi nepříliš vydařenou přihrávku, ale on míč na poslední

chvíli zachytí. „Střílej!“ zakřičí na něho kdosi. „Musíš střílet!“ Autor zdařilou kličkou obejde nejbližšího protihráče a z výskoku střílí rozhodující koš – na který pak vzpomíná celý život.

Celý život vzpomíná na jediný koš v nedůležitém zápase bezvýznamného turnaje.

HUJEROVÁ

K věci: nejsem hezká. Ani trochu, vážně. Jsem *spíše ošklivá*, což bohužel není falešná skromnost, nýbrž realita. Ukažte moji fotku (třeba tu naprosto příšernou z občanky, ale klidně i tu o něco málo lepší z pasu, nebo třeba tu ze řidičáku, ono to vyjde nastejno) deseti náhodně vybraným lidem a dejte jim čtyři možnosti: *krásná, celkem hezká, spíše ošklivá a ošklivá* – a můžete se vsadit, že minimálně sedm z nich bez váhání zaškrtne céčko a že od každého puberťáka, i kdyby byl sebeuhrovitější, dostanu pochopitelně déčko.

Tak s tímhle žiju – pouze s tím rozdílem, že lidem na ulici neukazuju fotku, nýbrž rovnou svůj ksicht. I puberťákům.

Moje ošklivost je obtížně popsatelná: nemám hrb, zrůdně velký nos ani srostlé obočí. Netvoří ji nějaká podobně nápadná, a tudíž relativně snadno odstranitelná jednotlivost; moje ošklivost vzniká prostým součtem několika desítek drobných, na první pohled nijak výrazných fyzických nedostatků: obličej by mohl být oválnější, čelo vyšší, vlasy hustší, oči větší, uši menší, pohled poněkud pronikavější, zuby bělejší a rovnější, pleť čistší a zářivější, ústa lépe tvarovaná, rty plnější, boky a zadek naopak štíhlejší, nohy delší. A tak dále. Je toho tolik, že se s tím při nejlepší vůli nedá nic dělat. Jak to řekl kolega architekt jedné zákaznici, která koupila kdesi za Prahou prastarý rodinný domek: Těch oprav by bylo tolik, že optimální řešení je to zbourat a postavit novej… Tak přesně tohle je můj případ: lasery, liposukce ani plastiky nic neřeší. Moje optimální řešení se jmenuje *demolice*.

Jsem zkrátka Hujerová.

To je moje přezdívka už od základky. Nevzpomínám si bohužel, kdo s tím přišel ve třídě jako první – kdybych to věděla, srazila bych

ho autem (pochopitelně žertuji). Mám pocit, že to byl Skippy, ale nechci se mýlit.

Každopádně se ta přezdívka ihned ujme. Zní dostatečně posměšně, takže dobře ilustruje mou tehdejší osobnost: věčně nasupené čelo, laciné brýle, pubertální knírek a nahrbená ramena. Hujerová je v jistém smyslu brilantní zkratka.

Větvičková – Hujerová. V těch dvou jménech je celé mé dětství. Větvičková, přezdívaná zcela neinvenčně Větev, někdy též Konár, je na tom ještě o stupínek hůř. Podle mého *objektivního* úsudku je ošklivá jako noc – tak špatně na tom opravdu nejsem. Jezdíme do školy stejnou tramvají. Představte si to: dvě ošklivé dívky osaměle stojící v mlhavém ránu na tramvajové zastávce. Já se ovšem nadřazeně usmívám: pevně věřím, že tak hnusná jako Větvičková být nemůžu. Větvičková v mých očích představuje skutečné estetické *dno*.

Jenomže po prázdninách přijde do osmé třídy jiná Větvičková: opálená, prsatá a překvapivě dobře ostříhaná (jak se závistivým bodnutím pocítím v první vteřině, kdy ji spatřím). Samozřejmě to ani tak není nic moc, ale jedno je jasné všem: oblíbená soutěžMiss *třídní zrůda* bude konečně trochu dramatická. Dokáže Větev obhájit vítězství – nebo jí ho sebere Hujerová? Nakonec ji s vypětím všech sil těsně porazím, avšak jedno pochopím na celý život: když v péči o svůj zevnějšek na chvilku polevím, můžu být rázem ta úplně nejošklivější. (Zkuste si mimochodem představit, jak s tímhle poznáním například *relaxujete*… Divíte se, že mi slovo *relaxace* vždycky přišlo poněkud k smíchu?)

Pro ošklivé holky jako já se jediným kritériem všech věcí dříve či později stane krása. Už ve třech letech si na pískovišti vybírám místo, odkud mám nejhezčí výhled. *Nikdy* si nehraju u popelnic – já tedy ne. Zmrzlinu si vybírám podle *barvy* – tak, aby mi aspoň trochu ladila s oblečením. Chápete? Brýlaté děvčátko v neforemných modrých manšestrákách si nekoupí pistáciovou zmrzlinu, i když na ni

má chuť, neboť se bojí, že by se jí nehodila barevně… Zelená a modrá, pro blázna je dobrá. Dokážete si představit obavu nepůvabné dvanáctileté dívenky, že *další* nedostatek si už nemůže dovolit?

Na gymnáziu samozřejmě naoko vyznávám stejné životní hodnoty jako ostatní spolužáci, ale v hloubi duše dávno vím, že to jsou všechno kecy. Přátelství? Obětavost? Spravedlnost? Pravda? – Blbost! Jediné, na čem v životě ženy skutečně záleží, je krása. *Pravda* je totiž taková, že obětavým, kamarádským ani spravedlivým holkám nikdo milostná psaníčka nepíše.

Ve třídě je tajně pozoruji – své pohledné spolužačky. Každé ráno zkouším odhadnout, v čem toho dne přijdou, a už předem se bojím té neviditelné záře, která tak často provází jejich příchod. Pro ostatní je ta záře možná neviditelná, ale já ji dobře vidím – a Větev určitě taky. Je to neuvěřitelné, ale ty nány vypadají skvěle, i když se při chůzi klátí sebevíc nebo když jsou zcela neupravené. Nevyspání, přeleželé vlasy, zmačkané tričko, dokonce i špinavý obvaz na hlavě – to všechno paradoxně zvyšuje jejich půvab. Oči více vyniknou, pleť je jakoby ještě hladší. *Dodnes* si pamatuji každý kousek jejich oblečení. Chápete? Ještě po pětadvaceti letech si dokážu přesně vybavit džínovou sukni značky *Wild Cat*, v níž ve druhém ročníku Eva Šálková poprvé nakráčela do naší třídy: každou kapsu, každý rozparek, i tu červenomodrou cedulku.

V hodinách ji neustále šmíruji. Při rýsování a kreslení povystrkuje jazyk a já se marně snažím přijít na to, proč dokonce i s vyplazeným jazykem vyhlíží tak úžasně sexy? Když jazyk vystrčím já, okamžitě vypadám jako mentál (naštěstí mám soudnost a nikdy jazyk nevyplazuji).

„Bože, proč jí ano – a mně ne?“ šeptám v duchu.

Roste ze mě zuřivá ateistka: Bůh mi nepřidělil lepší ksicht. Počínaje pubertou nevstoupím do žádného kostela – tak jako už nikdy nejdu do restaurace, kde mě předtím ošidili.

Mnohokrát mě během dospívání napadne, že kdybych neměla tak velká prsa a zadek, mohla bych předstírat jistou nezávislost: *Láska? Sex? Ne, děkuji, já se o tyhle věci nezajímám*. Jenže s podprsenkou číslo čtyři? S prdelí zasloužilé kubánské matky nikomu nenamluvím, že jsem nebyla stvořena pro lásku. Každý vidí, že byla – a když mi pohlédne do obličeje, je mu okamžitě jasné, že se mi lásky zoufale nedostává.

Nejsem nezávislá, jsem jenom ošklivá. Neoklamu nikoho.

Je mi čtyřicet, ale dodnes všechno hodnotím především podle *půvabu* – nejen třeba auta a mobilní telefony (rozhodující je pro mě samozřejmě elegance tvarů a barva, nikoliv technika uvnitř), ale i sousedy, lékaře nebo politiky. Co jsou politikovi platné krásné vize, když má křivý úsměv a tři brady? Já ho tedy rozhodně volit nebudu. Ale hlavně: odjakživa se mi líbí jenom pěkní, nebo alespoň sympatičtí chlapi. Chápete velikost toho průšvihu? Mě, šeredku, přitahují *výlučně* sympaťáci.

Zkuste s touhle smrtelnou kombinací žít – a přežít.

EVA

Práce právníka u zahraniční firmy možná vypadá navenek složitě, ale ve skutečnosti je to stejně primitivní jako třeba osmisměrka: stále táž slova, tytéž obraty. Podobností je tu ostatně víc; když samozřejmě pomine plat, řekla by, že tohle zaměstnání má pro její život prakticky stejný význam jako křížovky: celkem kultivovaně jím zabíjí čas.

Je považována za schopnou, ne-li přímo úspěšnou, ale jí to nikdy nepřipadalo obtížné: stačila dobrá angličtina, trocha pracovního nasazení, schopnost komunikovat s lidmi a stanovit si priority úkolů. Dodnes ji to celkem baví, nicméně dávno ví, že se skutečným životem nemá její zaměstnání nic společného. Když na obědě potkává všechny ty perfektně ostříhané, sebevědomé mladíčky v oblecích Hugo Boss, často si vzpomene na Jeffa z počátku devadesátých let: také se domníval, že místo, které tehdy získal, je jeho životní šance. Slyší je, jak si objednávají (dvakrát *telecí saltimbocca*, jednou *spaghetti vongole* a jednou *pasta al ragu di coniglio*), jak se smějí, vidí je, jak si přehazují saka přes židli a jak žvýkají – a myslí na Jeffa. Někdy si vzpomene i na Karla a na Irenu. Nikdy netušila, jak velké místo mohou v její hlavě zabírat mrtví lidé, kteří jí za svého života připadali celkem nedůležití. Pamatuje si dokonce i přesná data jejich úmrtí, ty dva letopočty jsou už navždy součástí její osobní historie – stejně jako například svatba rodičů nebo narození dcery. Není ostatně sama: když se na jednom z třídních srazů nepříliš šťastně vyjádří, že Alice se narodila *dva roky po Karlovi*, většina spolužáků okamžitě pochopí, jak to myslí.

Od počátku manželství přichází Jeff z práce velmi pozdě, Alice tou dobou už většinou spí. Bývá unavený a podrážděný. Chápe ho, má to

těžké: jako vždycky chce vyhrávat, jenže podmínky tohoto závodu nejsou ani zdaleka fér.

„Jak mám soutěžit s lidma, který kupujou fabriky za hotový?“ rozčiluje se.

Ráda by si s ním povídala, neboť za celý den prakticky nepromluvila s jediným dospělým, ale on jí odpovídá jen velmi neochotně, v holých větách. Mlčky prochází bytem, s hekáním se shýbá a demonstrativně sbírá z podlahy rozházené hračky.

„To není byt, to je bojiště.“

„Po večerníčku si ještě hrála,“ vysvětluje Eva smířlivě. „Uklízím po ní pětkrát denně.“

„V tom případě bude zřejmě nutný uklízet šestkrát.“

„To mě ani nenapadne. Ukliď si to sám.“

Slovní vybíjená. Dva kapitáni.

„Já sem makal celej den v práci.“

„Myslíš, že já jsem se tady flákala?“

Oba cítí, jak hluboko klesli. Jeff se zhroutí do křesla a mne si kořen nosu.

„Bordel mě irituje,“ říká tiše. „Dá se to pochopit?“

Svou nepřítomnost se jim Jeff snaží vynahradit o víkendech. Alici nejsou ještě dva roky, ale on už plánuje mnohakilometrové výlety.

„Zbláznil ses?“ namítá Eva nad mapou. „Tohle žádný dítě neujde.“

„Moje dítě ano,“ tvrdí Jeff.

Většinu trasy pak pochopitelně Alici střídavě nesou.

Obě Jeffa neustále zdržují.

„Můžeš to, lásko, trošku urychlit?“ říkává nespokojeně téměř pokaždé, když Eva Alici obléká.

„Samozřejmě můžu,“ usmívá se Eva statečně. „Tedy pokud ti nebude vadit, že venku jsou dva pod nulou a malá nebude mít svetr ani bundu.“

Když jdou pěšky, *courají se.* Jeff jde několik metrů před nimi a každou chvíli se na Evu vyčítavě otáčí.

„Je to *dítě*, Jeffe," říká mu podrážděně. „Nemůžeš od nás chtít zázraky."

„Nechci od vás zázraky. Chci, abyste sebou trochu hnuly!"

Když jedou společně na kolech, *vlečou se.*

„Můžete sakra hnout kostrou?" volá Jeff a objíždí Evu s Alicí v divokých kruzích.

„Nemůžeme, ty pitomče!" křičí Eva.

Jeff to nevydrží a utrhne se: šlápne do pedálů a během tří vteřin zmizí za nejbližší zatáčkou.

„Kam jel táta?" ptá se Alice znepokojeně; umí přesně vycítit napětí, které je ve vzduchu.

„Napřed."

O hodinu později se Jeff v protisměru vrací: shrbený nad řidítky, zablácený, zpocený a spokojený.

„Jedeš moc krásně," chválí Alici. „Mám z tebe velikou radost."

SKIPPY

Věděli ste, že tučňáci-otcové zahřívaj vejce půl roku svým vlastním tělem, zatímco matka je celou tu dobu někde v čudu? Půl roku *stojej* samci na mrazu a větru. Je jich celý hejno, který pomalu přešlapuje a spirálovitě se otáčí, takže ti na kraji se vždycky aspoň na chvíli dostanou doprostřed, kde to předpokládám fouká míň. Nevím, jak to dělaj, ale v tom vejci je půl roku přesně sedmatřicet stupňů, ať stojej kde stojej. A když mládě něco potřebuje, normálně na fotra přes tu skořápku zapíská. Načež se vrátí matka z půlročního flámu a to vejce si vezme. Pozná ho v tom davu podle pískání. Ne že bych tím chtěl za každou cenu něco říct, jenom mi to připadá zajímavý. Každopádně je to mnohem zajímavější, než když se třeba jako dneska v novinách dočtu, že rok 2004 bude rokem Putina a Bushe. KGB a stoupenec trestu smrti… Dneska chtěj na letištích vaše otisky prstů (podle mě to mimochodem není kvůli otiskům, ale aby poznali, jestli si neutíráte prdel levou rukou jako Arabové, cha cha), ale až poletíte za dva za tři roky, už vám palubní vstupenku píchnou rovnou pod kůži na zátylku. Až se půjdete v letadle vychcat, budou to v Pentagonu poslouchat nejmíň čtyři dešifranti. Tak v tomhle světě žijem, aby bylo hned na začátku jasno. Stejně tak by vám mělo bejt jasný, že politika je mi úplně ukradená. A koneckonců vždycky byla, druhej život ve lži sem si už bohužel nemohl dovolit. Je sice pravda, že sem jako jedinej ze třídy odmít vstoupit do SSM, ale proč za tím hned probůh hledat politiku jako tenkrát naše třídní? V patnácti? Zbláznila jste se, soudružko profesorko? Teprve pak mi došlo, že je taky předsedkyní školní stranický organizace. Nemohla se mnou nic dělat, ale nespouštěla mě z očí. Když byl Čtrnáctej sjezd KSČ, osobně mi přišla zkontrolovat občanku, jestli sem si na protest nenatrhnul stranu čtrnáct – ale to by mě vůbec nenapadlo. Trocha

pozornosti, to bylo všechno, co sem chtěl. Nevstoupit do SSM bylo v podstatě stejný, jako když sem si ještě na základce propichoval tvář zavíracím špendlíkem nebo překusoval živý žížaly. Holky ječely Fuj! a dělaly, že budou zvracet, ale bylo to každopádně lepší než nic. Upoutal sem pozornost – a o to tady odjakživa jde, ne? Člověk musí vyčuhovat z davu, protože jinak si ho živá duše nevšimne. Takže když nám ruštinářka v prváku na gymplu rozdala adresy sovětskejch děcek a požádala nás, abychom si s nima celej rok laskavě přátelsky dopisovali, řek sem jí, že bych si radši dopisoval s někým z Austrálie. Ježišmarjá, proč z Austrálie? Protože se mi odjakživa líběj klokani. Pochopitelně prskala jak kočka a tvrdila, že se musí poradit se soudruhem ředitelem, ale já sem to myslím ustál docela elegantně. Hovno Vladivostik – Melbourne! Těch sprostejch slov si laskavě nevšímejte, pro mě to, stejně jako politika, nemá žádnej obsah.

HUJEROVÁ

Fakta: narodila jsem se dvaadvacátého listopadu roku devatenáct set šedesát tři – přesně v den, kdy zastřelili Johna F. Kennedyho (někdy si říkám, jestli ten atentát symbolicky nepředznamenal všechna ta následující předčasná úmrtí…), rozvedenému pětatřicetiletému řidiči autobusu a sedmnáctileté studentce střední ekonomické školy.

O mámu jsem se celá léta vůbec nezajímala; většinu z toho, co o ní vím, jsem se od otce dozvěděla teprve loni a letos v nemocnici. Pokud máte zkušenost s pravidelnými návštěvami takzvaně dlouhodobě nemocných, pak jistě víte, jak pomalu při nich nám zdravým plyne čas. Co si budeme nalhávat: po půl roce, ne-li dříve, jsou naše zásoby lítosti a soucitu z velké části vyčerpány a ve skladišti našeho srdce se začnou objevovat holé stěny povinnosti a nudy (občas se přistihuji, že mluvím jako Tom). Všechna představitelná témata jsme s tátou mnohokrát probrali, takže v posledních týdnech převážně mlčíme, pozorujeme modré pruhy na zašpiněném erárním povlečení a občas se na sebe povzbudivě usmějeme. V hodinách na bílé zdi každou minutu suše klapne. Přemýšlím, co ještě bych mu řekla – jenže co se dá vyprávět někomu, kdo tu za pár měsíců už nejspíš nebude? Povídejte umírajícímu o problémech s parkováním nebo o nových trendech ve skandinávském nábytku… Tohle vědomí mě od počátku natolik ochromuje, že po pár týdnech beru zavděk jakýmkoli jakž takž *použitelným* námětem k hovoru – dokonce i takovým, který byl ještě nedávno v naší nekompletní rodině tabu.

„Vlastně ani nevím, kde jste se seznámili?“ zeptám se ho nenuceně, ale ve skutečnosti v té otázce nacházím téměř perverzní, masochistické vzrušení. „Myslím s mou *matkou*?“ doplním ironicky.

Otec v první chvíli vypadá překvapeně – a potom se ušklíbne. Tak tohle z toho všeho nakonec zbyde, říkám si: jedno ušklíbnutí. Znovu si uvědomím, jak blížící se smrt zmenšuje proporce. Z letitého rodinného dramatu je najednou bezvýznamná historka. Táta má suché rty, dám mu napít minerálky s pomerančovou příchutí. Připadá mi, že té plastové láhvi věnuje víc pozornosti než dotazu na mou matku.

„Ptala jsem se, kde jste se seznámili?"

„V autobuse," říká. „Kde taky jinde."

Jezdili jeho autobusem pětkrát týdně do školy – *celá grupa*. Ráno a pak odpoledne. *Dvě* s ním už pár měsíců koketovaly. Inkriminovaného dne se zvlášť vona chovala tak rozjíveně, že ji chtěl z autobusu vyhodit.

„Přesně to jsi měl udělat," neodpustím si. „Nejlíp za jízdy."

Zatváří se dotčeně, ale vzápětí si navzdory postupující duševní zchátralosti zřejmě uvědomí, že napomenutí typu *Jak to mluvíš o mámě*? by v našem případě znělo dost absurdně. Usměje se bezzubými ústy – nevadí mi to, už jsem si na ten pohled zvykla.

„Jo, to jsem asi měl."

Vyzvídám dál a z tátových strohých odpovědí skládám mozaiku onoho únorového odpoledne: po škole s ním obě jely až na konečnou, kde odmítly vystoupit. Nabídly mu cigaretu, aby se nezlobil. Táta si jednu vzal, koneckonců měl čtyřicet minut pauzu. Hezčí prý byla ta vyšší, jenže musela jít *mámě pro destilku, než jí zavřou.*

Nevěřím vlastním uším.

„Počkej," hlesnu ohromeně. „Takže kdyby mámě tý vyšší holky nedošla *destilka*, mohla z ní bejt moje bába?"

Chvíli mu trvá, než pochopí. Rozesměje se a několikrát po mně ten vtípek opakuje; zároveň se rozhlíží, zda jej slyšeli spolupacienti, ale naštěstí oba spí. Kdyby v té pitomé drogérii zavírali o hodinu později, mohla jsem být možná krásná, napadne mě.

Dívá se na mě a zřejmě si připomene mé zaměstnání, díky němuž je na mě pyšný – a kvůli kterému si mě zároveň rád dobírá.

„Tak co, už Dánové vymysleli židli s pěti nohama?“

Vrtím s úsměvem hlavou, ale myslím na matku: letos jí bude sedmapadesát.

„Tati?“ zamrkám na něho. „A to jste si mě udělali hned napoprvý? Během tý pauzy?“

Pohne rukou na pokrývce, jako by chtěl mou otázku odehnat – takže poznám, že jsem se nespletla.

„A někde v depu, nebo v autobuse?“ ptám se *škádlivě*.

„Zrovna *tobě* budu takový věci vykládat!“

Nesouhlasně vzdychne, ale z jeho výrazu vidím, že mi to nakonec řekne. Tohle téma je konečně neopotřebované, a tak přece jen vzbudilo jeho vlažný zájem – obávám se ovšem, že víc než moje početí ho zaujalo slovo *autobus*. Mlčí, zřejmě vzpomíná.

„V autobuse?“

Přikývne, chytne se hrazdičky a s námahou se začne zvedat do sedu; naznačuje mi, že rozhovor o početí je u konce.

„Kde přesně?“ naléhám.

„Ale vzádu!“ odsekne táta, už chce mít moje otázky z krku. „Na čtyrce!“

Hle, tajemství mé lidské existence: v autobuse, *vzádu na čtyrce*!

TOM

Nejstarší dochovaná Jeffova gymnaziální fotografie, pochopitelně černobílá, je z lyžařského kursu v prvním ročníku: světlé vlasy dosahující (stejně jako tenkrát ty moje) až na samu hranici dobové přijatelnosti, komický náznak knírku a obvyklý tázavý výraz v hezkých očích. Co na snímku například není: jeho nezbytně klátivá chůze, která co chvíli přecházela v běh, zvyk naklánět při hovoru hlavu na stranu nebo ona krátká hluboká vráska, jež se uprostřed jeho obočí objevovala pokaždé, když s něčím nesouhlasil.

Přátelství s Jeffem, trvající už více než čtvrt století, začalo onu zářijovou vyučovací hodinu, kdy nám profesorka zeměpisu cosi ukazovala na meotaru – nepamatuji se, o co šlo, vím jen, že těsně po projekci se na jednom z velkých oken vzadu ve třídě zasekla roleta. Jeff, který seděl v lavici pod oknem, se okamžitě vymrštil (židle příšerně zaskřípala), a aniž jej k tomu kdokoli vyzval, po krátkém rozběhu vyskočil mezi květináče na mramorový parapet okna. Zavrávoral – třída jen zahučela – ale ihned nabyl rovnováhy a oběma rukama roletu vytáhl. Potom seskočil, uklonil se a zase si sedl.

Zdálo se mi, že třída ve zlomku vteřiny zaváhala, jak má Jeffův výstup hodnotit: zda jej coby sympatickou provokaci a zároveň slušný sportovní výkon ocenit, nebo se přiklonit na stranu vyučující, která si ironicky ťukala na čelo, a Jeffovi se spíše vysmát, když navíc celá ta série pohybů měla v sobě něco nepopiratelně opičího.

„Hezký!“ zvolal jsem (zvláštní intonace tohoto pochvalného výkřiku, který jsme jako kluci používali velmi často – a který ostatně občas používám dodnes, například když se dívám se Skyppim na fotbal – dosáhnete tak, že jej ze sebe zprudka vyrazíte, a to hlubším hlasem než normálně; obvykle pomáhá, když se u toho i zamračíte).

Jeff se na mě zazubil a potěšeně mi pokynul rukou. Takhle začalo naše přátelství: zaseknutou zaprášenou roletou.

Hned následující přestávku, na chodbě při přechodu mezi učebnami, se ke mně připojil.

„Co teď vlastně máme?“ zeptal se.

Řekl bych, že to věděl.

„Matiku.“

Byl jsem rád, že mě oslovil, a rychle jsem přemýšlel, co bych ke své odpovědi ještě přidal, aby nepůsobila tak stroze – jenže v příští chvíli nás zastavila dvojice studentů z maturitního ročníku.

„Stát!“ nařídili nám.

Jeden z nich měl brýle a ani ten druhý nevzbuzoval nijak hrůzostrašný dojem – nicméně byli přece jen o půl hlavy větší. Poslušně jsme se zastavili. Vzpomínám si, že z nástěnky za jejich zády na nás shlížely ještě tři další obličeje: byly to kresby uhlem, se kterými už na první pohled nebylo cosi v pořádku (neměl jsem samozřejmě v dané chvíli čas je podrobněji studovat, ale protože kolem něčeho podobného chodím pětkrát týdně, troufám si tvrdit, že šlo nejspíš o špatné vystínování nebo o obvyklý problém s proporcemi).

„Tak tohle pude dolů, bažanti,“ oznámil nám student bez brýlí.

Jeff naklonil hlavu na stranu.

„Hára tady u bažantů netrpíme,“ pravil druhý čtvrťák a pokusil se ho za vlasy chytit.

Jeff obratně uhnul jako boxer. Čtvrťák zaváhal a nakonec se rozhodl pro zástupný, snadnější cíl: popadl za vlasy mě. Jeff se zamračil, vymrštil ruku a sevřel mu zápěstí.

„Nesahat,“ řekl klidně, spíše smířlivě.

Chvíli se měřili očima – a potom mě brýlatý k mému překvapení pustil.

„No co to bylo?!“ zvolal ten druhý.

Jeho opožděné rozhořčení jako by ani nepatřilo Jeffovi – i on se zjevně chtěl vyhnout přímé konfrontaci. Jeff ho jemně odstrčil, abychom mohli pokračovat dál.

„Pokus o šikanu," řekl jsem, vyprovokován Jeffovou odvahou.

„Jo," usmál se Jeff. „Marnej."

Když jsme ty dva studenty v následujících dnech potkali, dívali se stranou a předstírali zaneprázdněnost.

Jeff tvrdí, že celé gymnaziální období byla jedna velká trapnost.

„Nemůžu ty fotky ani vidět. Se mnou to nemá nic společnýho."

Ta formulace se mě dotkne, i když chápu, co má na mysli. Nebyli jsme mladí rytíři na dvoře krále Artuše – byli jsme čtrnáctiletí studentíci gymnázia. Nemohli jsme jeden druhému zachránit život nebo vykonat něco podobně velkolepého; mohli jsme se jen dělit o svačiny a na školních výletech si v autobuse vzájemně držet místo – ale to naše přátelství neumenšovalo. Puberta a jaksi zcela nehrdinské středoškolské prostředí je možná dělalo komickým a svým způsobem snad i trapným, avšak ne menším.

„Paměť je život, Jeffe," říkám.

„Jo, pamatuju se taky, že jsem se v dětství počůrával – jenže co tak strašně důležitýho z toho pro dnešek plyne?"

„Takže ses rozhodl, že na to trapné dětství a mládí co nejrychleji zapomeneš… Vlastně ses narodil teprve někdy ve třiceti."

„Přesně tak. Odmítám se hlásit ke dvěma zmatenejm panicům, který nosili stejný příšerný účesy, stejný příšerný trička s vlastnoručně nažehleným nápisem ADIDAS a celý dny soutěžili v krkání po žlutý limonádě."

Skippy si schválně říhne.

„Protože se nedokážeš oprostit od všech těch pubertálních banalit," namítám. „Ale to jsou jenom dobové rekvizity. Na tričkách a na krkání nezáleží. Copak na životní důležitosti prvního polibku něco mění skutečnost, že se neodehrál v udržované francouzské zahradě

zalité stříbrným měsíčním světlem, nýbrž za švédskou bednou v zapocené tělocvičně?“

Dodatečně se zaleknu, zda jsem se tou příliš konkrétní informací neprozradil, ale Jeff si ničeho nevšimne.

„Ty ses s někým líbal v tělocvičně?“ šklebí se Skippy. „Leda tak – s Hujerovou, co?“

Poznám, že původně chtěl říct s *Větvičkovou*, ale naštěstí se včas zarazil. Jeff vzdychne, nakrčí čelo a mezi obočím se mu objeví vráska.

„Je *vědecky* dokázaný,“ zdůrazní, „že každejch pět let se ti *kompletně* vyměněj všechny buňky v těle – což se tím pádem od gymplu stalo zhruba pětkrát.“

Významně se odmlčí.

„Takže chápeš, co se snažím říct. Tenkrát na gymplu jsme to prostě nebyli my. My *dneska*. Skoro po pětadvaceti letech.“

„Ne?“ říká potměšile Skippy a překvapivě se přidává na mou stranu. „Tak proč po pětadvaceti letech jezdíš dvakrát měsíčně do Vrchlabí za rodičema svý pětkrát kompletně vyměněný *spolužačky*?“

Potom ukáže rukou na mě.

„A proč si tady tenhle vzal před pár lety za manželku její věrnou kopii?“

EVA

Každou středu se u ní už několik let stavuje Skippy a dívají se na fotbal. Zpočátku televizi nezapínali vůbec; dvě hodinky si povídali, a než Skippy odešel, podíval se vždycky na sestřih nejdůležitějších momentů, aby ho Jeff s Tomem nemohli odhalit – tvrdí jim, že chodí s kolegy z nemocnice na Václavské náměstí do Jágr's baru, kde mají takové ty velkoplošné obrazovky. Byla to Eva, kdo mu později řekl, ať se klidně dívá na celý zápas – nikdy se o fotbal nezajímala, ale ty vzrušené hlasy komentátorů ji paradoxně docela uklidňují. Skippy nejdříve předstíral, že se ho to dotklo („Nemáme si snad už o čem povídat?"), ale nakonec na její návrh rád přistoupil.

Takže teď sleduje televizi a Eva vedle v křesle plete nebo rozloží prkno a žehlí. Skippy občas v diváckém zápalu úplně zapomene, kde je, a teprve když rozhodčí odpíská konec poločasu, provinile sebou cukne, rychle vstává a patnáct minut s Evou konverzuje.

„Panebože, ty *pleteš*? No to snad ne! Vzpamatuj se, je ti čtyřicet. Co budeš dělat v šedesáti?"

Jindy o poločase s oblibou řeší otázku, proč k Evě vlastně chodí.

„Přijdu k nádherný ženský – a dívám se tady na fotbal. Co sem to za idiota? Co sem to za hovado?"

Eva ví, co přijde. Skippy obejde žehlicí prkno a zezadu ji obejme.

„Proč vůbec chodí člověk *tajně* k ženský, která mu nikdy v životě nedala?"

„A nedá," upozorní ho Eva.

Snaží se, aby to znělo cynicky, nebo alespoň suše, ale stejně pokaždé nepatrně zrudne.

Skippy teatrálně vzdychne, nicméně Eva je přesvědčena, že ve skutečnosti po ní nikdy netoužil (několikrát ji také napadlo, jestli Skippy navzdory všem těm řečem o ženských není homosexuál).

Políbí ji na tvář, pohladí ji neobratně po vlasech a jde sledovat druhou půlku. S tím fotbalem je to příjemnější, říká si Eva. Každopádně je to mnohem lepší, než sedět naproti sobě v křeslech, která kupoval Jeff, pozorovat zhasnutou obrazovku a bavit se o mrtvých spolužácích: o Karlovi, o Ireně a o Rudovi.

Svého času byl Skippy těmi tragickými úmrtími úplně posedlý – skoro tak, jako je posedlý sexem (nebo to přinejmenším předstírá). Znovu a znovu otvíral téma Ireniny sebevraždy: chodil po bytě a donekonečna opakoval všechny ty známé věci. Co se k tomu dá ještě říct? namítá Eva. Ano, chovali jsme se k ní krutě. Celá třída. Ano, Skippy, i já, jestli to chceš slyšet popadesáté. Skippy zaregistruje podráždění v jejím hlase a odmlčí se. Eva si proti své vůli znovu představí ten okamžik, kdy Irena skočila. Ten strašlivý náraz. Zavře oči a zase je otevře.

„Tohle nemá cenu, Skippy," říká, „nemůžeš být mladej a zároveň mít rozum. To nejde."

Skippy se zastaví před zrcadlem v předsíni. Vezme Evu za ruku a přitáhne si ji k sobě. Stojí bok po boku a usmívají se na sebe do zrcadla. Má ho ráda. Vypadá jako předčasně zestárlý kluk. Pozoruje své postupující kouty se stejně ochromeným údivem, jako kdyby se poprvé v životě řízl do prstu… Ještě ve čtyřiceti nepřestal žasnout, na jak zvláštní planetě se ocitl. Co to všechno kolem znamená? ptají se neustále jeho chlapecké oči.

Občas se tiše rozpláče, zejména když pije. Skáče na laně a hraje squash. Vydává *Interní humoristický gynekologický měsíčník* (pár čísel Evě přinesl, ale dosud nenašla odvahu je otevřít). Rád by založil rodinu, ale neumí se prý seznámit. Sbírá fotografie hokejistů, soutěžní kupony a zátky. Běžně používá vulgární slova, což Eva nesnáší.

„Dneska sem viděl nejkrásnější kundu svýho života! To snad ani nebyla píča, to byla orchidej!"

„Skippy," napomíná ho (za půl hodiny se Alice vrátí z aerobiku), „ovládej se."

Pár minut nato upadne do jakési strnulé melancholie. Sedí za kuchyňským stolem (vyrobil ho Jeff), mlčí a hraje si se slánkou. Existuje něco smutnějšího než zestárlý třídní recesista? napadne Evu.

„Mám tam dát nějakou muziku?“ zeptá se.

Zavrtí hlavou. Vyndá mu z lednice první ze tří piv, která pro něj koupila, a Skippy se na ni vděčně podívá. Pije ho přes Eviny protesty z plechovky, neboť nepřelévané je prý mnohem lepší.

„Udělám bramboráky, chceš?“

Rezignovaně přikývne. Škrábe brambory, Eva je strouhá. Občas se dotknou mokrými prsty. Eva cítí pivo, česnek, majoránku – a zároveň takový ten příjemný smutek, jako třeba na konci dobrého filmu. Nebo na konci léta, říká si, to je možná přesnější.

HUJEROVÁ

„Jo, udělal jsem chybu, ale nikdo nemůže říct, že jsem se k tý chybě nepostavil čelem," říká mi táta.

Musím uznat, že se opravdu snažil. Nejdřív se jel představit jejím rodičům – ten malý domek na východním okraji Prahy znal, jeden čas kolem něj jezdil s autobusem. Hned na úvod měl nepředpokládané potíže s parkováním: ze samé nervozity si se svým wartburgem kombi špatně najel, a nemohl se pak v úzkém prostoru mezi domem, popelnicemi a telefonním sloupem vytočit. On, řidič autobusu… Budoucí tchán, o pouhé tři roky starší než táta, musel vyjít ven a ukazovat mu. Sousedé za záclonami se mohli potrhat smíchy.

„Hele, snaží se z toho vycouvat!" zavolal kdosi.

Nevěstina matka zuřila – dokonce mu odmítla podat ruku. Táta při předchozích parkovacích manévrech úplně zapomněl všechny předem nachystané věty, a tak musel improvizovat.

„Helejte, mladá paní, je to, jak to je."

„No právě!"

„Život holt neni vždycky takovej, jakej bysme si ho představovali. Když se ale budem všichni snažit, samozřejmě zejména já a vaše dcera, tak já věřim, že to dopadne dobře."

„Vy jste se měl hlavně snažit, abyste ji nezbouch – když už!" opáčila nastávající tchyně.

Nebo tak nějak podobně.

V tomto duchu proběhla celá návštěva, ale táta to nevzdal: sehnal kočárek a starší postýlku s dřevěným hrazením, prodal část nábytku a z obýváku udělal dětský pokoj. Koupil manželskou postel, novou záchodovou mísu a karmu a nakonec celý byt vymaloval. Začal jezdit přesčasy, aby ušetřil na svatbu. Rodiče nevěsty se trochu uklidnili,

avšak i nadále zůstávali zdrženliví. Z těch několika málo svatebních fotek, které jsem doma našla, je dodnes cítit napětí. Skoro nikdo se neusmívá, matka nevěsty se tváří podezíravě.

Do porodnice jezdil táta údajně každý den. Začalo mrznout, takže z jeho zimní bundy musel sálat chlad. Určitě mu taky v teple nemocničního pokoje pokaždé zrudly tváře. Sháněl pro matku banány a mandarinky. Představuji si, jak je mlčky pojídá a v rámci svých tehdejších možností přemýšlí; otec vždycky po chvíli nastaví dlaň a ona mu do ní vyplivne pecky.

„To je drobeček! To je miláček!" (případně *zlatíčko, andílek, srdíčko*) šeptávají mámy vyčerpaně, když své dítě poprvé spatří, a oči se jim zalévají horkými slzami.

A teď si zkuste tipnout, co v téže situaci zašeptala moje matka (tátovi to o pár let později prozradila jedna zdravotní sestra). To neuhádnete.

„No nazdar!"

Opustila nás, když mi byly necelé tři měsíce.

„Nedala ti ani sto dní hájení," rozčílil se Boris, když jsem mu to poprvé vyprávěla.

Mnohokrát mě samozřejmě napadlo, jak se ona hájila sama před sebou. Nikdo mi nemůže upřít, že jsem jí nedala šanci, říkala si možná. Měla jsem skoro celé tři měsíce na to, abych konečně začala vypadat trochu k světu. Dala mi tři měsíce, abych se z té uslintané a ukňourané šeredky konečně změnila v roztomilé, usměvavé mimino – ale já jsem ji zklamala: nezměnila jsem se. Takže odešla. To bylo v mém životě mimochodem poprvé – a zdaleka ne naposled – co jsem se svým zevnějškem tvrdě narazila.

Než odešla, vzala tátovi z příborníku nějaké peníze a nový radiomagnetofon Grundig; na kuchyňské lince mu nechala načatou

krabici sunaru, plastovou odměrku a kojeneckou láhev. Kdykoli se táta opil a já si dovolila nějakou kritickou poznámku, pokaždé mi tyhle tři věci vypočítával.

„Nechala mi tu akorát cucflašku, sunar a odměrku!“ hulákal, jako kdyby ho to nadosmrti opravňovalo se opíjet.

Koneckonců měl pravdu.

Onoho pátečního odpoledne, kdy od nás matka utekla za jakýmsi bývalým milencem, se pro mě její věk navždy zastavil. Dneska jí pomalu táhne na šedesát, nicméně když o ní občas přemýšlím, představuju si ji jako tu zmatenou, nijak zvlášť hezkou dívku o více než dvacet let mladší než já – jen díky tomu jí dokážu částečně odpustit.

Macechu otec přivedl domů, když mi bylo pět. Roli náhradní matky až do té doby úspěšně zastávali babička s dědou a já jsem po žádné změně ani v nejmenším netoužila, ale svým dětským rozumem jsem vytušila, že si táta z jakéhosi důvodu přeje, abych se k téhle tetě chovala mile, a tak jsem se snažila (zároveň jsem se jí ovšem trochu bála). Byla to silnější, permanentně nabručená odbarvená blondýna. Patřila k tomu typu lidí, kteří si v zimě naříkají na *strašnou zimu* a v létě na *příšerná vedra*. Když táta neměl peníze, stěžovala si na *hroznou drahotu*, a když jí peníze dal a ona konečně mohla jít nakoupit, stěžovala si na *šílený fronty*. Tvrdila, že trpí samotou, ale návštěvy nesnášela. Člověk musí kvůli jedné návštěvě uklidit celý byt, a když návštěva odejde, nechá po sobě *takovej bordel*, že může začít *šůrovat znova*. Jejím nejoblíbenějším námětem k hovoru byly ovšem zdravotní obtíže. Dalo se to pochopit: bylo jí dvaačtyřicet a už měla za sebou celkem sedm různých operací.

„Mně vykládejte něco o nemocech!“ říkávala radostně, jakmile v její přítomnosti někdo učinil sebemenší poznámku o zdraví.

Okamžitě si vyhrnula kombiné, aby zaraženému nešťastníkovi triumfálně předvedla všechny jizvy. Uměla jsem ty operace kdysi vypočítat všechny; dneska si pamatuji už jen čtyři: žlučník, žaludek, děloha (nemohla mít děti) a levé oko. O všech mi podrobně vyprávěla – byly to koneckonců největší události jejího života. Dva dny byla v *naprostym bezvědomí*. V kladenské nemocnici jí tenkrát vyndali ze žlučníku tak *velký šutry, že to žádnej z doktorů v životě neviděl*. Primáři okresních nemocnic se na ni chodili *osobně* dívat. A tak dále. Jednou se otec vrátil z práce domů a přistihl ji, jak leží v kalhotkách na kuchyňském stole a názorně mi předvádí, co je to *lumbální punkce*.

„Mileno, prosim tě, voblíkni se a přestaň to dítě děsit," pravil pouze.

Když jsem začala chodit do školy, vzala si nade mnou patronát.

„A teďkonc si spolu napíšeme domácí úkoly!" říkávala slavnostně.

Zeslabila rádio, rozložila na stůl staré noviny a přisunula si ke mně židli. Její hlas přetékal dobrou vůlí, která jí ovšem nikdy nevydržela až do konce. Při prvních dvou třech chybách se mnou ještě měla *svatou trpělivost*, ale když jsem udělala kaňku nebo přetáhla řádek počtvrté, mávla nade mnou rukou, prudce vstala a šla rádio znovu zesílit. Seděla jsem provinile nad sešitem a dívalase, jak si zapaluje cigaretu a jak vyfukuje kouř ven z okna. Bylo mi šest, ale věděla jsem, co si myslí: *její* dítě by to neudělalo.

„Nečum a piš! Můžeš mi říct, proč nepíšeš?"

Její dítě by taky bylo mnohem hezčí.

„Sama?" pípla jsem.

„No já to za tebe psát nebudu!"

Vzpomínám si i na chvíle zvláštního klidu (rezignovaného, řekla bych dneska), kdy macecha dočasně přestala se svými *kdyby, kéž by a mělo by*, a na pár hodin dokázala přijmout život takový, jaký

je – například o vánočních svátcích nebo o mých narozeninách. Byla jako vyměněná: pohybovala se po bytě mnohem pomaleji než obvykle, netřískala dveřmi a víc se usmívala.

„Tak ti s tatínkem přejeme všechno nejlepší, holčičko."

Sfouknu svíčky a ona mě při tom vyfotí. Potom se fotografujeme společně, samospouští. Smějeme se. Táta ji vezme kolem ramen. Ona nakrájí dort. Vím, že ho pekla sama, a tak si schválně nabírám lžičkou co největší sousta, aby viděla, že mi chutná – jenže ona mě pozoruje čím dál znechuceněji.

„Necpi se tak, nikdo ti to nesní!"

„Nech ji," zastane se mě táta.

Vyčítavě se na něj podívá a vzdychne. Vstane a začne hlučně sklízet upatlané talíře. Moje narozeniny právě skončily. Sváteční ubrus složí nazpět do příborníku a na stůl vrátí ten *vikslajvantovej* (s propálenými černými kolečky na okraji). Její pohyby jsou čím dál rychlejší.

„Zase začínáš?" říká táta výhružně.

„To neni život, tohleto!" zaječí na něho.

(Naopak, odpověděla bych jí dnes, ve svých jednačtyřiceti, přesně tohle *je* život.)

Nikdy ji nenapadlo, že na své životní situaci má přinejmenším spoluúčast. Položila si někdy otázku, proč by štěstí, které si neustále nárokovala, mělo usednout právě na ni? Proč by se štěstí mělo prodírat cigaretovým smradem jen proto, aby si sedlo na nevzdělanou, věčně ukřivděnou cuchtu v natáčkách?

Myslím, že nebyla zlá; prostě si jen vzala příliš velké sousto.

„A já jsem byla tak blbá, že jsem vám dvěma chtěla vytvořit domov!" opakovala často tátovi.

Svedla ji ušlechtilá představa, že bude konat dobro – a konání dobra se nakonec ukázalo být únavnější, než si původně představovala. Vydržela s námi šest let a potom to definitivně vzdala.

Moje narozeniny bez mámy.

Vánoce bez mámy.

Školní vysvědčení: samé jedničky, a máma nikde.

První měsíčky. A tak dále.

Je nutné to popisovat? Je *možné* to popisovat? Zkuste si to aspoň *představit* – bez toho to nemá cenu.

TOM

Třídní profesorka nám o příchodu nové spolužačky řekne v posledním týdnu před letními prázdninami – den poté, co se Eva doprovázena otcem i matkou přijde na školu představit.

„A je aspoň hezká?“ zeptá se ihned Karel a podívá se významně na Marii.

Třída se směje, Marie mu pohrozí prstem. Profesorka přimhouří oči a záměrně si dává s odpovědí načas. Karel s Jeffem patří k jejím dvěma největším oblíbencům; je zřejmé, že jí jeho otázka není nepříjemná, už tenkrát (natožpak dnes, po tolika letech učitelské praxe) je mi jasné, že pro ni představuje jednu z mála možností neškodného flirtu.

„No já si myslím, že *je*,“ praví škádlivě. „Dokonce bych řekla,“ znovu se odmlčí, takže třída zpozorní ještě víc, „že *moc*.“

Moc. Moc slova. Kdyby byla Eva Šálková slavnou herečkou či zpěvačkou (což sice nebyla, ale vypadala tak), nemohla by si před svým vstupem na scénu přát lepší ohlášení. Nevím, jak inkriminované dva měsíce prázdnin prožili ostatní spolužáci (toho roku jsme ještě s Jeffem netrávili prázdniny společně), ale pro mě to bylo šedesát dní napjatého očekávání. Dramaticky podaná informace třídní profesorky a především ono slovní spojení *moc hezká* ve mně zanechaly větší vliv, než jsem si byl ochoten připustit. S dojemnou naivitou jsem věřil, že ony letní prázdniny (sestávající z brigády a následné dovolené s rodiči ve vypůjčené chalupě na Šumavě) jsou jen zdlouhavou předehrou k něčemu nesrovnatelně vzrušivějšímu.

V tom jsem se ostatně nemýlil.

K mnoha nepsaným zákonům klukovské části naší třídy (je nám patnáct, a připadá nám tudíž samozřejmé, že třídu tvoří dva víceméně

nezávislé světy: náš a ten dívčí) patří mimo jiné i obecně uznávaná dohoda o *zamlouvání*.

(„Panebože, *zamlouvání*," říká s odporem Jeff, „vůbec mi tyhle pošahaný rituály nepřipomínej.")

Je to ovšem zákon zcela transparentní a v jistém smyslu i spravedlivý; stačí vzpomenout si na něj ve správné chvíli jako první – a hned získáte nějaké drobné privilegium. V praxi to probíhá následovně: pokud před mezitřídním fotbalovým utkáním hlasitě vykřiknete *Zamlouvám si penaltu!*, máte přednostní právo na její případnou exekuci. Když si před školním výletem jako první zamluvíte své oblíbené místo v autobuse (například *vokýnko*, popřípadě celou *čtverku* nebo *zadek*), musí to ostatní respektovat. Jde především o předvídavost a pohotovost. Všichni vědí, že je nutné co nejdříve odhadnout potenciální výhody situace – a ty si pak zamluvit. Základem úspěchu je tedy bleskurychlá reakce; týž nápad mohou ve stejné chvíli dostat i ostatní, takže rozhodují vteřiny.

Několik vteřin rozhodne o příštích dvaceti letech.

První školní den roku 1977 má Eva na sobě tmavomodrou džínovou sukni značky Wild Cat, která jí je trochu velká (očividně úplně novou, neboť látka působí už na pohled nepoddajně), tenký bílý rolák z umělého úpletu a podivnou háčkovanou šedou vestičku, jejímž hlavním účelem – jak s němým voyeurským úžasem zjistíme hned následující přestávku – je zakrýt příliš výrazně se rýsující dvorce bradavek. Jisté *dobové* nedostatky v oblečení (takhle to samozřejmě vnímám až dnes) pouze zvýrazní její půvab: tuhá džínovina dá vyniknout jemným liniím nahých kolen a lýtek, neforemná vestička nenuceně vzpřímenému postoji, křivce zad a zadečku, límec roláku zvýrazní nenaučené, jaksi přirozeně hrdé držení hlavy, červeň rtů a čistotu pleti. V mém životě se právě přihodilo něco, co se už nikdy nebude opakovat: skutečnost se ukázala být hezčí než sen.

Představí nám ji sám ředitel. Nebývá to rozhodně jeho zvykem; už tenkrát jsem přesvědčen, že pouze neodolal pokušení vzít tu mimořádně krásnou dívku kolem ramen a projít s ní dlouhou chodbou od ředitelny až k naší třídě. Ředitelova přítomnost ještě prohloubí všeobecné ohromení – ale Jeff dobře ví, že si nemůže dovolit žádné zaváhání. Je mu jasné, že čekat na vhodnou chvíli by mohlo být osudné. Musí přerušit ředitelovo plkání okamžitě, hned na samém počátku.

„Tu si *zamlouvám*!“ vykřikne překotně.

Eva zrudne, a v mých očích tak ještě víc zkrásní (to mě překvapí: do té doby považuji červenání za něco v podstatě neestetického, mírně kompromitujícího, podobně jako třeba kýchání nebo smrkání). Všichni, dokonce i ředitel a třídní profesorka, se rozesmějí a také Jeff se dodatečně začne křenit, ale já dobře vím, že svůj nárok vznesl se smrtelnou vážností. Ostatní kluci to zřejmě vnímají podobně, neboť ve třídě rázem zavládne dusné, řevnivé napětí. Takhle hloupě si ji nechat vyfouknout! Mám pocit, že je to ta nejtragičtější nepozornost mého života. Stejně jako spolužáci se naoko tvářím pobaveně, ale v hloubi duše jsem nešťastný a zklamaný a vůči Jeffovi cítím sžíravou nenávist, která mi – zcela bez ohledu na hloubku a opravdovost našeho přátelství – vydrží přes dvě desetiletí.

SKIPPY

Pravda mimochodem je, že nám vstoupila do života a ani nezaklepala. Přived ji dokonce ředitel osobně – ten stejnej ředitel, kterej nám prvního září pokaždý zpíval v aule Internacionálu. Umíte si to, mládeži, dneska představit? Na zdech obrazy Lenina a Marxe a na podiu stojí šedesátiletej, napůl plešatej maník zpívající o poslední bitvě, která vzplála, až se mu napínaj žíly na krku. Naše třídní samozřejmě zpívá taky, ale přitom šmíruje, jestli jenom neotvírám pusu. To nebyl gympl, to byla Severní Korea, cha cha. Nebo když mě tenkrát vez Evin otec na to šití hlavy: prej proč máme takový nesmyslný přezdívky? Skippy a Jeff? Proč neříkáme Jeffovi normálně Jirko? Takový pěkný jméno je to přece… Vám se Jeff nelíbí? ptám se. No, povídá, já si na amerikanismy moc nepotrpim. Takže proč vám dělá vrásky moje australská přezdívka? zasmál sem se. Schválně sem mu pak vyslepičil i to s tím dopisováním a že nejsem v SSM. Viditelně znervózněl, věřili byste tomu? Možná v duchu přemejšlel, jestli to, že mě veze na pohotovost, není napomáhání třídnímu nepříteli. Cha cha! Voko sem měl slepený krví, takže sem si připadal málem jako disident, a hned sem taky přešel do protiútoku: A bejt právník, to vám vrásky nedělá? Jak to myslíš? zeptal se. No, povídám, právník v roce sedumdesát osum – to je vlastně taky přezdívka. Tvrdil, že to nechápe, ale zrychlil. No, československý socialistický právo, usmál sem se na něj, to mi připadá stejný jako třeba etiopský hodinky. Nebo norský víno. Tyhle řeči si nech od cesty, jo? zpražil mě, ale já věděl, že sem ho dostal. S tím fáčem na hlavě to pak bylo ještě lepší. Celou zpáteční cestu sem vítězoslavně mlčel. Akorát že už sem k nim pak nemoh chodit. Na svatbě Evy s Jeffem přede mnou prchal jako před berňákem, ale potom se rozpršelo a nahnali nás do takovejch těch zahradních stanů, kde se mi vyhnout nemoh, takže

přišel a sdělil mi, že sem měl tenkrát pravdu. Byl už sem nametenej a řek sem mu, že mi o politiku nikdy nešlo a že ta svatba je podle mě fotbalovej přestup roku. Objímali sme se jako nejlepší kamarádi, cha cha. Pršelo pak mimochodem pět dní v kuse – něco jako generálka na povodně. Nebesa pláčou, opakoval pořád Tom. Novomanželé odjeli na svatební cestu do Francie a my dva sme tady zůstali sami. Do všech našich oblíbenejch hospod sme jako kokoti skákali přes metrový kaluže. Pamatuju se, že sem tejden chodil v mokrejch ponožkách. Tom prohlašoval, že jestli je Eva šťastná, pak on je taky, ale co sem viděl, tak rozhodně nebyl. Já sem pochopitelně nemoh říct nic.

HUJEROVÁ

Po celou školní docházku trvá otec na tom, abych se kromě výtvarného kroužku, který jsem si vybrala sama, každoročně přihlásila ještě na dva další: na *vaření* a na *sportovní hry*. Každé září se s ním zuřivě hádám, ale on ze svého požadavku nikdy neustoupí.

„Prostě tam budeš chodit a tím to hasne."

Výchova autobusákem, myslím si. Nenávidím ho.

„Ale já nechci!!!" zaječím.

Otec se podívá stranou, neboť hněv, stejně jako většina dalších emocí, dělá můj obličej ještě ošklivějším.

„Ale já jo," uzavře to stejně jako všechny ty roky předtím.

Na výtvarný kroužek (ještě na základní škole) se těším. Odjakživa mě baví kreslit a malovat, a navíc ráda čichám všechny ty vůně: plastelínu, modurit, vodovky, tempery, voskovky… Líbí se mi i to tiché počáteční soustředění nad čistou čtvrtkou. Jediný problém výtvarného kroužku je ten, že jsme prakticky pořád venku, kde na rozdíl od třídy může naše učitelka kouřit (je jí zhruba čtyřicet, ale tenkrát mi pochopitelně připadá stará). Pokud zrovna není dvacet pod nulou nebo nepadají kroupy, chodíme kreslit na nábřeží, do parku na Folimanku nebo na Vyšehrad. Rozesadíme se po trávě, po volných lavičkách nebo na schodech, vytáhneme skicáky a ona s cigaretou v ruce prochází mezi námi. Když dorazí ke mně, vezme mi z promodralých prstů tužku a opraví mi linku, popřípadě nade mnou jen tak stojí, šlukuje a mlčky pozoruje, jak za drkotání zubů maluji další ze svých okatých princezen. Jednou mě dokonce jakoby účastně pohladí po vlasech – tehdy si její slitovné gesto ještě nedokážu správně vysvětlit.

Jednou na jaře kreslíme ptáky – alespoň pod touto záminkou nás učitelka za drobného mrholení vyvede ven. Opeřenci nám však odmítají stát modelem, takže jako předlohu stejně používáme prastarý obrazový atlas, který má učitelka s sebou a o jehož volné listy se na začátku hodiny popereme. Na neprůrazného Skippyho zbyde jakýsi barevně nezajímavý pták, a tak se rozhodne, že popaměti ztvární modřičku sedící na vejcích: nejprve s velkou pečlivostí namaluje hnízdo a v něm tři kropenatá, místy nepatrně praskající vajíčka (na těch drobných prasklinkách si dá Skippy obzvláště záležet) – a ta pak k všeobecnému obveselení zcela překryje komicky mohutnou sýkorkou, pojednanou navíc dost ledabyle, neboť na ni už mu nezbyde čas. Spolužáci se mu posmívají, ale já ho chápu: není důležité, že vajíčka nakonec zakryl; důležité je vědět, že tam *opravdu jsou*. Připadá mi to rozhodně lepší, než malovat pouze hezké ptáčky a tvářit se, že v prázdných hnízdech pod nimi jsou vejce.

Otec chce, abych se naučila vařit ze dvou snadno představitelných důvodů: za prvé doufá, že se ujmu vlády v naší kuchyni a začnu ho překvapovat mimořádně chutnými, jaksi *ženskými* jídly, která on coby muž uvařit neumí (obstojně zvládá jen několik *staromládeneckých* jídel, jež s železnou pravidelností obměňuje: šunkofleky, špagety s kabanosem, čočku s párkem, květák s vejcem, případně smažený květák, rybí filé nebo řízek s bramborovou kaší a buřtguláš) – a za druhé věří, že moje kuchařské dovednosti přece jen trochu zvýší naděje na to, že se provdám.

Zklamu ho v obou směrech: nová jídla do našeho monotónního týdenního jídelníčku přibývají jen velmi zvolna (po roce poněkud liknavé docházky do kroužku vaření rozšířím domácí výčet pouze o tři další: o polévku s kapáním, smažený sýr a kakaový pudink) – a protože se ani v následujících letech nenaučím o mnoho víc, zůstávám stále na ocet. Nikdy to sice neřekne nahlas, ale vím, co

si otec myslí: kdybych to neflákala a naučila se sekanou, svíčkovou a polévku s játrovými knedlíčky, možná by si mě někdo vzal.

Na středeční *sportovní hry*, což je alespoň v případě našeho gymnázia ryze formální název pro hodinu úplně obyčejné *vybíjené*, jsem pro změnu musela chodit, abych se *zdravě vydováděla a neměla roupy*.

„To nemyslíš vážně, tati, že ne? Když budu hrát vybiku, tak nebudu mít roupy?“

„Budeš tam chodit a basta.“

„To se mi snad zdá! Ty vážně věříš, že když se hodinu tejdně nechám nadhánět balónem, nebudu mít hříšný myšlenky?“

Víte, co mi odpověděl? To neuhádnete.

„V zdravym těle zdravej duch!“

Tluču svou ošklivou hlavou o stůl, ale otec zůstává neoblomný. Jeho příkazy připomínaly papežská dogmata: byly stejně absurdní, stejně se vzpíraly zdravému rozumu – a on na nich stejně sveřepě trval.

Vybika. Kapitán. Je možné, že pro hezké, sportovně nadané lidi mají podobná slova z dětství magický, sentimentální zvuk, ale ujišťuji vás, že my ošklivi se při jejich vyslovení ještě ve čtyřiceti třeseme hrůzou. Vybíjená: běháte od lajny k lajně jako vyděšené zvíře, uhýbáte před svištícím míčem – a přitom víte, že dříve či později vám některý z vašich milých spolužáků z bezprostřední blízkosti napálí balón do břicha nebo do ledvin. Komicky heknete, obličej se vám zkřiví bolestí, přemáháte slzy, které se vám derou do očí, a za doznívajícího posměchu protihráčů (občas i spoluhráčů) si jdete stoupnout za lajnu. Na rozdíl od obou takzvaných *kapitánů* máte jen jeden život, takže jste definitivně venku ze hry. Byla jsem vybitá tolikrát, že to ani nedokážu spočítat. Jsem vybitá na léta dopředu. Zažila jsem toho v životě hodně – ale na takovou koncentraci

maskované lidské krutosti člověk narazí jen málokdy. Celé mládí jsem stála poníženě za lajnou, abych se vybouřila. Po celé mládí mě otloukali balónem, abych se náhodou nespustila s nějakým autobusákem.

Kapitáni si volí své mužstvo: nejprve pochopitelně ty nejlepší, potom ty průměrně zdatné – a úplně nakonec Skippyho, mě a Větvičkovou (v tomto pořadí). Hle, moje bezmála celoživotní role: druhá od konce. K životu to nestačí, na sebevraždu je to málo.

Samotné kapitány určuje na začátku hodiny tělocvikářka Marta; nejčastěji to bývá Eva a Jeff, protože jsou (jak všichni vidí) opravdu nejlepší. Jejich obličeje zračí tiché soustředění, pohyb protihráčů kontrolují jen očima. Balón chytají, aniž se na něj podívají, a okamžitě jej posílají nazpět do pole. Jejich přihrávky jsou tak rychlé, že je nedokážu ani pořádně *sledovat*, a přesto oba vypadají naprosto… neuspěchaně. Šálková se dokonce klidně, jakoby rozpačitě usmívá. Jí přihrávka nikdy nevypadne ani neodskočí (já a Větvičková chytíme sotva každou druhou) – jako by i ten balón věděl, že křivka jeho letu nevyhnutelně končí v náručí té krásné světlovlasé dívky. Když letí přihrávka příliš nízko, Eva se pro ni neohýbá jako já nebo Větev (natož aby u toho hekala), nýbrž pouze s kočičí pružností sníží těžiště, takže její dokonalý, pevný zadek se ocitne sotva dvacet centimetrů nad antukou (moje velká prdel v takovém případě pokaždé trčí k obloze), zachytí míč dříve, než se stačí dotknout země, a bez jakékoli viditelné námahy se bleskurychle narovná. Je-li přihrávka naopak příliš vysoká, zdvihne ironicky obočí (chápete? ona má čas zdvihat obočí!), udělá dva tři svižné krůčky vzad, vytáhne se na špičky, ukáže Jeffovi, Tomovi, mně i ostatním dokonale ploché, opálené bříško a balón si obratně stáhne – já pod vysokými míči těžkopádně vyskakuji, jako bych chtěla utrhnout vysoko rostoucí hrušku. Když uhýbá před Jeffovou střelou, do poslední chvíle sleduje její dráhu (já a Větvičková před letícím balónem zpravidla

křečovitě zavíráme oči, dlaněmi si chráníme obličej, tiskneme před sebe lokty, celé se choulíme do sebe a odevzdaně čekáme na ten mlaskavě dunivý úder, štiplavou bolest a suchý smích spolužáků), ve správný okamžik vyskočí metr nad zem, udělá roznožku nebo se prohne jako luk, míč ji pochopitelně mine a ona –

„A ona," vypráví Tom, „už opět ve svém lehkonohém běhu mezi lajnami, v běhu, jenž se svým způsobem podobá rituálnímu tanci, udělá na Jeffa významné oči, takže jeho bojovný výraz na zlomek vteřiny povolí a přes zarputile semknuté rty mu přelétne prchavý úsměv, jehož záblesk zalétne za čáru k nám vybitým a popálí nám naše roztoužená srdce."

Jednou, někdy v sedmnácti, to nevydržím a tiše se za lajnou rozbrečím. Irena mě zhnuseně pozoruje, přestože ji vybili dřív než mě.

„Neřvi nám tady, Hujerová, jo?"

Veškerá moje bezmoc a lítost se rázem promění ve vztek.

„Di do prdele, Větev, jo?!"

Na okamžik se zarazí, ale potom přistoupí blíž. Jak mohl bůh stvořit něco tak nevzhledného? bleskne mi hlavou. Irena se opatrně rozhlédne.

„Co furt čekáš?" zasyčí. „Proč si pořád myslíš, že zrovna pro nás dvě nebude život peklo?"

Zalapám po dechu.

„Bude," praví Větev spokojeně. „Náš život je a bude peklo. Měla by sis na to konečně zvyknout."

TOM

Na tabuli v hale u pokladen je napsáno, že venkovní teplota je patnáct stupňů; voda má údajně devatenáct. Říkám, že bychom mohli bazén pro změnu vynechat a jít třeba do kina; Jeff je pro, ale Eva nás prosí, ať to nevzdáváme.

„Já si prostě *musím* zaplavat," tvrdí. „Musím!"

Jeff se na mě podívá.

„Tak jo," vzdychnu.

Eva radostně přiskočí a políbí mě na tvář.

Studený vítr trhá kalnou oblohu na šedobílé cáry. Koupaliště je úplně vylidněné, i plavčík zalezl dovnitř, v bazénu se pravidelně míjejí jediní dva plavci. Jeff a já sedíme ve dřepu zády ke vchodu do dámských šaten, každý po jedné straně, jektáme zubama a snažíme se co nejvíc schoulit do malých mokrých ručníků (velké osušky nikdy nenosíme, bůhvíproč nám připadají zženštilé).

„To teda kecaj," konstatuje Jeff ponuře. „Je tak maximálně dvanáct."

Přikývnu. V šatně jsem mu navrhl, že vzhledem k počasí bychom se snad mohli obejít bez sprchování, ale namítal, že by to Eva poznala. Blíží se asi třicetiletá žena, za sebou vleče promodralého předškoláka v župánku; spěchá, ale i tak si nás stihne pobaveně prohlédnout – na Jeffovi se její pohled zdrží o vteřinu déle. Už jsem zvyklý. Napadne mě, že v tomto rozestavení vypadáme jako parodie na kamenné palácové lvy. Dveře dámských šaten zaklapnou a znovu se rozhostí ticho.

„Já se z ní zblázním," říká už podruhé Jeff.

Já taky, pomyslím si.

„Co tam může tak dlouho dělat?"

Raději si to nepředstavuji. Konečně zaslechnu rychlý pleskot bosých nohou. Zůstávám sedět, jen vzhlédnu vzhůru: nejprve spatřím její prohnutá záda a vystrčený zadek, kterým si otvírá prosklené dveře – má plné ruce. Také ona se sprchovala, žluté plavky se jí lepí na kůži. Na rozdíl od nás už je opálená; na těch několika málo centimetrech, kde jí látka plavek nepatrně odstává, je pokožka viditelně světlejší. Všimne si nás a její do té doby soustředěná tvář ožije ostýchavým úsměvem. Vítr se zmocní světlého chmýří na jejích skráních. Zůstane stát přesně uprostřed mezi námi – jako by mi pouhá symetrie mohla zajistit spravedlnost. Jako by tím, že si nestoupne blíž k Jeffovi, mohla odčinit skutečnost, že nechodí se mnou, ale s ním.

„Hele, tvoji palácoví psíci," prohodím, než Jeff vstane (na poslední chvíli se rozhodnu zaměnit lvy za psíky, připadá mi to tak lepší). „Haf haf!"

Pohlédnu na Jeffa; pochopí.

„Haf! Haf! Haf!" zaštěká oddaně.

Eva mě odmění úsměvem tak sladkým, až mi zatrne ve slabinách.

„Ježišmarjá, tak pojďte!" volá Jeff.

Všichni tři se jako na povel rozběhneme, ale před bazénkem s dezinfekcí se zastavíme. Eva natáhne nohu, propne špičku a zkusmo ponoří prstíky do vody: jako pokaždé nakrčí nos a nádavkem ještě zdvihne obočí, vykulí oči a sešpulí ústa.

„Studí!" vypískne.

Podobné grimasy, nekontrolovatelné záchvaty smíchu a především všemožné prostocviky a poskakování tvoří poslední spojnici s jejím dětstvím. Přeberu od ní velkou sportovní kabelu (*trýznivá zdvořilost*, dočtu se o mnoho let později v *Alexandrijském kvartetu* Lawrence Durrella) a Jeff Evu vezme do náruče. Nese ji mnohem dál než pouze za hranu bazénku: buď jí chce demonstrovat svou sílu, nebo se snaží vzdálit co nejdál ode mě. Dívá se jí do očí, Eva jeho pohled opětuje – já sleduji pro změnu její dočasně zdeformovaná

ňadra a překvapivě tmavé chloupky, které jí vylézají z plavek. Moje vylézající chloupky nepozoruje nikdo. Na dlouhé vteřiny přestávám existovat. Stojím po kotníky v jakémsi studeném chemickém roztoku, třesu se zimou a oběma rukama pevně svírám Evinu tašku.

Začíná květen, měsíc lásky.

AUTOR

V sedmnácti se autor zamiluje do dívky z nižšího ročníku, kterou o přestávkách při přecházení mezi učebnami potkává na chodbě: má dlouhé hnědé vlasy a mírný úsměv, který ho dokáže hřát i několik vyučovacích hodin. Po dvou týdnech už přesně ví, kdy a kde na ni narazí, a metodicky se na ta setkání připravuje: pokaždé si promne rty o sebe, aby byly červenější, rozepne si bundu Grundig, napne prsní svaly a snaží se o upřený, hluboký pohled (jistá matčina přítelkyně mu dvakrát zopakovala, že má hezké oči). Zároveň maskuje nedostatky: nenápadně schovává malé ruce (na tuto indispozici jej upozornila netaktní prodavačka zmrzliny v Kutné Hoře), stejně jako zlatou korunku vpravo nahoře. Ví, že jeho úsměv nesmí být příliš široký (teprve po letech v zrcadle zděšeně zjistí, že byl poněkud nesouměrný). Když mu kdosi řekne, že je údajně nezdravě bledý, začne se každé ráno před odchodem do školy mazat hnědým opalovacím krémem Nubian.

Po dvou měsících křivých úsměvů v mastném obličeji s dívkou prohodí prvních pár slov; od toho dne s ní hovoří každou přestávku. Dívka souhlasí se vším, co říká: o Katapultech i o Karlu Krylovi. Spolužáci se po nich otáčejí, což dělá autorovi dobře. Dívka mu vypráví o koních; učí se parkurovému skákání. Po nocích sní o tom, že ji zasvětí do tajů sexu (tedy ihned poté, co se to všechno sám naučí), ale o přestávkách nepodnikne nic, čím by onen sen alespoň trochu přiblížil realitě.

Teprve o půl roku později si autor jednoho sobotního rána navlékne matčiny značkové džíny, zjistí si příslušný autobus a vydá se za dívkou. O sexu neví sice stále téměř nic, ale v duchu už je smířen i s variantou *společného sladkého tápání*. Dívku jeho příjezd očividně zaskočí: jednak mají toho dne jakési oblastní závody

a jednak už déle než rok chodí s jedním ženatým mužem. *Překážkové proutí na závodišti / rozkvetlo jedovatými ocúny*, napíše autor toho večera ve své básni.

V následujících letech přejde od poezie k psaní prózy.

HUJEROVÁ

Jak asi tušíte, vybíjená ze mě roupy nevyhnala.

Moje sexualita se naopak probudí o pár let dřív, než si otec autobusák dokáže představit: ten malý knoflík slasti objevím ve svých třinácti letech, tedy v době, kdy mi před usnutím (pokud je v dobrém rozpoložení) stále ještě zpívá *Spi děťátko, spi, zavři očka svý* a další ukolébavky. Nakonec vždycky společně *počítáme ovečky*, což je ovšem jen formální rituál, neboť táta nikdy nemá trpělivost čekat, až doopravdy usnu. Našich oveček je proto jen dvanáct: jakmile *dvanáctá ovečka přejde lávku přes potok* (ano, přesně takhle to říkal; dneska se mi při té vzpomínce hrnou slzy do očí), políbí mě na čelo, přikryje mě až po bradu, zhasne a jde si otevřít pivo – a já zatím potmě, s očima široce rozevřenýma a s rukou v klíně, čekám na třináctou ovečku. Jakmile přijde, zkroutí mi pokaždé palce u nohou a já zabečím tak hlasitě, že si před pusu musím dávat polštář.

Pamatuji se přesně, do nejmenšího detailu, jak se to stalo poprvé: jednoho večera se po tátově odchodu otočím na záda, vyhrnu si bavlněnou noční košilku a začnu myslet na Toma – chodíme do jedné třídy už na základce. Jeho tvář mi ale pořád uniká, a tak mě napadne, že si vymyslím nějakou konkrétní příhodu, ve které bude Tom vystupovat (po třiceti letech autoerotické praxe bych to samozřejmě dokázala formulovat přesněji: aby se fantazie měla čeho zachytit, je třeba objekt touhy zasadit do zcela reálných kulis). Bez velkého přemýšlení si bůhvíproč začnu představovat – při nejlepší vůli vám nedokážu vysvětlit, kde se ve mně vzala zrovna tahle představa – že sedím s Tomem u jednoho stolu ve vylidněné školní jídelně: nejsou tu ani spolužáci ani učitelé. Mlčky jíme karbanátek s bramborovou kaší a okurkou. Já mám na sobě své nejlepší tehdejší oblečení, které nosím do divadla a v den, kdy se rozdává vysvědčení:

červenočernou skládanou sukni, bílou košili s výšivkou, černý rozepínací svetr a lakované černé lodičky, ve špičce bohužel už poněkud okopané. Tom je oblečen ve zbrusu nové teplákové soupravě, v níž přišel toho dne na hodinu tělocviku; nesedí naproti mně, nýbrž po mém pravém boku a dotýká se mě kolenem. Výdejním okýnkem nás pozoruje stará kuchařka.

„Tak si s tím jídlem pospěšte!“ říká nasupeně.

Tom naoko poslušně přikývne, ale potom se ke mně otočí a zašklebí se. Má plnou pusu kaše.

„Fuj!“ zvolám.

„Tak honem!“ naléhá kuchařka.

„Já už budu!“ zavolám snaživě (vlastně v jistém smyslu nelžu), nicméně ani nadále s jídlem nijak nepospíchám. Kuchařka rezignovaně mávne rukou a hlučně stáhne okýnko. Pohlédneme s Tomem na sebe. Zářivky nad námi náhle zhasnou a celá jídelna se ponoří do vzrušujícího přítmí. Tom odloží příbor, natočí se ke mně a pomalu mi vyhrnuje sukni. Už jsou mi vidět bílé kalhotky. Přestanu dýchat. Tom volnou rukou sebere z talíře nedojedený karbanátek – podotýkám, že film Devět a půl týdne byl natočen až mnohem později.

„Chceš něco ukázat?“ říká, ale nedívá se mi do obličeje, takže nevidí, jak horlivě přikyvuji.

„Jo!“

Palcem a ukazováčkem uchopí krajkový lem kalhotek a přitáhne si ho k sobě. Dívá se. To už mi sladce zacuká v podbřišku a k puse si přitisknu polštář, nicméně kdesi v zadním plánu mé mysli onen příběh ještě krátce, jaksi alibisticky pokračuje – jako bych chtěla sama sobě namluvit, že rozkoš je jen zcela náhodným, vedlejším produktem mého příběhu: Tom mohutně zatáhne za gumu kalhotek, látka se napne a on do ní z výšky spustí karbanátek.

„Pérovací hovínko!“

Oba se tomu smějeme. The end.

Časem ovšem přijdu na to, že častým opakováním dokáže i ta nejrafinovanější, nejerotičtější fantazie ztratit dráždivý náboj. Jakmile se ve školní jídelně zhasne podesáté, popatnácté, kouzlo začíná vyprchávat. Zkusím v duchu *přepsat* některé detaily (například změnit naše oblečení nebo nahradit karbanátek okurkou), což sice danou scénu na krátký čas *vrátí do hry* – ale i tak je mi jasné, že tudy cesta nevede. Pochopím, že je nutné vymyslet scénu zbrusu novou, odehrávající se v neokoukaných kulisách. Například: po hodině tělocviku mně a Tomovi učitelka nařídí, abychom složili volejbalovou síť, a my se pak do ní (v prázdné, pochopitelně *zhasnuté* tělocvičně) čím dál víc zamotáváme. Nebo: uklízečka nás s Tomem shodou několika šťastných náhod omylem zamkne na noc ve třídě. A tak dále. Jedno mají všechny ty výjevy společné: vždycky s Tomem zůstaneme někde úplně sami – a vždycky je přinejmenším přítmí, můj báječný celoživotní spojenec. Dobře vím, že před svědky a za normálního osvětlení by si se mnou Tom nic nezačal.

To, že večer co večer podobně rozvíjím svou fantazii, ba i slovní zásobu, se mi později náramně hodí: v posledním ročníku gymnázia se už totiž naprostá většina spolužaček chlubí svými sexuálními zážitky, takže když přijde řada na mě, nemusím trapně mlčet jako Irena Větvičková. Jsem připravená. Zažila jsem tolik erotických scén, že bych je mohla rozdávat. Moje mnohonásobně hezčí vrstevnice se sice zprvu tváří pochybovačně, ale já je jakoby mimochodem zahrnu tolika realistickými historkami a tolika věrohodnými detaily, že otázka mého panenství zůstává přinejmenším sporná (na rozdíl od Větve, v jejímž případě máme všichni jasno). *Copak by si všechny ty podrobnosti dokázala vymyslet?* Dokázala, holky, to víte, že dokázala. Nic na tom není, prostě jen spojíte příjemné s užitečným… V duchu mě těší, že jsem pro spolužačky takový oříšek: asi jsem nějakou tu erotiku skutečně zažít musela – i když na to vůbec, ale vůbec *nevypadám*.

TOM

Od začátku třetího ročníku, prakticky celý podzim, mluvíme s Jeffem o tom, že tentokrát s sebou na hory o vánočních prázdninách už *opravdu* vezmeme holky: Evu a Zuzanu.

„Blázníš?“ říká Zuzana, když jí to navrhnu.

Chápu ji: stejně jako Jeff s Evou jsme se ani my dva zatím nedostali dál než k troše mazlení a několika polibkům – a teď jí rovnou nabízím šest nocí na chatě v Krkonoších.

„*Sním*, to je rozdíl. Šílenci, zamilovaní a básníci jsou jeden přelud od hlavy až k patě.“

Dívá se na mě s jistým zájmem. Nejsem tak pohledný jako Jeff, idol většiny dívek ve třídě, ale zato jsem *chytrej a citlivej kluk* – jak to za všechny vyjádřila Hujerová. Budiž popravdě řečeno, že této lichotivé pověsti se těším díky pouhým třem knihám: *zakázané* biografii Masaryka od profesora Machovce, kterou jsem čirou náhodou objevil v knihovně rodičů, malému výboru z Shakespearových veršů a útlé antologii české milostné lyriky s názvem *Mým snem jsi prošla* (posledně jmenovaný svazeček znám prakticky nazpaměť).

„Sen je to hezkej,“ praví Zuzana smutně, „jenomže mě naši nepustěj. A Evu už vůbec ne.“

Tím to celé skončí, dál na ni nenaléhám. Jeff u Evy dopadne stejně; je naštvaný a zklamaný, ale já cítím spíše úlevu.

Takže jedeme sami.

Hned po příjezdu zjišťujeme, že kamna špatně táhnou; z vedlejšího pokoje se navíc každý večer a občas i ráno ozývají nezaměnitelné zvuky kopulace (onu dvojici za celý týden ani jednou nespatříme).

V úvodu silvestrovské noci poněkud překotně vypijeme láhev maďarského červeného vína Egri Bikaver. Vypotácíme se před chatu a na příjezdové cestě se pokoušíme postavit sněhuláka s obrovským

penisem; naštěstí je tu příliš mnoho posypové škváry a třísek z naštípaného dřeva, takže ten pubertální nápad musíme po chvíli vzdát. Do studeného a zakouřeného pokoje se nám vrátit nechce, a tak se vydáme lesem vzhůru na Žalý. Za celou cestu nepotkáme ani živáčka. Noc není nijak mrazivá, je kolem nuly a mokrý sníh co chvíli nehlučně padá z větví. Mezi černými špičkami smrků prosvítá měsíc. Jdeme bok po boku a místy se bořím až ke kolenům; chůze je natolik namáhavá, že úplně vystřízlivíme.

„Mým snem jsi prošla, jako zjevení / alejí tmavou v půlnoci jde tiše. / A skoupý vínek černé zeleni, / jenž celovat chtěl čelo tvé i vlas, / již vadne, chřadne, hořkou vůní dýše," recituji pomalu, slavnostně.

„A dál?" zeptá se Jeff. „Nebo to je konec?"

Zavrtím hlavou, šetřím dech. Zastavíme se.

„A neznám ani jméno tvé. Tvůj hlas / a rytmus kroků v mojich smyslech dřímá. / A reflex tvojich očí radostných / mi dává zapomenout, že je zima, / že na stromech a v duši leží sníh."

Jeff vážně pokývá hlavou.

„Zejtra zavoláme jejím rodičům," říká po chvíli rezolutně.

Na Nový rok se oteplí ještě víc a po rozbité asfaltce, kterou scházíme dolů do vsi, se valí voda. Před telefonní budkou zůstávám stát, ale Jeff podrží dveře a naznačí mi, abych vlezl dovnitř. Zatímco si sundává rukavice a čepici, podívám se na hodinky.

„Husák má akorát projev," říkám.

Je tu málo místa, tlačíme se jeden na druhého.

„Pochybuju, že by se dívali na Husáka."

„A co když obědvaj?"

Jeff se jen ušklíbne, zdvihne sluchátko, vhodí do automatu připravené mince a vytočí číslo – k mému zklamání je zná zpaměti. Uhne ramenem a umístí sluchátko doprostřed mezi naše hlavy. Cítím jeho dech.

„Šálková, prosím?"

Je to matka, avšak podobnost s tím mladším, mně tolik drahým hlasem je tak nápadná, až mi to sevře vnitřnosti. Jeff pozdraví a celým jménem se představí.

„Ahoj, Jeffe. Eva bohužel lítá někde venku."

Zní to přátelsky, téměř vesele. Okamžitě si představím Evinu tvář, orámovanou důvěrně známou bílou šálou a kulichem téže barvy.

„To nevadí. Chtěl jsem vám, paní Šálková, a samozřejmě i vašemu manželovi popřát všechno nejlepší do nového roku," říká Jeff obřadně.

„To je od tebe hezký. Tobě taky všechno nejlepší, Jeffe."

„Děkuju."

„Jak se máš?" zeptá se paní Šálková po pauze.

„Mám se dobře. Jsme s Tomem na horách. V Krkonoších."

Chvíli se baví o počasí, o sněhu a o cenách vleků. Špinavé sklo budky se začíná zamlžovat a dřevěná podlážka, na které nervózně přešlapujeme, je už úplně mokrá.

„A taky jsem se vás chtěl zeptat, jestli by mohla jet Eva příští rok s náma?"

Pauza je tentokrát delší.

„No, to já nevím, to –"

„Ptám se vás radši takhle s předstihem, abyste měli s manželem dost času o tom přemýšlet."

Paní Šálkové unikne krátké zasmání.

„Dobře, Jeffe. Ještě si o tom promluvíme."

„Slibujete?"

Paní Šálková zlehka vypískne.

„Slibte mi to."

Hlas na druhém konci zvážní.

„Dobře. Slibuju, Jeffe, že si o těch horách ještě promluvíme."

„Tak děkuju a na shledanou."

Jeff zavěsí a triumfálně vychází z budky. Podívá se na mě, přejde do klusu a strašlivou angličtinou začíná hlasitě zpívat *The Wall*. U nejbližšího stavení se zastaví, ze zasněženého okapu odlomí obrovský rampouch a několik minut jej nese vztyčený před sebou jako prapor své odhodlanosti.

HUJEROVÁ

Školní chodba o přestávce před biologií: sedím na teplém radiátoru, formálně nahlížím do sešitu (všechno už jsem se samozřejmě naučila doma) a nahřívám si svou panenskou prcinku – když z ničeho nic přijde útok.

„Podle mě Hujerová s tim svym klukem normálně kecá," říká Marie tak, abych to slyšela.

Stojí u sousedního okna s výhledem na asfaltový dvůr a palcem a ukazováčkem oždibuje zaprášené muškáty. Je o rok starší než já a na rozdíl ode mě kluka skutečně má: už od loňska chodí s Karlem. Krátce si přičichne k prstům, bez varování se otočí a zpříma na mě pohlédne.

„Jakže se vlastně jmenuje?"

„Libor."

„A kolik že mu je?"

„Třiadvacet."

Podaří se mi ovládnout paniku. Podobné otázky sice ohrožují samotné základy mé gymnaziální existence, ale koneckonců jsem na ně připravená.

„Takže něco studuje?"

„Ne," odpovím klidně, „nestuduje."

Liborovo povolání mám dávno vybrané.

„A co teda dělá?"

„Elektrikáře," říkám. „Doktoři a právníci došli…"

Marie můj pokus o vtip přejde mlčením a pokračuje ve výslechu.

„Bydlí kde?"

„Ve Vršovicích," pravím líbezně. „Na Čechově náměstí. Chceš číslo?"

„Ne, dík."

Měříme se očima. Je to Marie, kdo nakonec uhne pohledem. Zavrtí hlavou:

„Já ti ho prostě nevěřim, sorry."

V hloubi duše vím, že to nemyslí zle – jen nemá ráda, když jí někdo lže do očí. Je vysoká, čestná a praktická. Chtějí se s Karlem vzít, postavit si dům a mít dvě děti. Pokrčím rameny.

„Vlastně tě chápu," odpovídám pomalu, s úsměvem. „S tím mým obličejem, že jo? Kterej kluk by si něco začal s holkou s takovým ksichtem, že jo?"

Tenhle trik už ovládám: řekněte nahlas, co si o vás druzí jenom myslí – a úplně je tím odzbrojíte. Marie zaraženě zmlkne.

„Já vím, že mě nemiluje," pokračuji *vyrovnaně*. „Nejsem tak blbá, abych si myslela, že bych se mu mohla líbit."

Všechny holky sklopí sešity a zírají na nás. Vychutnávám si to trapné dusno.

„Já vím, že mu jde jenom o sex. Je vždycky nadrženej jako trestanec."

„A jak to poznáš?" promluví konečně Marie.

Z její útočnosti zbylo jen znechucení. Ženský instinkt jí i nadále říká, že si prachsprostě vymýšlím – ale nemůže mi to dokázat. Já se naopak zmůžu na suché zasmání. Jsem na sebe pyšná.

„Podle velikosti toho mokrýho fleku, co se mu včera v Grébovce objevil na džínách."

Zní to vítězoslavně, ale kdesi ve spodních zákrutech mysli si zároveň uvědomuji svou ubohost.

„Počkej, von se udělal do *džín*?!" vyjekne Zuzana.

Marie se ušklíbne. Eva Šálková pod jemným chmýřím na líčkách zrudne; zdvihne obočí a v tepně na štíhlém krku jí zapulsuje; současně pootevře ústa a její dokonalé zuby se vlhce zalesknou. Kdybych byla kluk, požádala bych ji v téhle chvíli o ruku.

„Jo. A to jsme ještě ani pořádně nezačali… Řekla jsem mu, že *když už*, tak ať aspoň vybere jinou lavičku, protože ta naše měla ulomený

opěradlo a do zad mě příšerně tlačily nějaký šrouby – jenomže než jsme se stihli přestěhovat, tak se udělal."

Pár podobných detailů – a za chvíli mi to budou věřit všechny.

„A jak byl teda velkej?" zeptá se bezelstně Zuzana.

Nyní se už kromě Marie smějí všechny.

„Ten *flek*!" volá Zuzana. „Jako co? Jako…"

„Jako koláč!" odsekne Marie, ale ví, že prohrála.

Venku před gymnáziem se na vteřinu ohlédnu: vycházející studenti z nižšího ročníku vypadají tak samozřejmě, tak nevinně. Vzduch je příjemně ostrý a oprýskanou fasádu školní budovy pozlacuje nízké odpolední slunce. Tuší vůbec lidé na ulici, že za tou teplou barvou se může ukrývat malé peklo?

Když dorazím domů, ještě se celá klepu. Podezření jsem sice odvrátila, ale bylo to o chlup. A hlavně: na jak dlouho? V mém životě se děje něco neodvratného; žaludek mi svírá tíživá nervozita. Cítím se jako Raskolnikov, ale čím tak strašným jsem se provinila? Chtěla jsem být jako ostatní, copak se to nedá pochopit? Zřejmě jsem zašla příliš daleko – nicméně po dnešku mi nezbývá nic jiného, než zajít ještě dál.

„Jak bylo v práci?" ptám se táty

Domácí rituály coby záchranné lano.

Jenom od televize cosi zavrčí, nejspíš i on měl špatný den. Přejdu do obýváku, postavím se za ten ošklivý, buřtoidní ušák, v němž jako vždycky sedí (návrhářkou interiérů jsem se stala z vnitřního přetlaku…), a začnu mu masírovat ztuhlou šíji. Chvíli se vzpěčuje, potom se podvolí.

„Už abych byl v důchodu," říká. „Lidi jsou hovada."

Nechám to bez komentáře. Jeho názory jsou už neměnné. Polemika je zbytečná.

„Co bylo ve škole?" zeptá se automaticky, aniž se na mě podívá.

Celkem nic, jenom se málem provalilo, že jsem pořád panna, ačkoliv jim už pár měsíců tvrdím opak.

„Dvě jedničky: z češtiny a z matiky."

Konečně se ke mně otočí. Úsměv ho pokaždé udělá o něco mladším a hezčím. Občas se ho ptávám, proč se znovu neožení, nebo proč si sem alespoň někoho nepřivede? Snažím se ho přesvědčit, že kvůli mně nemusí zůstávat sám.

„Chybí nám dvěma snad něco?" odpovídá a zní to bezmála výhružně.

„Ne. Mně nic. Jestli nechybí něco tobě, tak je všechno v pořádku."

Táta na mě podezíravě hledí, slovo něco bylo příliš dvojsmyslné (vybíjená mi roupy z hlavy nevyhnala).

„Mně vůbec nic!" uzavře to kategoricky.

„Tak fajn."

„Nebo si myslíš, že mi chybí nějaká další pani s natáčkama?" dodá ještě.

Pani s natáčkama. Otcova univerzální představa ženy středního věku. Jeho vrcholný argument – na ten už se nedá říct nic. Komu by chyběla pani s natáčkama?

„Dobrý," pochválí mi známky. „A co bude k večeři?"

„Polévka s kapáním," říkám škádlivě.

Po večeři se zavřu v pokoji. Vlezu pod postel, kam si schovávám *hezké* papírové krabice (je mi sedmnáct, ale začínám mít staropanenské zvyky!), vyndám tu úplně největší a rozložím ji. Na lícové straně je barevný potisk, ale vnitřek je bílý. Vezmu nůžky, ustřihnu obě větší boční stěny a potom vytáhnu z šuplíku barevné fixy. Je půl osmé a já musím do zítřejšího rána dotvořit svého zatím až příliš neurčitého chlapce: jeho postavu, výšku a váhu, jeho vlasy, oči (hnědé? nebo radši zelené?), hlas, chůzi. Měla bych znát číslo jeho košile i číslo bot. Musím umět popsat jeho rodiče (co kdyby jeho matka byla nějaká pani s *natáčkama*?), a pokud možno i prarodiče. Taky jeho zvyky a koníčky: jaký dělá sport, jaké má auto, v kolik hodin o víkendu vstává a kam jezdí na dovolenou. Musím znát jeho

pachy a vůně, značku jeho cigaret i jména kolegů z práce. Musím vědět, jestli v noci chrápe. Je třeba jasně definovat jeho přednosti a nedostatky. Pochopitelně je třeba zvážit, jak líbá, a rozhodnout se, jestli budeme používat kondom. Dále si musím vymyslet nejčastější důvody našich hádek i způsoby, jakými se obvykle usmiřujeme. A tohle všechno se musím naučit nazpaměť.

Nutně zkrátka potřebuji, aby ta nevěrohodná fiktivní postava jménem Libor v mých příštích vyprávěních skutečně ožila a Marii, Tomovi a všem ostatním ukázala… co vlastně?

Jak moc jsem zoufalá?

Jak moc nějakého opravdového Libora potřebuju?

JEFF

Prosinec 2003: sedačka lanovky je vyváží k jednomu z mnoha zasněžených vrcholů Dolomit. Nebe je azurově modré. Oba páry lyží (Tomovy jsou sedm let staré, téměř dvoumetrové, zatímco Jeff si loni koupil nejnovější model krátkých carvingových lyží značky Atomic) se vznášejí nad širokým pásem jiskřícího sněhu, lemovaným po stranách nízkým borovicovým porostem; tu a tam se mezi převažující temnou zelení objeví řídká, žlutohnědá koruna modřínu.

„Tak to vidíš," prohodí Tom, „už zase na horách sami…"

Jeff přikývne.

„Už zase s náma žádný holky nejely."

Vítr je studený, nárazový. Jeff pozoruje vzdorující vrcholky stromů a snaží se odhadnout jeho rychlost: pokud přesáhne určitou hranici, lanovka se automaticky zastaví – jenom za dopoledne se jim to stalo třikrát. To bychom toho moc nenajezdili, říká si nespokojeně.

„Vždycky jsem se bránil ryze mechanickému dělení lidského života na dekády, ale musím přiznat, že čtyřicítku skutečně cítím jako určitý zlom," promluví opět Tom. „Ze života se náhle stalo cosi časově omezeného. Z nekonečného oceánu, který jsem měl ještě před pár lety před sebou, je najednou rybník. Je třeba zvykat si na představu, že některé věci už při nejlepší vůli nestihneme."

„Například?"

„Zbohatnout. Vyhrát olympiádu. Dostat Nobelovu cenu. Postavit si srub na Aljašce. Oslavit se synem jeho třicáté narozeniny."

„Žádnýho syna nemáš."

„O tom právě mluvím."

Jeff si všimne, že kmeny některých borovic jsou překvapivě, téměř nepravděpodobně silné.

„Podívej se na ten kmen," ukazuje Tomovi. „Síla, co?"

Tom neochotně otevře oči. Mrazivý vítr zvýraznil jeho vrásky, vypadá starší.

„To je borovice jak buk."

Zní to sarkasticky, ale Jeff se dávno rozhodl Tomovy posměšky ignorovat.

„Horní stanice je přes dva tisíce tři sta. Teď už jsme určitě nad dva tisíce. Tady by jinak nepřežily," říká.

„*Tady*," Tom udělá lyžařskou rukavicí rozmáchlý půlkruh, který – uvědomí si Jeff – zřejmě zahrnuje víc než jen bílý skalnatý masiv před nimi, „přežívají jen silní…"

Jeff se ušklíbne. Liší se i ve způsobu, jak sedí: Tom se na sedačce pohodlně rozvaluje, Jeff sedí vzpřímeně a netrpělivě se rozhlíží. V příští chvíli se vítr dočasně utiší, rázem je teplo. Lanovka se paradoxně zastaví. Jeff udeří rukojetí hole do ochranného kouřového plexiskla.

„Italové…" odfrkne si.

Tom zvrátí hlavu dozadu a spokojeně mhouří oči proti slunci. Stále je bezvětří.

„Člověk by očekával alespoň určité *zklidnění*," přemítá nahlas. „Když už ne zmoudření. Zklidnění coby bonus od cestovní kanceláře Život. Když ti během přestupování na letišti nezaviněně uletí spoj, každé slušné aerolinky ti taky dají zdarma najíst."

Panebože, pomyslí si Jeff. Na tohle nemám nervy.

„Ale ono je to spíš horší. Sednu si s knihou do křesla, jak jsem to viděl ve filmech pro pamětníky, ale za půl hodiny přečtu dvě stránky. Civím do zdi a poslouchám tramvaje, sanitky a autoalarmy."

Lanovka se znovu neslyšně rozjede.

„Takhle bych tu mohl jezdit celou věčnost," konstatuje líně Tom.

„Hm. Já teda rozhodně dávám přednost jízdě *dolů*."

„Nahoru, nebo dolů. Vyjde to nastejno."

Jeff má nepříjemný pocit, že věcí, v nichž se s Tomem názorově rozcházejí, je už příliš mnoho, než aby mohli být takovými přáteli jako kdysi – ale samozřejmě si to nechá pro sebe.

„Musíme si to dát nabrousit," říká. „Na těch plotnách to vůbec nedrží."

Tom se zasměje, což Jeffa doopravdy popudí. Co je proboha směšného na tom, když si někdo chce nechat nabrousit hrany lyží? Uraženě se odmlčí. Tihle *básníci*, pomyslí si. Jak sedačka stoupá ke stožáru, v jeho zorném poli se objeví část sjezdovky. Sleduje jednotlivé lyžaře a v duchu kriticky hodnotí jejich styl. Ani tentokrát nezahlédne nikoho, kdo by byl lepší než on, což ho potěší. V zatáčce se objeví lyžařský instruktor a za ním had dětí předškolního věku: všechny mají malé přilby a svítivě zelené vesty.

„Brávo!" volá instruktor. „Brávo!"

„Tak už jim to začalo," pronese Tom pochmurně. „Příští rok jim nasadí školní brašny, a než se vzpamatují, budou sedět osm hodin denně na rozvrzané kancelářské židli."

Jeff nespokojeně mlaskne.

„A po zbytek dne se doma hádat s partnerem, čí rodiče navštěvují o víkendech častěji… Už je *taky* dostali. Ještě to nevědí, ale už v tom jedou s námi."

„Podle mě," nevydrží to Jeff, „se ty děti normálně učej lyžovat. Nic jinýho v tom není. Všechno ostatní jsou jenom tvoje básnický kecy."

Tom se kupodivu tváří pobaveně. Jeff zalituje, že Skippy neumí lyžovat, a proto s nimi na hory nejezdí – i ty jeho věčné vulgarismy by možná byly lepší než tohle. Vysmrká se. Potom si připomene nedávné předsevzetí, že nebude své kamarády kádrovat.

„Oukej," říká smířlivě. „Teď bych dal dvakrát černou, to nám do dvanácti akorát tak vyjde. Potom můžem po červený sjet k tý hospodě, co jsme byli včera."

Považuje svůj návrh za maximálně vstřícný: kdyby tu byl sám, jezdil by přinejmenším o hodinu déle; v jednu by v bufetu v rychlosti

zhltl sendvič s pršutem a lyžoval by dál – ale Tom se ani tak netváří příliš nadšeně.

„Takhle mě nehonila ani Klára. S ní jsem aspoň měl *motivaci*."

„Motivaci ti klidně poskytnu i já: skipas na pět dní stojí čtyři a půl tisíce."

Tom jej pozoruje s převahou, jejíž zdroje jsou Jeffovi neznámé.

„Rád bych tě o něco požádal, Jeffe. Mohl by ses v mé přítomnosti laskavě vyhýbat slovu *skipas*?"

„Lituju. Je to úplně běžný slovo. Používá ho každej a já ho budu používat taky. Myslím, že seš jedinej člověk v Dolomitech, kterýmu to slovo vadí."

„To je možné," připustí Tom. „To by mě dokonce těšilo."

Když nahoře vystoupí, Tom trvá na tom, že si před naplánovanými třemi jízdami musí dát *skleničku*.

„Jednoho panáka a jedem," říká.

Jeff se k němu nejprve prudce otočí zády, ale potom se jeho přání s povzdechem podvolí. V malém baru u horní stanice lanovky chvatně objedná a ihned zaplatí dvě grappy. Vypijí je naráz, vstoje. Jeff zamíří k východu, ale Tom se zastaví.

„Co zas?" pronese Jeff výhružně.

Tom se zatváří omluvně.

„*Nevyhnutelně* musím na záchod. Chápu, že tvou trpělivost nemohu napínat donekonečna, a samozřejmě pochopím, pokud v nastalé situaci pojedeš napřed."

„Počkám," říká Jeff mrazivě. „Hlavně už běž!"

„Ty na mě vážně počkáš? Ty mi ze svého drahocenného skipasu obětuješ celé tři minuty?"

„Běž!!!"

Jeff si zahanbeně uvědomí, že jeho výkřik zněl poněkud hysterický. V Tomově tváři cosi povolí.

„Prokristapána, Jeffe, vždyť je to jenom *lyžování*…"

HUJEROVÁ

Stane se něco, co nečekám: od výstupu s Marií se mě už nikdo na Libora nezeptá – ani Marie. Je to stejné, jako kdybych se s maximální svědomitostí soustavně připravovala řekněme na dějepis – a učitelka mě pak nikdy nevyvolala. Najednou je to nezajímá? Nerozumím tomu. Někdy si rouhavě říkám, že i případné odhalení by bylo lepší než tahle věčná nejistota. Ale jaképak odhalení: věřím si. Umím uniknout i z té nejrafinovanější pasti. Jsem připravená odpovědět s klidným úsměvem i na tu nejzáludnější otázku. Představuji si to například takto:

Marie (přede všemi): Jestlipak dostala Hujerová od toho svýho Liborka něco k svátku? (obrací se ke mně; útočně) Mělas včera svátek, ne?

V duchu se shovívavě ušklíbnu: je tak předvídatelná. Myslí si, že je chytrá, ale vlastně je svým způsobem hloupá. Copak se vážně domnívá, že mě touhle otázkou zaskočí?

Já: To sice měla, ale radši mi to ani nepřipomínej…

Marie (přelétne přítomné holky významným pohledem): Chceš snad říct, žes od *Libora* nic nedostala?

Já: Dostala i nedostala. Jak se to vezme.

Marie (nespouští ze mě pohled): To bys nám asi měla vysvětlit.

Já (s pobaveným úsměvem): Jinými slovy, tvoje podezření stran Liborovy existence pořád přetrvává… (vzdychnu) No, vidím, že ti to teda budu muset říct: koupil mi někde takovou tu umělou růži, která vlastně neni růže, nýbrž jsou to, jak zjistíš při bližším ohledání, složený červený kalhotky. Tanga.

Marie (kysele): Úžasný…

Já: Slyším tvou ironii, ale nenamáhej se, já s tebou souhlasím. Máš pravdu. Není to úžasný, je to trapný. Navíc dobře ví, že červenou

barvu nemám ráda a tanga přímo nesnáším. Takže to nebyl ani tak dárek pro mě, jako spíš pro něj – jestli chápeš, co tím myslím?

Zavrtím hlavou a hrdě odcházím.

Jenomže se mě nikdo na nic nezeptá. Nezajímá je, co jsem dostala k svátku, s kým jsem byla v kině ani co jsem dělala o víkendu. Když se o Liborovi výjimečně zmíním sama (nedokážu si to potěšení odříct, vím toho o něm tolik!), holky to přejdou mlčením, nebo nápadně rychle mění téma. Zneklidňuje mě to. Jestli mají nějaké pochybnosti, proč s nimi nevyrukují? Během jediné minuty bych jim je navždy rozptýlila!

Jediný, kdo mi v té době ochotně naslouchá, je Větev. Má to ovšem všechny znaky směnného obchodu: protože zřejmě jako jediná věří v mého Libora (nebo to celkem věrohodně předstírá), očekává, že já budu na oplátku věřit v jejího Mirka.

Scházíme se každý pátek odpoledne v jedné zastrčené kavárničce na Výtoni – obě doufáme, že nás tu nepotká nikdo z našich spolužáků. Jezdívám na ty schůzky se smíšenými pocity (chudák Irena to tenkrát určitě prožívala stejně): na jedné straně se těším, že konečně budu někomu moci vyprávět o Liborovi (jak spí, jak mluví, jak se směje a jak si odklepává popel do dlaně…), ale zároveň mě už předem děsí představa, jak sedím u jednoho stolu s Větví. Nejošklivější dvojice v celé kavárně! Pokaždé mám pocit, že se nám číšník skrytě posmívá a že se na nás od okolních stolů všichni dívají – jako kdybychom byly dvě slepé, hluchoněmé nebo jinak postižené dívky, které si společně *vyrazily*, aby se poradily, jak dál čelit krutému životu.

Koneckonců to svým způsobem byla pravda.

„Víš, von je Mirek dost náladovej," říká Větev tiše, aby ji nikdo další neslyšel. „Ale nejhorší je, že když má nějaký problémy – třeba se šéfem nebo se zákazníkama – nikdy o nich se mnou nechce mluvit."

„To Libor taky."

Irena si stejně jako já uvědomuje, že skvělého, krásného a ve všech směrech dokonalého partnera jí nikdo nespolkne, a tak i ona buduje jeho věrohodnost z údajných nedostatků. Mirek (kromě toho, že je náladový) je malý a zavalitý a také příliš kouří. Ale jinak je fajn. Když chce, umí být hrozně něžný. Libor je zase nezodpovědný (někdy o sobě nedá vědět třeba tři dny, přestože ví, jaký mám o něho strach); kromě toho je sobecký a v neposlední řadě by se měl častěji sprchovat. Irena se chápavě usmívá.

Její Mirek je automechanik. V jakémsi smyšleném servisu někde v Kobylisích nebo ještě dál (všimněte si, že jde o úplně opačný konec města) vyměňuje neexistujícím řidičům neexistující pneumatiky. Tak o tomhle se každý pátek s Větví bavíme: o imaginárních lidech a věcech. O snech. O přeludech.

„Rozpovídá se vždycky až v posteli. Teda až *potom*…" zasměje se Větev a věnuje mi krátký kontrolní pohled, aby zjistila, jestli jí tuhle nehoráznost uvěřím.

Přikývnu.

„To by si někdy povídal až do rána," dodá vděčně.

„Jo, to dělaj," říkám *zkušeně*. „Po sexu jsou takoví jakoby bezbrannější a zároveň…" přivřu oči a představím, že si zkouším *připomenout* Liborovo postkoitální chování, „jo, souhlasim, i takoví uvolněnější. Otevřenější."

Větev radostně přitakává. Dobrovolně uznává mou převahu, přestože tuší, že to není otázka zkušenosti, nýbrž představivosti: pochopila už, že sním déle a lépe než ona. Kromě toho dobře ví, že jsem na stupnici ošklivosti před ní – já jsem solidní devítka, možná dokonce osmička, zatímco ona je beznadějná desítka.

„Sex je vždycky úplně *odšpuntuje*," pravím a obě se tomu smějeme.

Občas se Větev rozpovídá a přestane se kontrolovat.

„Stejně mi vždycky připadaj trochu komický – myslím, když skončej," šeptá. „Tobě ne? Jak tam potom ležej s tím svým scvrklým nádobíčkem?"

Ježišmarjá, Větev, ty tak kecáš! pomyslím si. Brzdi, holka, brzdi.

„Von se ti ukazuje nahej i po sexu?" říkám naschvál pochybovačně. „To se divim, Libor si ho pokaždý hned přikreje peřinou."

Větev okamžitě znejistí. Takhle by tedy před Marií neobstála.

„No to Mirek taky," vyhrkne spěšně. „Já myslela předtim, než se přikreje… Víš?"

Žadoní očima o můj souhlas – a já jí ho velkoryse poskytnu.

O pár měsíců později naše páteční schůzky naráz skončí. Jednou z nějakého důvodu nemůžu přijít já, příště ona. Obě se zřejmě bojíme, že v naší tiché dohodě s názvem *Vím, že víš, že vím* nedokážeme pokračovat. Všechny ty lži nám začínají být nesnesitelně trapné.

Ještě jednou se sejdeme v červenci po maturitě: Irena mi nečekaně zavolá a vyjdeme si na krátkou vycházku po nábřeží. O Liborovi ani o Mirkovi už nemluvíme.

EVA

Vybíjenou postupně přestane mít ráda. Je sice celkem příjemné být v centru pozornosti, ale zároveň ji to vždycky znervózňuje. Nakonec ji to omrzí. Skoro pokaždé je kapitánkou, takže ji věčně sledují – komu nejvíc přihrává, jak se kroutí a jak nadskakuje, aby ji míč netrefil. Její tajné rozladění určitě souvisí i s tím, že ji od začátku nadhání Jeff – a nejen při vybíjené. Zpočátku se to ještě snaží skrývat, ale po pár týdnech už o ni usiluje zcela nepokrytě. Ráno přijde do třídy a podívá se na ni tak, že nemusí nic říkat… Je to stejné, jako když se ji na sportovkách pokouší vybít – dokonce mívá v očích týž zuřivý výraz.

S odstupem více než dvaceti let ho Eva chápe. Málokdo to tenkrát tušil, ale za celé ty tři roky mu nedovolila víc než líbání a nějaké to hlazení. Líbil se jí, to ano, ale nemilovala ho (po svatbě jí to Jeff občas připomínal a společně se tomu smáli). Spolužáci, profesorský sbor i její rodiče je nicméně od začátku považovali za ideální pár. V posledním ročníku už všichni automaticky předpokládali, že spolu spí (pravdu znal jen Tom a Skippy). Když Jeff nepřišel ráno do školy, třídní profesorka se Evy úplně samozřejmě přede všemi zeptala, co s ním je. Když si Evin otec jel pro nové auto, vzal Jeffa s sebou. Říkala si, že zažívá pravý opak toho, co většina dívek v jejím věku: před rodiči předstírá, že sex *existuje*. Přitom o něm (a koneckonců ani o ní) mnoho nevěděli. Jak si mohli být tak jistí? Mívala provinilý pocit, že to všem kazí. Proč ale právě Jeff? ptávala se sama sebe. Má si ho vzít za muže a mít s ním děti jenom proto, že si ji *zamluvil*? Nebo že je hezký? Nebo proto, že se ta myšlenka zamlouvá ostatním?

Stydí se také za tu posedlost, kterou v Jeffovi nechtěně vzbuzuje. Vždycky svou sexualitu považovala za něco vysoce intimního, jenže Jeff jako by ji tím, že se o ni veřejně uchází, vytáhl na světlo, všem na oči. Tak usilovně se jí pokouší *dostat do kalhotek* (jak to se svým příslovečným vkusem formuloval Skippy), až si Eva připadá, jako by přede všemi chodila právě jen v kalhotkách. Neví, jak by to lépe popsala: je to podobné, jako když jí kluci ještě na základní škole pouštěli o hodině prasátka na prsa; myslela, že se hanbou propadne. Když to trochu přežene, ten Jeffův zběsilý zájem je vlastně něco jako udání.

Po letech jí Marie prozradí, co na jednom z třídních srazů, kde chyběla, řekl Tom: „Přišla k nám – a čekal tu na ni napsaný scénář. Scénář telenovely: pohledný jinoch se na první pohled zamiluje do krásné dívky a nakonec se vezmou… Celý problém je v tom, že byla – tak jako my všichni – příliš mladá a hloupá, aby hlavní roli v takové lovestory dokázala odmítnout."

Evy se to dotkne, ale musí připustit, že na tom něco je.

Jeff a Tom tvoří po celé čtyři roky nerozlučnou dvojici, časem se k nim přidá i Skippy. Evě připadá, že ji milují všichni tři: Jeff zarputile, vytrvale; Tom tajně, zoufale; Skippy, který si zřejmě dokáže přiznat, že nemá šanci, nejzábavněji – nebojí se zesměšnit, neboť je mu jasné, že v jeho případě to vyjde nastejno. Dělá na Evu komické zamilované grimasy, vrhá se jí k nohám, objímá její kolena a ve školní jídelně líbá modrý plastový hrnek, z kterého před chvílí pila. Rovněž si chodí vylívat srdce jejím rodičům: když se Eva jednou večer vrátí domů z další platonické schůzky s Jeffem, Skippy sedí v obýváku a popíjí s její matkou mátový čaj.

„Tak tohle je ona, seznamte se," zvolá, když spatří překvapenou Evu ve dveřích. „Slunce mých dní, tma mých nocí. Eva. Smrtelná nemoc na tři písmena."

Srdceryvně zasténá a skácí se na koberec, přičemž si rozrazí čelo o konferenční stolek. Evin otec, který Skippyho nesnáší, ho chtě

nechtě musí odvézt na pohotovost, kde mu ošklivě rozšklebenou krvácející ránu sešijí.

Skippyho přijetí na lékařskou fakultu je pro její rodiče větším překvapením než pro ni samu – a když jim o pár let později sdělí, že si Skippy coby specializaci zvolil gynekologii, matka se tomu dlouhé minuty hlasitě směje.

Tom je jiný případ. Evě sice imponuje, jak se v dané situaci snaží o zachování důstojnosti (někdy je v tom cosi až heroického, jakkoli to asi zní přehnaně), ale na druhé straně se v jeho přítomnosti nikdy necítí úplně uvolněně. I s užvaněným Skippym je jí lépe než s věčně zasmušilým Tomem, který se vyhýbá jejím pohledům i sebemenšímu dotyku a většinou nápadně rychle odchází.

Alice tvrdí, že její sexualita byla tehdy ještě *neprobuzená* – a nyní prý *znovu usnula*. Eva neví, kam na ty termíny dcera chodí.

„No, doufám, že ta tvoje je taky ještě neprobuzená," říká a zatváří se jako přísná matka.

„Nic jinýho než doufat ti taky nezbejvá," usmívá se Alice tajuplně, takže Evě je jasné, že blufuje.

„Mami?" říká dcera podezřele táhle. „Kterej chlap se ti líbí? Třeba z herců?"

„Ale bože… Dej mi s chlapama pokoj."

„Tak mi to řekni. Přece se ti nějakej *musí* líbit!"

Upírá na ni nevinné oči.

„Nebo ze zpěváků."

Eva pobaveně vrtí hlavou.

„Proč mi to nechceš říct?"

Zní to vyčítavě, smutně. Eva jí odhrne vlasy z čela.

„Dan Bárta," říká po chvíli vážně.

Alice si matku nedůvěřivě prohlíží, ale když zjistí, že to není vtip, v jejím napůl ještě dětském obličeji se objeví upřímná radost. Je ráda, že na sex aspoň ještě *myslím*, napadne Evu.

„To je skvělý! Máme podobnej vkus!“

„A víš, kde se mi líbil nejvíc?“ praví Eva s úsměvem, který musí Alici nutně připadat záhadný. „V Kytici.“

„V Kytici?“

„V tom filmu. Jako vodník.“

HUJEROVÁ

Vždycky když jdu za tátou do Bohnic, těším se na stromy v parku (*těším* se je asi silné slovo, ale víte, jak to myslím): stoleté lípy, jedle, smrky, javory, červené buky. Odjakživa přistupuju k životu zcela racionálně a pragmaticky, nicméně v tomhle případě se nemůžu zbavit dojmu, že z těch věkovitých stromů vyzařuje obrovský, mystický, jaksi *zásadní* mír. Rozumíte, co chci říct? Všude kolem jsou pavilóny plné šílenců, psychopatů, umírajících alkoholiků, unavených sester a nervózních návštěv, ale ty stromy přesto zachovávají naprostý klid. Vzpřímeně stojí, korunami probleskuje slunce, vítr šumí mezi lístečky – a člověk má skoro pocit, že se tu žádné tragédie neodehrávají. Lidé umírají, protože přišel jejich čas. Jinak to nebude. Tátův nepříliš šťastný život se zkrátka naplnil a já, jeho dcera, jsem tady s ním. Všechno je, jak má být. Jenomže mezitím dorazím k budově, kde táta už několik měsíců leží, stromy zmizí, obklopí mě holé zdi, a sotva otevřenými dveřmi nejbližšího pokoje zahlédnu prvního chroptícího starce, je veškerá iluze pryč. Copak nás se smrtí může smířit buk nebo javor?

Má zavřené oči, ale poznám, že nespí.

„Nazdar, tati," dotknu se jeho ruky.

Podívá se na mě, *zarostlý jako škarpa* (takhle to vždycky říká), v nose má hadičku s kyslíkem. Jeho radost z mého příchodu vypadá věrohodně. Přelétnu pohledem kapačku a opatrně usednu na postel. Plastový sáček s močí zavěšený na postranici už bude plný, takže než odejdu, musím mu ho vypustit.

„Chceš zvednout?"

Přikývne. Dělá mi starost, že ještě nepromluvil. Vezmu elektrické ovládání, zlehka zmáčknu tlačítko a táta se za tichého bzučení

pomalu přesouvá do sedu – je v tom cosi groteskního, ale nedělám to ráda, nikdy nemohu najít tu správnou polohu.

„Dobrý?“ ptám se.

Otec se tváří nespokojeně.

„Níž?“

Opět jen přikývne. Spustím ho sotva o dva centimetry, avšak on zkřiví obličej.

„Moc?“

Přitaká očima. Najednou mi to dojde: žádná *dobrá* poloha pro umírající neexistuje. Když umíráte, nikdo, ani vaše dcera, vám žádnou *optimální* polohu najít nemůže.

Vrátím ho do původní pozice a on sykne. Někdy má skutečné bolesti, jindy trochu přehrává; problém je, že to neumím rozlišit. Přemýšlím, o čem mu budu vyprávět nejdřív.

„Tak jestlipak víš, komu jsem včera zařizovala byt?“ říkám vypočítavě a jmenuji manažera známé banky.

Táta podle očekávání reaguje přemrštěně: uchopí mou ruku, stiskne ji a pohladí mě po obou tvářích. Proboha, tati, říkám si v duchu, vždyť jsem tomu člověku jenom pomáhala vybírat záclony… Táta zašátrá po kelímku na stolku, aby si nasadil protézu. Otec někoho, kdo zařizuje byty manažerům největších bank v této zemi, přece nemůže být bez zubů.

„Měl by sis ty zuby trochu vypucovat,“ doporučím mu.

Mávne rukou.

„Už to s nima nějak doklepu,“ říká. „Tak co pan generální, povídej. Počítám, že ten toho v životě autobusem asi moc nenajezdil, co?“

Můj manažer během pár vteřin dramaticky povýšil, ale nechávám to být. Velmi zjednodušeně tátovi popíšu svůj návrh daného interiéru; obraty jako *porcelánový dávkovač na tekuté mýdlo (design Bernard Vichet)* nebo *rozkládací třímístná pohovka Rolf Benz s ocelovým roštem a celosnímatelným potahem v kategoriích látka, kůže, alcantra* samozřejmě ze svého líčení vypouštím.

„Neblbni mi hlavu," řekl by mi nejspíš táta. „Postel bude vždycky jenom postel."

Raději mu vyprávím, že mi *ředitel* s manželkou udělali kafe a že mi nalili hned dvě sklenky *sedmihvězdičkového* koňaku.

„Dala sis říct, co?" usmívá se triumfálně tátova protéza.

Mám radost za něj, a snad proto se přestanu kontrolovat: zatvářím se provinile jako (ošklivá) holčička a vypláznu mlsně jazyk. Táta na moment odvrátí zrak – tenhle pohled je zřejmě moc i na něj. Je tu horko, takže se bezpochyby celá lesknu. Lidská pokožka je šunt, napadne mě. Jako materiál je to sotva třetí jakost – dva kazy na centimetr čtvereční. Matný chrom, kartáčovaná nerez nebo kvalitní plast, to je jiná písnička. Nebo ta zmíněná alcantra: má ty nejlepší vlastnosti kůže, od broušené kůže je k nerozeznání, a teflonová úprava navíc zabraňuje špinění. Kdybych měla místo pokožky alcantru, ani bych se nemusela sprchovat. Vždycky bych si jenom přidala teflon. Táta usíná.

Odmaturovala jsem s vyznamenáním (klišé nevzhledné brýlaté premiantky jsem po celé čtyři roky gymnaziálního studia naplňovala jaksi beze zbytku). Táta bůhvíproč chtěl, abych šla studovat na *zvěrolékařku*, ale já jsem se k tomu postavila realisticky: doma se denně pozoruji v zrcadle, tak snad alespoň *v práci* bych se pro změnu mohla dívat na něco hezkého, říkala jsem si. Povolání jako zubařka nebo veterinářka tím pádem z výběru automaticky vypadla. Mám se snad po zbytek života dívat skotu do prdele?

Tátovi jsem oznámila, že budu bytovou návrhářkou.

„A co jako chceš navrhovat?" zlobil se. „Abych si pěkně zařídil byt, na to nepotřebuju žádný návrháře. Dám tam stůl, pár židlí, koberec a je to. Jakýpak návrhy… Postel bude vždycky jenom postel."

Návrháře nepotřeboval táta ani na to, aby si *pěkně zařídil* autobus: na palubní desku přilepil kus vínového koberce (jakási na pohled i na omak nesnesitelná umělotina s vysokým vlasem),

k němu *přišrouboval* gumového pejska s hlavou na pohyblivém kloubu a korunovační klenoty ze zlatého plastu a nad čelní sklo zavěsil barevné vlaječky se znaky všech měst, která s autobusem navštívil. A bylo to.

Vystudovala jsem VŠUP, odpromovala (s vyznamenáním, jak jinak) a měsíc nato vyhrála hned první konkurz, do kterého jsem se přihlásila. Táta byl v šoku – ale mě to zase tolik nepřekvapilo. Odmítnuté uchazečky o dané místo design pět let pouze *studovaly*, zatímco já jsem o kráse, symetrii, vyváženosti, proporcích a tak dále přemýšlela od dětství šestnáct hodin denně – a zbylých osm se mi o tom zdálo. Mě nemohl nikdo porazit. Těsně před konkurzem jsem si navíc dala v rychlém sledu dva panáky – a úplně jsem ty pohledné střízlivé chuděrky převálcovala.

AUTOR

Pozdní odpoledne všedního dne, jaro nebo časný podzim – pamatuje si jen to, že když přijela sanitka, ještě se nezačalo stmívat. Je na lehkoatletickém stadionu v Sázavě a společně s ostatními *staršími žáky* z oddílu dokončuje trénink. Všichni se těší, že si na závěr zahrají oblíbený fotbálek. Už se nemohou dočkat. Po škvárovém oválu pomalu krouží jeden z oddílových veteránů, asi sedmdesátiletý hubený stařík. Vídají ho tu natolik často, že jeho přítomnost téměř nezaznamenají – už jim tak trochu splývá s prostředím, stejně jako třeba ty vysoké topoly podél plotu nebo dřevěná bouda šatny. Nikdy na ně nepromluvil – a oni se o něm nikdy nebavili; dokonce, pokud si autor vzpomíná, mu nikdy neadresovali ani žádnou pubertální jízlivost.

Nevšimnou si, když v zatáčce před cílovou rovinkou náhle zkolabuje. Teprve po chvíli zpozorují shluk lidí: slova nejsou slyšet, ale z pohybů dospělých vycítí vážnost situace. Trenér kamsi běží, ignoruje jejich otázky. Trénink očividně skončil. V zatáčce nehybně leží drobné tělo; druhý trenér se nad ním sklání. Chtěli by se jít podívat, ale kdosi jim nařizuje, ať zůstanou, kde jsou. A co se mu stalo? Umřel, dostane se jim podrážděné odpovědi. Chvíle zaraženého ticha. Potom to zamračeně probírají: neměl běhat, když je starej. Může si za to sám. Minuty plynou. Co ještě před chvílí bylo docela vzrušující, teď už je nuda. Nic se neděje. To tělo tam pořád leží. Trvá to příliš dlouho, aby dokázali zachovat vážnost. Kdyby nebyl starej, tak by neumřel. Několik chlapců včetně autora se zasměje. Vy jste blbí, říká kdosi. A co ten fotbálek? Jdeme na to! Váhavě dojdou pro míč a uprostřed stadionu postaví dvě překážky jako branky. Přichází trenér a tiše jim vysvětluje, že hrát *teď* fotbal se nehodí. Ukazuje rukou k zatáčce dráhy. Autor stejně jako ostatní

cítí zklamání, téměř zlost. To všechno kvůli tomu starýmu dědkovi. Ježiš tak ať ho vodnesou a hrajem, ne? zvolá kdosi netrpělivě. Trenér jim bere míč. Přijíždí sanitka.

HUJEROVÁ

Chcete vědět, jaký je největší skutečný erotický zážitek mého mládí? Zajímá vás, co v mém reálném sexuálním životě tvoří onu vrcholnou chvíli, ještě po letech znovu a znovu ožívající v mých vzpomínkách, zkrátka onu klíčovou scénu, při které v amerických filmech hudba pokaždé nápadně zesílí a ozvou se smyčce?

Řeknu vám to: jeden jediný polibek.

Maturitní večírek naší třídy se koná v jakémsi rekreačním středisku na Slapech – organizují to Jeff s Tomem a Skippym (ten ovšem prvním dvěma neustále skáče do řeči a vnáší do jejich pokynů zmatek). Jejich energie a nadšení se nicméně přenesou i na nás ostatní – jako kdybychom si teprve nyní uvědomili, že jsme vlastně ještě nezažili všechno to krásné, co údajně k mládí patří, a že tohle je naše poslední šance.

Spát máme v chatičkách po dvou. Tom říká, že se musíme rozdělit do dvojic, což je nakonec menší problém, než se zdálo. Ve vzduchu visí dobrá vůle a duch pospolitosti. Katka, s níž jsem si po dva předcházející měsíce vyměňovala vypracované maturitní otázky, mi nabízí, že můžu spát s ní; potěší mě to. Skippy si bere slovo a vážně navrhuje, abychom dvojice *bez ohledu na pohlaví* losovali, ale ostatní ho naštěstí ignorují.

„Nedělej v tom laskavě bordel," žádá ho Tom.

„Však se nějak složíme," říká Jeff a významně mrká na ostatní kluky.

Skippy se chlípně šklebí.

„Nechápu, že zrovna ty si děláš nějaký naděje!" zpraží ho s úsměvem Zuzana.

Je očividné, že se všichni těší, dokonce i já a Větev (stále spolu nemluvíme, ale poznám to na ní).

Nechápu, že zrovna my dvě si děláme nějaké naděje.

Dřevěné chatičky stojí ve čtyřech řadách za sebou; je před sezónou a hustá tráva mezi nimi je ještě nevyšlapaná. Chatky jsou tak malé, až působí neskutečně; připadá mi, že v sobě mají něco trpasličího – jako by to byly jen jakési zmenšené makety lidského obydlí. Když se s Katkou postavíme před dveře, rukou snadno dosáhneme na rozpálenou a opryskanou plechovou střechu. Odpolední slunce uvolňuje z černohnědých prken důvěrně známý pach vyjetého oleje (táta ho každoročně vozí sousedovi, který má chatu na Sázavě). Uvnitř panuje dusné přítmí. Stěny i strop jsou obložené zažloutlou dřevotřískou, parapet špinavého okna je posetý mrtvými mouchami; matrace jsou proleželé a plné podezřelých skvrn. Na každé z obou postelí leží malé mýdlo v papírovém obalu, zašedlý hrubý ručník a mimořádně nevkusné povlečení s růžovým květovaným potiskem.

„No potěšpánbůh," říká Katka a rychle otvírá okno.

Na sobě má džínové kraťasy a bílé tílko; poprvé po čtyřech letech ji vidím bez podprsenky (tak jako hned několik dalších spolužaček). Všimnu si rovněž, že dřevěná podlážka pod našima nohama se povážlivě houpe. Přiblíží se hlasy: pod okno přibíhá tříčlenná skupinka kluků. Proč je v tom vedru proboha nutné běhat? napadne mě. Honza i Karel jsou do půl těla; dobře vědí, že si to mohou dovolit: pod kůží na břiše a na pažích se jim rýsují svaly. Skippy je už v plavkách, ale zároveň má kostkovanou košili.

„Ahoj, holky!" volá Honza. „Jaký máte číslo chatky?"

Skippy se rozhihňá. Před týdnem sice složil zkoušku dospělosti, nicméně se stále chová, jako by mu bylo patnáct. Katka se vyklání z okna.

„Proč to potřebuješ vědět?"

„Jen tak," uculuje se Honza a stejně jako Karel se jí podívá za výstřih.

„Možná se u vás v noci stavíme," oznamuje nám Skippy. „Máme toho sice moc, ale na chvíli určitě zaskočíme. Co vy na to, ženský?"

Je to magor, avšak jsem ráda, že do své otázky zahrnul i mě.

„*Tobě* bych v noci neotevřela, ani kdybych umírala touhou," říká Katka.

Směju se společně s ostatními. Katka odstoupí od okna, podívá se na mě a rozpustile pokrčí rameny.

„Asi se večer budem muset zabarikádovat…"

Použila množné číslo, uvědomím si. My obě se musíme zabarikádovat. Je to od ní milé. Usmějeme se na sebe.

„Tak co, jdem do vody?" zeptá se.

Bez varování si přetáhne tílko přes hlavu (má malá, pevná prsa) a protáhne se kolem mě. Ucítím její pot, není to nepříjemné – stejně jako ostatní pachy v chatce. Katka se posadí na postel, přitáhne si velký červený batoh, sevře jej mezi nahými koleny a začíná z něj dolovat plavky. Odhodlaně se začínám svlékat: celé jaro držím dietu a cílevědomě se opaluji. Moje postava má sice i tak k dokonalosti daleko, ale přesto snad každý uvidí, že mezi mnou a Větví je přece jen rozdíl.

Ještě se koupeme, když na štěrkové cestě mezi chatkami brzdí nová bílá škodovka. Řídí Ruda, na sedadle spolujezdce sedí Vartecký. Ruda krátce zatroubí, s nucenou vážností vystoupí a protahuje se tak, jako kdyby na Slapy nepřijel z Prahy, nýbrž z jižní Evropy – zřejmě to takhle vídává u otce. Řidičský průkaz má necelé tři měsíce. Vartecký se vstřícně usmívá. Kluci se jako na povel drápou ven z vody a běží k nim. Jsou vesměs štíhlí a opálení, a přesto ten hromadný úprk působí nechtěně komicky – dokonce i v případě Toma a Jeffa. Podívám se na ostatní holky: Anička a Jiřina se pokoušejí plavat naznak. Eva, zasněně stojící v mělké vodě u břehu, vypadá

jako zdařilá kopie Botticelliho Venuše. Katka mává Varteckému, ale její široký úsměv naznačuje, že možná uvažujeme podobně.

„Proč pořád běhaj?“ prohodím nahlas.

„To by mě taky zajímalo.“

„Napadlo mě, co je to dospělost: Schopnost chodit pomalu.“

Marie mi věnuje zkoumavý pohled. Překvapuji tě? říkám si v duchu spokojeně. Vartecký se svlékne – na to, že je mu přes čtyřicet, vypadá dobře – a jde za námi do vody.

„Vyvalily se vlny zdola, roztáhnuly se v širá kola,“ recituje parodicky.

„A na potoce podle skal zelený mužík zatleskal!“ odpovídáme mu jako veselý dívčí chór.

Ruda mezitím s klíčkem na ukazováčku zamračeně obchází vůz a špičkou boty opatrně kope do pneumatik.

„Rudo,“ volají na něho Jiřina s Aničkou, „svezeš nás?“

Ruda postřehnutelně zaváhá – zřejmě si představuje ty promáčené potahy.

„Vás kamkoliv!“

Vsadila bych se, že večer nebude pít a že minimálně dvakrát půjde auto přeparkovat – jen proto, aby se zdokonalil v couvání a potěšil se pohledem na rozsvícené přístroje na palubní desce. Mám chuť to Marii takhle zopakovat, ale nakonec to neudělám. Ruda otvírá kufr a Jeff s Tomem z něj s přehnanou obezřetností vyndávají čtyři demižony opletené pestrobarevnou bužírkou (mnohem lépe by vypadaly, kdyby sklo chránila juta nebo silná sláma) a obřadně je staví do trávy. Připadá mi to trapné: tváří se tak důležitě, jako kdyby nemanipulovali s laciným vínem, ale s bombou… Tom zdvihne jeden z demižonů triumfálně nad hlavu a otočí jej směrem k nám, jako by to byla nějaká sportovní trofej, svědčící o jeho mimořádné udatnosti – ale jako každý, kdo opravdu miluje, jsem schopná odpouštět.

„Hurá,“ volám, „jde se chlastat!“

Až do onoho dne se alkoholu prakticky nedotknu: pivo mi nechutná, bílé víno, které mi otec asi dvakrát slavnostně nalije, je příliš kyselé, po sladkých likérech bych ztloustla a z bublinek v sektu mě pálí žáha. Táta si je mé nezkušenosti vědom a očividně mu to dělá starost.

„Je ti snad jasný, že tam budou všichni nasávat," poznamená v předvečer mého odjezdu na Slapy.

„Ale nebudou."

Věnuje mi vyčítavý pohled s následujícím sdělením: *Jsem sice jenom řidič autobusu, ale nejsem blbej*.

„Nechceš se tam přede všema zeblít, že ne?"

Ušklíbne se a vyčkává. Jeho pragmatický přístup slaví úspěch.

„Ne, to nechci," připustím.

„Konečně jsme se dobrali něčeho rozumnýho," říká táta spokojeně. „Takže za prvý: jenom víno. Jasný? Předtím musíš samozřejmě něco sníst. Hodně vody a ani jednoho panáka. Nemíchat. A za druhý: pít pomalu."

„A to mám udělat jak?"

„Pij z malý skleničky. Decku od dvoudecky snad poznáš. A jenom usrkávej."

Poslouchám pozorně, vím, že se mi dostává rady od skutečného odborníka.

„Po každý skleničce si dej chvíli pauzu a sleduj, co to s tebou dělá. Ani tak bys neměla vypít víc než půl litru. Ve vlastnim zájmu si to počítej."

„Dobře, dobře."

Půlnoc: noc je na začátek června nečekaně teplá, na jasném nebi svítí hvězdy. Díky tátovým pokynům jsem stále střízlivá – na rozdíl od mnoha spolužáků, které už víno zmohlo natolik, že se odpotáceli do chatek. Eda usnul přímo na prknech terasy, kde sedíme, a Anička s Větví přes něj za všeobecného veselí přehodily vojenskou celtu, kterou byl původně přikrytý pingpongový stůl. Skippy se sice ještě

jakž takž drží na nohou, ale jeho košile jej usvědčuje, že už se stihl pozvracet. Vartecký odjíždí.

Deset minut po jeho odchodu vstává i Eva: podivně vzpřímená, unaveně bledá, podmanivě krásná.

„Jdu si zaplavat," říká.

Tom se snaží zachytit její pohled. Marie se nakloní k Jiřině a cosi jí šeptá; Jiřina přikývne. Od vody zavane chlad, plamínky svíček v zavařovacích sklenicích se zatřepetají. Jeff rezolutně vrtí hlavou.

„Řeklo se žádný noční plavání. Nikdo, kdo pil, plavat nepude."

„Já jsem nepila," odsekne Eva a odběhne do tmy.

Zaraženě zmlkneme: královna odešla.

„No jenom se z ní všichni nepodělejte!" zasyčí Zuzana, ale nikdo jí neodpoví.

O hodinu později už je nás na terase jenom osm. Večírek skončil – a žádné poznámky o *zdravém jádru* na tom nemohou nic změnit.

„Tady je to jako u Suchánků," říkám do ticha.

Jeff mi mlčky nalije. O chvíli později si na záchodě prohlížím v zrcadle obličej: červené oči, mastný lesk, na zubech i na rtech šupinky vína – především však v mém výrazu začíná být v nestřežených chvílích cosi obnaženě primitivního. Takhle bych se Tomovi neměla ukazovat, uvědomím si. Ale copak to není jedno? Zasměju se a poplácám se mokrýma rukama po zrudlých tvářích. Studená voda mi stéká za krk. V zrcadle se objeví Tomova tvář: překvapivě cizí, skoro nehezká; teprve když si všimne, že ho vidím, usměje se. Má napuchlá víčka.

„Pozdě," říkám mu. „Viděla jsem tě. Předtím. Tohle je dámskej hajzlík."

„Kdy předtím?"

„Před pár vteřinama. Než ses usmál. Byl jsi někdo jinej. Byl jsi zlej."

„Správně. Protože ve mně jsou dva: zlej a hodnej."

„Zabiješ mě teda? Když jsem tě přistihla?"

Otočím se k němu čelem. Ukáže mi láhev vína opletenou slámou.

„Co to je?“

„Chianti. Dostal jsem ho k maduritě.“

To mě rozesměje.

„Řek jsi k *maduritě*, víš to?“

Ofina mu padá do čela a já mu ji odhrnu. Je to poprvé v životě, co se ho *doopravdy* dotknu. Je to poprvé, co jsme spolu *doopravdy* sami. Chybí už jenom tma. Ta příšerná zářivka mě znervózňuje.

„Nechceš se projít?“ říkám.

Venku pod hvězdami mu všechno vyklopím: všechny ty mrazivé pravdy. Pokouší se ten nečekaný příval zadržet, ale já se nedám.

„Seš strašně bezohlednej, víš to?“ usmívám se. „Seš strašně netaktní, víš?“

„Počkej, počkej.“

„Ne, ty počkej. Teď já. Jsem namazaná, což je jediná chvíle, kdy jsem schopná tohle někomu říct. Ty seš navíc možná jedinej, kdo mě pochopí. Tak poslouchej. Posloucháš mě?“

„Poslouchám,“ vzdá se.

Tráva je mokrá, neviditelné vlny narážejí na neviditelný břeh.

„Oba víme, že to, co právě teď podnikáš, se jmenuje *milá spřízněnost s neštěstím*,“ říkám.

Překvapeně na mě zamžourá, ale je natolik poctivý, že nehraje nechápavého.

„Dobře,“ pochválím ho. „Oba víme, že já jsem chudej automechanik z předměstskejch garáží, kterej *uznává* jenom mercedesy, a přitom moc dobře ví, že sám mít mercedes nikdy nebude.“

Mám strach, aby nezačal s nějakou banální polemikou proti tomu příměru, jen aby zakryl své rozpaky. Naštěstí neříká nic.

„Jiná metafora: když se potkaj lidi z různejch sociálních skupin, taktně se vyhejbaj zmínkám o penězích – chápeš, co chci říct? Už chápeš, v čem spočívá vaše bezohlednost?“

„Vaše?“

Zapotácí se, musím ho chytit za loket.

„Tvoje, Jeffova a dalších pěknejch kluků.“

„V čem?“

Samozřejmě to ví, pouze to nechce vyslovit nahlas.

„V tom, že při každym setkání ukazujete plnou peněženku.“

Už ho musím pustit. Vzápětí ve tmě kolenem bolestivě narazím do dřevěné lavičky. Usedám na ni, aniž to jakkoli komentuji. Tom se mi skácí zády do klína. Přitisknu si jeho hlavu na prsa a hladím mu vlasy.

„Diktatura půvabu,“ pokračuji. „Fašismus zevnějšku.“

Alkohol mi dává křídla.

„Takže co mi zbejvá? *Libor*,“ zasměju se trpce, „a masturbace.“

Zvrátí hlavu dozadu a podívá se na mě, ale jinak než předtím.

„Ukaž,“ říká. „Ukaž mi, jak si to děláš. Můžem si porovnat techniku.“

Naše svoboda nemá hranice.

„Zbláznil ses? Viděla jsem se v zrcadle… Při orgasmu vypadám, jako kdyby mi někdo trhal kleštěma nehty.“

Smějeme se. S námahou se znovu posadí a bezostyšně si mě prohlíží. Potom mi oběma rukama pohladí prsa. Nebráním mu.

„Přijímáš milodary?“ zeptá se.

„Jenom o Vánocích.“

Poposedne a zavrtí se.

„Ani nějakou zálohu?“

„Zálohu jo.“

Dlouze a krásně mě políbí.

(Hudba, smyčce.)

Znovu se mi zhroutí do klína a po chvíli usne. Poslouchám jeho chrápání a jsem šťastná a zoufalá zároveň. Právě jsem objela dva bloky v mercedesu – a po zbytek života už budu chodit pěšky.

JEFF

Ono červencové odpoledne je slunečné a teplé. Sejdou se u Železničního mostu, pochopitelně se nepolíbí – od chvíle, kdy Eva Jeffovi přiznala, že na Slapech přišla o panenství, jsou to teprve dva týdny.

Celých těch čtrnáct dní se jí důsledně vyhýbal; představa, že by se setkali, v něm vyvolávala zvláštní závrať, žaludeční nevolnost a bušení srdce. Nyní ale stojí Eva proti němu, v letních sandálech a světlých šatech na ramínka, bez úsměvu, klidně, bez viditelných známek provinilosti. Od řeky fouká vítr, občas si musí přidržovat spodní lem šatů. Dříve než stačí Jeff promluvit, potkávají Hujerovou s Větví: kráčejí po nábřeží přímo proti nim, takže není možné se setkání vyhnout. Dívky vypadají zaskočeně, ale rychle se vzchopí.

„Jé, ahoj," usmívá se Větvičková. „Taky na procházce?"

Jeff mlčí.

„Tak trochu," odpoví Eva.

Hujerová si je prohlíží.

„Vypadáte jako reklama na novomanželský půjčky."

Eva pokrčí rameny:

„Zdání klame."

Nastalé ticho je trapné.

„Něco jsem zvorala?" říká Hujerová nejistě.

Větvičková předstírá, že si prohlíží panorama Hradčan. Jeff jen nasupeně zavrtí hlavou a popojde o pár kroků.

„Musíme si s Jeffem něco vyříkat," vysvětlí spolužačkám Eva a zdvihne ironicky obočí.

Jeff nevěří vlastním očím.

„Tak to pardón," omlouvá se Hujerová. „Tak to my hned pádíme."

Bůhvíproč začíná šeptat, čímž jde Jeffovi ještě víc na nervy.

„Mějte se, holky," říká chladně.

Vykročí vpřed, aniž se ohlédne. Uvědomuje si, že se chová neomaleně, nicméně je mu to lhostejné. Eva jej poslušně následuje, ale sotva po sto metrech se od něj odpojí a po úzké lávce s provazovým zábradlím přeběhne na plovoucí ocelový ponton. Vyzuje si boty, podkasá šaty, posadí se na šedivé schůdky a nohy ponoří po kolena do vody. Jeff ji chtě nechtě musí následovat, což ho rozladí: zatlačila ho do defenzívy. Bránit by se přitom měla ona. Dneska by to měl být on, kdo bude určovat, kde si sednou.

„Tři roky jsem na tebe čekal," pronese konečně. „Tři roky jsem se na jinou holku ani nepodíval. Tři roky jsem vykazoval nadlidský pochopení a trpělivost."

Na ponton narážejí drobné vlnky. Tyhle věty si doma připravoval. Eva soustředěně sleduje své prsty pod zelenohnědou hladinou: vypadá to, jako kdyby je počítala. Její reakce je pro Jeffa zklamáním: očekával by, že ji jeho oprávněné, logické výčitky zasáhnou přece jen víc.

„Tři roky," opakuje chvějícím se hlasem. „Tři roky jsi mi říkala, že je na to ještě brzy."

Všimne si, že se mu třesou ruce.

„Já vím."

Oba se dívají do vody.

„Nemáš náhodou pocit," říká Jeff a marně se nutí do klidu, „že jsem to po tom všem měl být spíš já než Varteckýʔ"

Samou žárlivostí to jméno málem nedokáže vyslovit. Od mostu se blíží výletní parník. Eva se k Jeffovi otočí a pokusí se ho pohladit, on před její rukou uhne. Už nikdy se tě nedotknu, pomyslí si.

„Celej čtvrťák jsi mě prosila, ať to ještě odložíme, že se na to ještě *necítíš připravená*…"

„To je pravda."

Chystá se cosi dodat, Jeff čeká. Pozoruje naplavené větve a odpadky mezi pontonem a kamennými kvádry ve stěně břehu. Z parníku se ozývá volání a pískání, ale Evina světlá hlava zůstává skloněná.

„Jenomže já jsem to ve skutečnosti asi odkládat nechtěla. Asi jsem chtěla, abys to udělal."

Tohle Jeffovi vyrazí dech.

„Cože?!"

Eva mu pohlédne do očí.

„Já jsem přece nechtěla, abys čekal tři roky… To je přece směšný…"

Jeff otevře ústa dokořán – nemůže si pomoct.

„Směšný?!"

„Ano. Chápu, že je těžký to pochopit."

„Směšný?!"

„Nechme toho."

„Moment," žádá Jeff. „Dej mi minutu."

„Já už se o tom nechci bavit."

Jeff se na ni dívá jako na nějaký nadpozemský úkaz.

„Ne, zrekapitulujme si to," pronese s náhlou rozhodností. „Takže tys mě tři roky prosila, abychom ještě počkali, ale *v hloubi duše* nebo kde jsi vlastně nechtěla, abych čekal? *Podvědomě* nebo tak nějak jsi toužila po tom, abych ti to udělal?"

Eva zavře oči.

„Chtělas to, přestože nahlas jsi tvrdila něco úplně jinýho. Říkám to správně?"

Eva se předkloní, nabere vodu do spojených dlaní a polije si s ní nahá kolena.

„Ano, nebo ne?"

„V podstatě ano."

Prohlíží si její zátylek a poodhalená ňadra – a představí si ji nahou s Varteckým. Zuřivě tu vidinu odežene.

„Za něco takovýho bysme vás měli mlátit," říká vážně. „Nebo možná zabít."

„Tak to udělejte," odpoví tiše Eva, aniž se na něho podívá. „Nebo o tom nemluvte."

HUJEROVÁ

První pomaturitní sraz se koná v restauraci U Medvídků na Perštýně, ale z tramvaje vystoupím už na Karlově náměstí: jednak mám tuhle zastávku odjakživa radši než ty věčné tlačenice před obchodním domem Máj – a za druhé si cestou aspoň zopakuji základní údaje o Liborovi. Před kostelem sv. Ignáce přejdu Ječnou a parkem dojdu k Novoměstské radnici – právě tady si v roce 1963 bral táta mou mámu. Záměrnou oklikou pokračuji Vodičkovou do Jungmannky, kde ke mně před Tuzexem automaticky nakročí jeden z přítomných veksláků – když si mě prohlédne líp, otočí se zády a koutkem úst cosi říká svému kolegovi. Proti své vůli zrychlím, ale jejich zlý řehot mě po pár metrech stejně dohoní.

Sraz zorganizovala Marie: spolužáky, kteří mají doma telefon, osobně obvolala, a těm, kteří na zavedení linky dosud marně čekají, poslala s dostatečným předstihem telegram. Její obrovské osobní nasazení se záhy vysvětlí: jakmile do zamluveného salónku v patře nad restaurací dorazí poslední opozdilci a vrchní roznese laciný zteplalý vermut, slavnostně nám oznámí, že je v jiném stavu a že se za měsíc s Karlem berou. Karel se usmívá.

„Hezký!“ zvolá Skippy a udělá několik obličejů.

Když se o chvíli později dozvím, že byl přijat na lékařskou fakultu, je to pro mě větší překvapení než ten ohlášený sňatek – nebo než ona podobně předvídatelná skutečnost, že pokud se Eva s Jeffem budou na srazu držet za ruce, Tom bude před jejich propletenými prsty neustále uhýbat očima.

Jsme téměř všichni, až na Danu a Honzu: Dana je v motolské nemocnici na blíže neurčené operaci (je nám devatenáct, překypujeme

zdravím a tohle vysvětlení nám připadá trochu jako výmluva) a Honza s rodiči nedávno emigroval do Švédska. Skoro dvě třetiny z nás se kupodivu dostaly na vysokou školu: Tom (po odvolání) studuje pedagogickou fakultu, Eva s Jeffem práva, Marie, Karel a Rudolf ekonomii. Katku nevzali na FAMU, ale příští rok to chce zkusit znovu. Irena studuje pomaturitní nástavbu na zubní laborantku; Zuzana odešla po prvním semestru z medicíny, teď pracuje v mateřské školce. A tak dále. Za chvíli je nových informací tolik, že v nich začínám mít zmatek. Objednáváme si jídlo, kolují první fotografie: neznámé obličeje nových kamarádů a spolubydlících. Samozřejmě, nenuceně používáme slova, která jsme za celé ty čtyři roky nikdy nevyslovili: *semestr, iritující, de facto – de iure, zápočťák, index*. Z akvária nad barovým pultem nás pozorují jakési ošklivé ryby. Připadá mi, že mnozí se od tohoto srazu v duchu jakoby distancujeme: už máme zbrusu nové životy a k Medvídkům jsme si jen tak nezávazně odskočili. Tváříme se, že abiturientský sraz je něco jako dětská vánoční besídka – stejně milý a stejně bezvýznamný.

Vrchní vyřídí v kuchyni naše objednávky, vrátí se za bar, odkudsi vytáhne kus syrového masa, na prkénku ho nakrájí na kousky a k mému zděšení je pak nožem shrne do akvária.

„Proboha," vydechnu, „viděli jste to?"

„Pirani," vysvětlí nám nevzrušeně Karel.

Všechno jsme viděli, všechno víme.

Víno je mizerné (Klášterní tajemství), ale tehdy mi to nevadí: žádné opravdu dobré jsem ještě neochutnala, a tak nemám s čím srovnávat.

„A já jsem se zasnoubila!" oznamuji všem po třetí skleničce (stále si je počítám) a udělám na Irenu parodický obličej.

Dodatečně se polekám vlastní odvahy. Nic podobného jsem neměla v plánu a najednou nechápu, proč jsem to řekla. Irena poplašeně zamrká, přitiskne lokty blíž k tělu a očima hypnotizuje svou

kabelku; vím, že by ji nejraději popadla oběma rukama a položila si ji do klína. Několik spolužáků si vymění pohledy. Marie vzdychne.

„Ne!“ zvolá Zuzana. „Vážně?“

Ale mě už nezastaví.

„Jo, jo.“

„No tak to ti gratulujeme,“ říká Zuzana. „A kdy nám ho přivedeš ukázat?“

Pravděpodobnost, že věří v existenci Libora, je srovnatelná s její vírou v Ježíška.

„V jedenáct si mě tu vyzvedne. Budete mít konečně tu čest.“

Tohle je znejistí. Neumějí si představit, že bych dokázala fabulovat s takovou lehkostí. Sama bych tomu nevěřila, jenže v jistém smyslu bojuji o život – a v takových chvílích prý lidé dokáží nemožné.

„Takže máš prstýnek,“ konstatuje Marie.

„Myslíš tenhle zlatej hnus?“

Stahuji z prostředníčku přezdobený, nevkusný prsten s malým diamantem, který jsem loni na podzim dostala od táty k osmnáctým narozeninám, a dávám jej kolovat. Spolužačky jej bedlivě zkoumají. Pirani polykají maso.

„Chceš říct, že ten šutr je diamant?“

„Libor tvrdí, že jo. Podle mě je to sklo.“

„Neblbni, to asi *je* diamant!“ prohlašuje Adélka.

Zřejmě se v prstenech vyzná. Vždycky se ke mně chovala pěkně a o Liborovi nikdy nepochybovala – díky ní konečně chápu, co je to *dar víry.*

„Jestli je to diamant, tak jsem zřejmě šťastná,“ říkám s úsměvem.

Jsem sama se sebou spokojená; dokonce i Tom si mě chvíli prohlíží. Nechápu, kam na podobné věty chodím. Možná se mi zdají. Možná se na tyhle střety připravuji ve spánku.

„Kde by vzal prachy na diamant?“ zapochybuje Zuzana. „Neříkalas, že je elektrikář?“

„Třeba sekal elektriku v klenotnictví!“ uchechtne se Skippy.

„Ne, kde na to vzal?“

„No právě,“ říkám otráveně a odvážně přitom mrknu na Irenu. „Platil to jeho otec.“

„To ti Libor klidně přiznal?“

„To mi Libor klidně přiznal.“

„A cos mu na to řekla?“

Podívám se na Adélku a vesele zamrkám:

„Zeptala jsem se, jestli odteďka musím šoustat i s jeho tátou.“

„Hezký!“ zvolá automaticky Skippy.

Libor stále nejde, a tak v půl dvanácté z budky před Májem zavolám k němu domů; jeho otec mi sdělí, že Libor je na pohotovosti, protože si večer při sálové kopané utrhl meniskus v koleni. Nabízí mi, že pro mě přijede sám, což samozřejmě odmítnu. Vrátím se k Medvídkům a převyprávím to Marii, Zuzaně a ostatním.

„To jsem věděla!“ ušklíbne se Zuzana.

SKIPPY

Vlastně je to všechno o nevšímavosti. Vsadil bych se, že dobrá polovina třídy vybiku nenáviděla. Tak proč sme tu zasranou hru pořád hráli? Pokaždý sem se otočil zády a nechal se vybít hned na začátku. Snaž se trochu, Skippy, takový nemehlo přece nejseš! Naše tělocvikářka Marta – tak mladá a už tak krutá. A co sem měl podle ní dělat? Běhat tam a zpátky a čekat, až mi to nějakej soutěživej idiot napálí z metru do obličeje? Nebo se zeptejte Hujerový. Buďto to tenkrát soudružka tělocvikářka neviděla, nebo je to normální sadistka. Sport je mimochodem pitomost. Tváří se to jako dobře organizovaná zábava, ale ve skutečnosti se to úplně vymklo jakýkoli kontrole. Pokud víte, za kolik například koupil Dortmund Rosickýho, tak vám musí bejt jasný, že sport je už dávno mimo lidský dimenze. Vedeme před televizí rádoby zasvěcený komentáře o útočnejch hrotech a moderním fotbalu, aniž tušíme, že si z nás všech peníze dělaj srandu. Diváctví je náhražková emoce. Jenom to odvádí pozornost od toho, co je v životě podstatný. Stejně jako počítačový hry, diety, plovoucí podlahy a podobný kraviny. Jeff by vám moh vyprávět. Ten sportoval tak dlouho, až prohrál celej život. Člověk čumí v televizi na nějaký blbý čtvrtfinále, a v ložnici si zatím jeho manželka balí kufry – ne že bych nějakou manželku měl nebo chtěl mít, to je pochopitelně jenom příměr. Bože, Skippy, kam na ty svý metafory chodíš… Něco vám řeknu: dvacet let pravidelně sleduju anglickou, italskou, německou a španělskou ligu plus všechny poháry a šampionáty a samozřejmě taky NHL, ale doopravdy mě to nikdy nezajímalo. Nejsem fanoušek, jenom to hraju – před ostatníma i sám před sebou. Namlouvám si, že mě to baví. Definitivně sem to pochopil během minulýho fotbalovýho šampionátu v Jágr's baru: usnul sem tam po pár pivech na stole, a když sem otevřel oči, uviděl

sem asi padesát slušně vobločenejch dospělejch chlapů včetně našeho primáře a anesteziologa, jak unisono ječej na tři úplně stejný Senegalce na třech úplně stejnejch obrazovkách. Tak sem zaplatil a odešel a nikdo si toho vůbec nevšim. Jako v těch thrillerech: oběť je se zločincem sama v bytě a zazvoněj policajti. Zločinec tu ženskou pošle otevřít, ale stoupne si těsně vedle ní a míří jí pistolí na hlavu. Jestli cekneš, krávo, seš mrtvá. Všechno v pořádku, madam? Slyšeli jsme nějakej hluk. Naprosto, strážmistře, říká ta ženská s očima navrch hlavy, ale ten idiot policajt skoro pokaždý stejně zasalutuje a odejde. Lidi sou prostě slepí a hluchý.

HUJEROVÁ

O svého snoubence přijdu ve zdymadle na Střeleckém ostrově.

Ještě dnes, po dvaceti letech, když jdeme s Borisem a dětmi na procházku na Petřín, se někdy zastavím u kamenného zábradlí mostu, nakláním se dolů a snažím se v kalné vodě zahlédnout jeho tvář. Andulka ztratí trpělivost a jde napřed.

„Prokrista, co tam hledáš?“ volá na mě Boris.

V jeho hlase je ona dobromyslná převaha, kterou nade mnou potřebuje mít a kterou mu nezazlívám. Na hlavě má šedivý tvídový klobouček; je to přesně ten typ kloboučku, který si odjakživa spojuji se staršími pány. Nikdy bych nevěřila, že takovýhle klobouček bude nosit můj manžel – ale Boris si ho bůhvíproč oblíbil a já ho nedokážu požádat, aby se ho vzdal.

„Sama nevím,“ říkám. „Máš hezký klobouček,“ zasměju se.

Boris se významně podívá na Lukáše a zaťuká si prstem na čelo. Lukáš se začíná chechtat, ale v jeho smíchu je něco nuceného, nervózního – jako pokaždé, když něčemu nerozumí. Ještě když ho na Újezdě převádím za ruku přes křižovatku, cítím, že mě ze strany upřeně pozoruje. V parku divoce vyrazí na volnou plochu trávníku, ale každých deset metrů se otáčí, aby se ujistil, že jsem se mu neztratila. Borisovi to připadá nemužné a zbabělé, ale já Lukáše naprosto chápu.

K ránu, na samé hranici mezi spánkem a vědomím, mívám někdy podivné, zlé sny. Asi týden před druhým pomaturitním srazem (tentokrát nás obvolává Zuzana, neboť Marie je právě v porodnici) se mi zdá, že celá naše třída jde Stromovkou a spolužáci si o mně a o Větvičkové vyprávějí vtipy. Snažíme se s Irenou dostat blíž, abychom lépe slyšely. Nedokážeme neposlouchat, podobně jako se člověk

s jistým masochistickým potěšením neustále dotýká bolavého zubu… Kluci nás odhánějí a házejí po nás pichlavé slupky kaštanů.

„A víte, proč je Hujerová ještě panna?“

„Ne. Proč?“

Všichni včetně Toma se předem usmívají. Bolí to, ale zároveň je to jakýmsi podivným způsobem i příjemné.

„Protože běhá rychlejc než její táta.“

Sraz se tentokrát koná na tanečním parníku, což není právě šťastný nápad (připouštím ovšem, že nejsem schopna objektivního pohledu): je tu příliš cizích lidí, hudba je příšerná a před barem i před oběma záchody se stojí dlouhé fronty. Navíc snad třetinu času trávíme ve zdymadlech, kde se diskotékové rytmy a hluk motoru odrážejí od slizkých zdí, takže není slyšet vlastního slova. Točící se vítr k našemu stolu neustále zanáší kouř a pach nafty. Zábava vázne. Zuzana jako organizátorka musí čelit kritickým poznámkám, a je tudíž podrážděná.

„A co ty, bytová architektko?“ zakřičí na mě ve zdymadle na Střeláku. „Neměla ses touhle dobou náhodou vdávat?“

Před chvílí tancovala, takže je ještě zpocená; pramínky vlasů na skráních má úplně zplihlé. Navenek se přátelsky usmívá, ale její oči jsou studené. Jsem v černozelené kamenné pasti. Zjišťuji, že nemám sílu lhát – a není kam utéct.

„Loni ses s Liborem zasnoubila, takže do roka ses měla vdát, ne?“ opakuje.

Poraženecky mlčím. Irena prudce vstává a začíná si razit cestu směrem k toaletám. Hrají *Dívku s citrónovou šálou*. Taková pitomost, pomyslím si. Pach nafty dočasně zmizí, ale o to víc je nyní cítit rybina a rozlité pivo. Zuzana přelétne pohledem ostatní spolužáky.

„Já bych řekla,“ začne zvolna a v hlase jí roste škodolibá radost, „že ten slavnej Libor tak úplně neexistuje, co?“

Náhle si uvědomím, že Libora už neuvidím. Už nikdy ho nespatřím, jak stojí před otevřenou skříní s pojistkami, jak se ráno

v koupelně holí nebo jak kouří a odklepává si popel do dlaně. Do očí mi vstoupí slzy.

„Já to věděla, ty lhářko!“ zaječí Zuzana vítězoslavně.

Jakási dívka přelézá Rudolfa, sedá si vedle mě a bere mě kolem ramen. Nedokážu vzhlédnout; předpokládám, že je to buďto Adélka, nebo Katka. Hladí mě po zádech, je to příjemné; když pootočím hlavu, vidím, že je to Eva. Její krása má v sobě cosi nehorázného.

„Všechno přijde,“ pošeptá mi.

Z jejích úst cítím ovocnou vůni, a dokonce zaslechnu, jak jí do zubů zlehka naráží bonbón.

„Celou dobu jsem to věděla!“ vykřikuje Zuzana.

Všechno zlé je k něčemu dobré: jakmile definitivně pohřbím Libora, dojde mi, že jsem svobodná. *Skutečně* nemám žádné závazky. *Opravdu* jsem se s nikým nezasnoubila, takže se podle toho nemusím chovat. Nemusím být nikomu věrná.

Přestávám tudíž vysedávat doma a se spolužáky z ročníku občas zajdu do některé z hospod kolem fakulty (až dosud jsem všechna pozvání odmítala). S perverzním potěšením pozoruji ty věčně polité stoly, plné popelníky a začouzené stěny pokryté vlaječkami, samorosty, nahými ženami, drátěnými Švejky, podepsanými hokejkami a zarámovanými vtipy z Dikobrazu. V prvních týdnech si připadám jako agent na cizím území. Cítím neurčitý strach, že mě chytí. Bojím se, že někdo vstane, ukáže na mě prstem a zvolá: „Co tady sakra dělá *tahle*? Copak nevidíte, že ta holka má *vkus*?“

Později překvapeně zjišťuji, že kolem půlnoci se mnoha mužům začínám líbit – bohužel ne spolužákům (tvrdím jim ostatně, že jsem *tak trochu lesbička*), ale spíš oněm starším chlapům vysedávajícím kolem výčepu. Když si vezmu tričko s výstřihem nebo sukni s rozparkem, pokukují po mně dokonce už v devět.

„Chlapům se líbím," chlubím se doma tátovi, „ale nikdy ne dřív než po třetím pivu."

Pro začátek je to aspoň něco, říkám si. Kdybych se kletby svého panenství chtěla zbavit, mám možnost. Přestávám konečně hysterčit. Cítím příjemnou jistotu, že si mohu vybírat – tedy samozřejmě až kolem zavírací doby. Vstupuji do těch zakouřených, hlučných podniků se vzrušujícím vědomím, že každý druhý z přítomných ožralů může být po zavíračce můj první.

Není kam spěchat, a tak si v klidu všechno promýšlím. Je mi jasné, že musím volit mezi těmi, kteří mají vypito *tak akorát*: dvě piva jsou málo, patnáct naopak moc. Kluci od nás z fakulty tvrdí, že alkohol v přílišném množství způsobuje poruchy erekce – klidně o tom mluví přede mnou, což mě těší i uráží zároveň.

„A když už se ti čirou náhodou postaví, tak při tom usneš."

„Nebo ji v horším případě pobliješ."

„Takže aspoň chápete, jak lehce se z nás stanou lesby," ušklíbnu se.

Získávám image *drsné holky*. Jak říká Tom: Není nic falešnějšího než pověst, která vás provází.

Postupně objevuji neúprosné zákony hospodské konverzace: po příchodu se obvykle nudím, čas se bezútěšně vleče. Mlčím. Jsem obklopena významnými politology, psychology, filozofy a experty na čínskou medicínu… Všechny ty jejich bláboly mě rozčilují: plytké polopravdy nikdo neopravuje, nesmysly se vrší, nikomu to nevadí. Kde chybí znalost či logický argument, vypomůže hlasitost nebo patos. S každým dalším půllitrem se nad tím ovšem trápím méně a po čtyřech pěti pivech mě zaplavuje nekritický, všeobjímající sentiment (vím ovšem také, jak rychle se dokáže změnit v hádavost a agresivitu). Čím dál častěji vstupuji do hovoru. Ať řeknu cokoliv – třeba úplnou pitomost o rozpínavosti vesmíru – všichni souhlasně přikyvují. I těm největším idiotům na oplátku bez mrknutí

oka říkám, že jsou fajn. Kdosi mi objednává fernet. Objímáme se, každou chvíli mě někdo plácne po tlustém zadku, nebo mě dokonce mlaskavě políbí.

Jsem oblíbená.

Občas jsem pochopitelně dotazována na přítele. Vždycky se smutně usměju (abych v případě potřeby mohla dodatečně tvrdit, že jsem to nemyslela vážně) a odpovídám, že můj snoubenec zahynul při lodním neštěstí. Je to dostatečně originální: nikdo nepředpokládá, že bych si něco podobného vymyslela. Prestiž námořníků v Čechách je navíc zřejmě vysoká, neboť tak snadno odrážím veškeré chlípné nájezdy. Smrt, byť vymyšlená, zastaví každého. Jsem *vdova po námořníkovi*. Žena s tajemstvím. Detaily si nechávám pro sebe.

„Nezlob se, nechci o tom mluvit," odpovídám, když se výjimečně vyptávají. „Je to příliš čerstvý."

„Jasně, chápu."

Není lidský život úplná fraška?

Jednou se v opilosti přestanu kontrolovat a improvizovaně fabuluji o údělu žen námořníků: To věčné čekání. Kouzlo návratů… Všichni mi to zbaští i s majákem (občas si říkám, že bych klidně mohla být spisovatelkou). Představa návratu nadrženého námořníka odkudsi z Tichomoří mě ovšem nebývale vzruší; už v hospodě vím, že doma rychle nacpu zakouřené prádlo do pračky, vysprchuji se, vlezu do postele a zajdu v oné fantazii ještě mnohem dál.

EVA

Autoerotiku neprovozuje, říkával Jeff. Ne snad že by ji to nějak pohoršovalo, to ne, ale zřejmě se sama před sebou stydí.

Jednou ve čtrnácti to ze zvědavosti zkusí: vykoupe se, popřeje rodičům dobrou noc, tiše se v pokojíčku zamkne, zatáhne závěsy a zhasne – a přesto se jí zdá, že ji všechny ty známé předměty kolem, jejichž obrysy nyní pouze tuší, udiveně, nesouhlasně pozorují. Upírá oči do tmy a připadá si natolik divně, jakoby *cize*, že toho po chvíli nechá – a ani později nemá potřebu se k tomu zážitku vracet. Prostě s tím nezačne, takže jí to nechybí – to je celé. Jeff se v oněch nekonečných měsících, kdy ho znovu a znovu odmítá, pochopitelně začne domnívat, že je Eva *tak trochu frigidní*. Nemůže mu to vyčítat a ani mu to nevymlouvá, ale od oné suplované hodiny s Varteckým ví své.

Varteckého vstup do třídy provází zvědavé ticho – nečekají ho. Není žádný mladík, už překročil čtyřicítku; je vysoký, statný, trochu při těle. Nedávno se zřejmě nechal ostříhat (Eva to pozná podle světlých proužků pod okraji kotlet), ale na tváři má přinejmenším dvoudenní strniště. Oblečení: světle hnědé manšestráky a tmavá kostkovaná košile s ohrnutými rukávy. V silných opálených rukách nese gramofon, dva reproduktory a několik desek; úplně nahoře leží odřená kožená aktovka. Bez nejmenší nervozity si třídu prohlíží, téměř jednoho po druhém. Vyzařuje z něj sympatická sebejistota, na rozdíl od mnoha jiných učitelů nemusí o svou autoritu bojovat. Evu to uklidní: odjakživa bývá nervózní za jiné lidi, takže když naráží na někoho – jak to říct –*soběstačného*, je to pro ni vždycky úleva.

„Třetí cé?“ zeptá se Vartecký.

„Ano!“ zvolá Zuzana koketně. „To jsme my!“

Lhostejně přikývne, položí celý náklad na stůl, otevře aktovku, vytáhne z ní velký svazek klíčů a tázavě se na něj zahledí. Ke koutkům přivřených očí se mu sbíhají vrásky. Evě se líbí, že nepřehrává. Skippy ukáže na klíče prstem.

„Klíče," pronese nahlas provokativně. „Oblíbená, hojně používaná pomůcka na odemykání dveří."

Třída pobaveně zahučí a Eva o Varteckého znovu pocítí starost. Kdesi uvnitř se bojí, aby nastalou situaci zvládl. Nezklame ji. S vážnou tváří ukáže prstem na Skippyho:

„Třídní recesista. Oblíbený, pro život nepoužitelný."

Eva se potěšeně směje s ostatními.

Objektivně vzato, Vartecký suplování odbyde – nechá je hlasovat a potom bez jakéhokoli dalšího komentáře, natož výkladu, postupně pustí dvě desky, které dostaly největší počet hlasů: Fibichův melodram *Vodník* na motivy stejnojmenné Erbenovy básně, a Kiplingovu *Knihu džunglí* (nabídka gymnaziálních fonoték není v těch letech právě pestrá). Pár kluků v čele se Skippym se zpočátku pokouší šaškovat, ale on je pokaždé umlčí pohledem – spíše útrpným než výhružným. Po zbytek hodiny už je ve třídě ticho. Skippy si poraženecky položí hlavu na lavici a zůstane v této pozici až do zvonění.

Poslech Vodníka Evu *vzruší*, jakkoli to patrně zní směšně. Dodnes si to nedokáže vysvětlit. Neumí říct, jestli to způsobila ta sugestivní hudba, její vznícená obraznost, nebo především přítomnost Varteckého – ale nic silnějšího nikdy předtím nepocítila. Tiskne nohy k sobě a představuje si onu dívku jdoucí pátečním ránem k jezeru. Vidí samu sebe, jak stojí s podklesávajícími koleny na dřevěné lávce a s podivným klidem čeká na toho zvláštního muže, který ji za chvíli stáhne do hlubin.

Mauglího už neposlouchá. Vartecký otráveně listuje v nějakých papírech, prsty si mne spánky, dívá se na šedivé omítky protějších domů a potom do předtištěného formuláře přepisuje jakási jména. Jednou se jejich pohledy střetnou: Vartecký jakoby zaváhá, ale potom si podepře čelo rukou a opět se skloní ke svým lejstrům.

Zazvoní a všichni se hrnou ze třídy; na gramofonu se dosud otáčí deska s Mauglím. Na konci všech jiných hodin se Eva chová úplně stejně, ale tentokrát jí ten náhlý, téměř demonstrativní nezájem o vyučujícího připadá netaktní.

„Pomůžu vám s tím," nabídne věcně.

Instinktivně si dává pozor, aby s ním mluvila jinak než například Zuzana.

„Fajn," řekne pouze.

Eva vezme oba reproduktory a desky; na Varteckého zbyde gramofon a aktovka. Jeff, Tom, Skippy a další ji udiveně sledují, ale ona se tváří samozřejmě. Chodbu projdou mlčky. Eva je ráda, že se Vartecký nepokouší o obvyklou bodrou konverzaci. Jediný vtípek udělá až v kabinetě, jeho tvář však zůstane vážná.

„Postav to sem, lidské mládě."

Poprvé v životě se o někoho záměrně otře ňadrem; ještě nikdy takovou věc neudělala. Pohlédne na ni a ona zrudne.

„Děkuju."

Eva přikývne. Zůstane mlčky stát. Ví samozřejmě, že její přítomnost v kabinetě je od této chvíle už ničím neodůvodnitelná, nicméně se tváří, že na dané situaci neshledává nic závadného – tím to je nehoráznější.

„Zátěžová zkouška," promluví Vartecký.

Je to spíš konstatování než otázka.

„Pro oba," dodá Eva.

Nepoznává se. Polkne. Dýchá.

„Jestli neodejdeš, tak mě vyhoděj."

Udělá krok k němu. Přitáhne si ji dvěma prsty za bradu a zkoumavě ji políbí; ona mu polibek oplatí a potom odběhne.

„Kdyby mi už tenkrát v kabinetě nařídil, abych se svlékla, udělám to," říká o dvě desetiletí později Skippymu. „Udělala bych *cokoliv*, chápeš?"

Skippy si nešťastně přikryje rukama tvář. Evu napadne, že vypadá jako postavička z kreslené grotesky.

„Tak co, ještě si myslíš, že jsem frigidní?“ zasměje se.

„Ale to je strašný!“ zvolá Skippy. „To bych byl stokrát radši, kdybys *byla*!“

„Promiň, že jsem tě zklamala.“

„Co já… Jak měl s *tímhle* žít Jeff? Jak měl žít s vědomím, že v tobě nedokáže vzbudit ani polovinu podobný touhy?“

Eva ho překvapeně pohladí po tváři.

„To je život, Skippy,“ říká. „Já za to přece nemůžu.“

HUJEROVÁ

Tři roky po maturitě spáchá Irena Větvičková sebevraždu.

Dozvím se to týž den večer od její matky (nejhorší telefonát mého života) jako první ze třídy – čili je bohužel na mně, abych to sdělila svým milým spolužákům. Dám si dva panáky fernetu a zavolám Tomovi.

„Ahoj, Tome, to jsem já. Neruším?“

„Vůbec ne.“

Zní to opatrně, takže cítím jisté zadostiučinění: hned ho přesvědčím, že mám k tomuhle pozdnímu telefonátu důvod.

„Hele, Tome, mám moc špatnou zprávu: Irena se dneska dopoledne zabila.“

„Cože? *Jaká* Irena?“

Chápu ho: všichni jsme zapomněli, že má nějaké křestní jméno.

„No Irena Větvičková přece…“

Její přezdívka je náhle nepoužitelná. Vzájemně se usvědčujeme z letitého pokrytectví.

Chvíle nevěřícného ticha.

„To je strašný!“

„To je.“

A dříve či později následuje tatáž otázka:

„Proboha, a jak…?“

„Skočila pod metro.“

Jiřina od kohosi z příbuzných zjistí i některé morbidní podrobnosti, které nám nazítří převypráví: dozorčí stanice si Ireny všiml, jak se jakoby bezcílně prochází podél nástupiště. Několik souprav si prý *nechala ujet*.

Skippy se bezděčně uchechtne – a ihned se polekaně omlouvá.

„Ty seš přece vůl," kárá ho Marie. „A ty přemýšlej o tom, co říkáš," obrací se k Jiřině.

„Ježiš, nechytejte mě za slovíčka… Tak chcete to říct, nebo ne?"

Upřímně řečeno chceme. Chceme slyšet i ty nechutné detaily. Třeba nám to pomůže pochopit, jak je možné, že ještě dneska ráno to byla naše spolužačka – a v poledne už je z ní mleté maso.

Pohřeb (nenávidím pohřby!) mi odhalil netušené věci: například že Eva Šálková vypadá skvěle i v černém šátku (od rána se nutím do maximálního cynismu, protože se bojím, že jinak budu před Tomem a ostatními brečet a opuchnu). Nebo že Irenina starší sestra je celkem úspěšná klavíristka; ani já jsem netušila, že měla sestru.

„Skippy, tys věděl, že Větev – teda Irena – měla ségru?" šeptám.

Tenhle jeho příšerný oblek znám: nosil ho do tanečních, teď je mu pochopitelně malý. Napadne mě, že Skippy rovněž patří k té části českých mužů, u nichž oblek spíše zdůrazní nedostatek mužnosti.

„Ne – ty jo?"

Marie se otočí a napomene nás pohledem, a tak namísto odpovědi jen mlčky zavrtím hlavou. Dokonce – světe, div se – měla i rodiče! Pozoruji jejich otřásající se ramena: skutečnost, že je možné upřímně naříkat i nad smrtí takové ošklivky, mě naplňuje skandálním optimismem. Očima studuji absurdně symetrickou kompozici věnců srovnaných pod rakví – jako kdyby tím té šílené události bylo možné dát nějaký řád. Prakticky veškeré květiny i stuhy jsou bílé. Začíná hrát *Valčík na rozloučenou*. Který idiot to vybral? V tanečních si Ireny nikdo ani nevšiml. Skippy vedle mě se rozbrečí (už jste viděli brečet tučňáka?), a tak si zaryju nehet palce do kůžičky mezi prsty levé ruky. Jak tak bolestí mhouřím oči, připadám si jako v nějakém filmu z šedesátých let: všude jen černá a bílá. Jestlipak někdy dostala kytku od někoho jiného než od rodičů? Vsadím se, že ne. Já tedy ne. Za jednadvacet let ani jeden jediný puget – ale jakmile se zabijeme, dostaneme jich přibližně

padesát. Není tady něco v nepořádku? Najednou mě napadne, jestli to vlastně není poslední z urážek, kterých se Ireně v životě tak hojně dostávalo: padesát bílých *symbolů nevinnosti*.

Jinými slovy: všichni dobře víme, že Větev si nikdy nezašukala.

Po pohřbu se přesuneme do naší gymnaziální hospody. Okamžitě si u výčepu objednám dvojitý fernet; když hospodskému prozradím, proč jsme všichni v černém, špatně předstírá, že si na Irenu pamatuje.

„Delší hnědý vlasy. Taková… mírná… trochu zamlklá," pomáhá mu Katka a všichni vidíme její úsilí, s nímž se snaží vyhnout slovu ošklivá. Kdyby se lidé naučili přesvědčivě lhát, říkám si v duchu, svět by byl o něco snesitelnější.

„Taková nápadně nehezká," promluvím nahlas. „Jako já."

Třída ztichne. Tomu říkám *coming out*! Tvářím se vzpurně, ale najednou mi dojde, co mě až do té chvíle nenapadlo: Větev je mrtvá, takže ode dneška jsem nejošklivější já.

Musím si prokousnout ret, protože tentokrát bych se už docela určitě rozbrečela.

JEFF

I když má pro Skippyho odjakživa slabost, v poslední době se občas přistihuje, že mu jde na nervy: například prakticky vůbec nenakupuje. Tvrdí, že úplně vystačí s jídlem, které přinášejí Jeff s Tomem – tváří se, jako by to byl bůhvíjak skvělý vtip, ale bohužel je to pravda.

Když už se Skippy na nákup vydá, pokaždé to něco znamená. Jestliže například tak jako dnes nakoupí samé čisticí prostředky, je to nepřímý důkaz jeho úmyslu přivést si do *Doupěte* dámskou návštěvu.

„Á, Mr. Propper," konstatuje Jeff významně při pohledu na Skippyho nákup.

„A osvěžovač vzduchu," říká Tom.

„A Pronto s antistatickým účinkem. To vypadá vážně."

Skippy se rozpačitě uculuje nad plnými igelitkami s barevným logem drogerie Droxi.

„Už sme spolu asi třikrát obědvali," vysvětluje. „Napadlo mě, že bych ji pro změnu moh pozvat k nám…"

„A ona to pozvání přijala?"

Skippy samolibě přikývne:

„Zřejmě sem ji zaujal."

„Zřejmě," říká Jeff Tomovi, „ji zaujal gynekolog, kterej umí zpaměti vyjmenovat anglickou, italskou, německou a španělskou ligu."

„A poslouchá Country rádio a z obalů od kokosových sušenek si vystřihává soutěžní kupony."

„Ta holka není normální."

„Ne, je úplně normální! Menuje se Dana a je jí dvacet devět."

„Předpokládám, že ses jí na věk zeptal?"

„No jistě. A hele: *ru-so-vlás-ka*!" slabikuje nadšeně Skippy. „Zrzka! Víte, co to znamená?"

„Víme," odpoví Jeff okamžitě. „Nemusíš to rozvádět."

„To bude kunda jak veverka ve Stromovce!"

„Stejně zablešená?" říká Tom. „Pacientka, předpokládám. Mykóza? Nebo kapavka?"

„No dovol!" ohradí se Skippy. „Copak balím pacienky? To je neprofesionální. Prodává záclony a dekorační látky!"

Slovní spojení *dekorační látky* Jeffovi bez varování připomene Karlovu zakrvácenou uniformu. Život je dekorace, uvědomí si. Tom pohlédne na zažloutlé záclony na kuchyňském okně.

„Aspoň něco."

Jeff Skippymu vstřícně navrhne, že půjdou v pátek s Tomem na večeři a do kina. Skippy jim nejprve poděkuje, ale za chvíli změní názor: bude prý raději, když v *Doupěti* naopak zůstanou a pomohou *mu trochu s konverzací.*

Jeff se obává, že Skippy začíná jako obvykle panikařit. Pozoruje jeho prudké pohyby a všechna ta silácká gesta a má neodbytný pocit, že ani tentokrát z toho rande nic nebude.

„Děláš blbost, Skippy," říká Tom. „Když ta holka uvidí Jeffa, bude chtít jeho, to víme všichni."

„Nepřeháněj," odpoví automaticky Jeff.

„A jakmile promluvím, bude chtít samozřejmě mě," dodá Tom s úsměvem.

Skippy nicméně na jejich přítomnosti trvá.

„Je do mě zabouchlá, takže vás dvou se vůbec nebojim," říká sebejistě. „Budete prostě dělat ty vaše přiblblý srandičky a holka se trochu uvolní. Taky jí musíte dolejvat – já nemůžu, to by bylo nápadný. Musíte mi ji pomoct rozdělat."

Jeff má z jeho hihňání ještě horší pocit než obvykle. Tom se pokouší udělit Skippymu několik rad:

„Hovoř pokud možno méně. Koneckonců jsi vysokoškolsky vzdělaný člověk, dokonce lékař, takže tu dívku nemusíš v každé druhé větě přesvědčovat, že víš, co jsou to druhohory nebo kdo byl Ján Jesenius."

„Jesenius proved první pitvu," říká Skippy.

Jeff s Tomem na sebe pohlédnou.

„O pitvách radši nemluv, oukej?" zasměje se Jeff.

„Radši nemluv vůbec. Tvé šance na případný úspěch tím pouze stoupnou."

„Jak to myslíš?"

„Myslí tím, že mluvíš jak dlaždič, a navíc často říkáš kraviny," podpoří Toma Jeff.

Skippy se zatváří dotčeně.

„A když už budeš nedejbože chtít něco vyprávět, říkej to *jí*. Ne *nám*. Dívej se aspoň chvílema na ni."

„To je snad jasný, ne?"

„Nám jo, tobě ne. Zatím pokaždý, když tu byla nějaká holka, ses celej večer díval buďto na Toma, nebo na mě."

„To kecáš."

„A ještě něco, Skippy," praví Tom vážně. „Pokus se tentokrát úplně vyhnout zmínkám o kundě."

Skippy obrátí dlaně vzhůru.

„Je nám jasný, že je to pro tebe těžký," říká Jeff. „Zkus ale na druhý straně pochopit, že to ty holky prostě znervózňuje."

Dana je celkem pohledná statná zrzka se zapudrovaným akné na čele; oblečená je vkusně, s nápadnou pečlivostí. Ironicky se usmívá, ale Jeff instinktivně tuší, že je to jenom obranná reakce: pokud by se ukázalo, že celé tohle podivné rande ve čtyřech byl jen nepovedený žert, bude mít alibi. Je neustále ve střehu, dokonce i když se směje. Jeff to chápe. Zkouší se vžít do jejích pocitů (od rozvodu dělá podobné pokusy ostatně dost často): jednačtyřicetiletý potrhlý gynekolog ji, prodavačku, pozval na večírek se stejně starým gymnaziálním profesorem a právníkem. Nemá to rozhodně jednoduché, ale zatím si podle jeho názoru vede dobře. Její chování mu připomene Evu, když řídila auto: také se snažila naoko nenuceně

konverzovat, ale on dobře viděl, že veškerá její pozornost se ve skutečnosti upínala především k tomu, aby nenabourala.

Sotva se Dana posadí, Tom vyrukuje s návrhem na tykání, což se Jeffovi zdá předčasné, ale později mu musí dát za pravdu: konverzace tak od začátku plyne mnohem přirozeněji. Tom se jako obvykle maličko předvádí, ale zároveň – jak si Jeff s povděkem všimne – se snaží vytvořit dostatečný prostor i pro Skippyho.

„Když je člověku dvacet, bydlení ve společném podnájmu může být celkem fajn," říká, zatímco otvírá další láhev vína. „V jednačtyřiceti už to taková legrace není. Naštěstí máme Skippyho. Bez něj bychom tu mimochodem zahynuli ve vlastní špíně."

„To je pravda. Přezdíváme mu *Mr. Propper*," říká Jeff.

„Mr. Skippy Propper," upřesní Tom. „Díky němu naše koupelna i kuchyň doslova září čistotou – jak se ostatně můžeš sama přesvědčit."

„A to jsme před tvým příchodem vůbec neuklízeli."

„To je pravda," říká Skippy Jeffovi. „Šůroval jsem tady jenom já – jak Bulhar!"

„Nemáš, Dano, bulharské předky, že ne?" ujistí se Tom.

„Ne."

„Ložnice je taky úplně čistá!" zahihňá se Skippy.

Tom se na Danu omluvně usměje.

„A kdo vám nakupuje?" zajímá se rychle dívka.

„Pochopitelně taky Skippy," odpoví Jeff bez zaváhání.

„Přezdíváme mu kvůli tomu Mr. Delvita. Mr. Skippy Delvita. A nejenže nakupuje – on i *vaří*. Každé ráno se tady s Jeffem probouzíme do vůně kávy a čerstvých lívanců buďto s borůvkami, nebo s javorovou polevou. To je Skippyho specialita."

„Ještě líp umí vanilkový pudink," praví Jeff.

Dana několikrát tázavě zamrká.

„A v neposlední řadě," pokračuje Tom, „má Skippy kompletní svatební výbavu: osm froté ručníků, čtyři polštáře a duchny

z pravého husího peří a čtvero damaškové povlečení. Dále čtyři hedvábné župany, dva modré a dva růžové, čtyřiadvacetidílnou sadu nerezových příborů, nerezový odpadkový koš a kuchyňský robot značky BOSH."

„Ach boše," říká Jeff. „Je to mládenec k pohledání."

Dana se baví.

„Kecaj," namítá Skippy, ale ani tentokrát se na Danu nepodívá. „Žádnou výbavu nemám."

Znovu si připíjejí.

„A teď vážně," říká Daně Tom. „Musíme se ti s Jeffem k něčemu přiznat: samozřejmě tady dnes večer hájíme Skippyho barvy. Oba bychom si totiž upřímně přáli, aby si konečně našel dívku, která by ho dokázala docenit."

Skippy neartikulovaně zahýká. Dana se nejistě usmívá.

„Dívku, která by mu pomohla zvýšit sebevědomí, neboť všichni víme, že Skippy je, abych tak řekl, *nesmělý gynekolog* – jakkoli to zní stejně absurdně jako například *tichý dělostřelec*."

„Jéžiš, ten je zas chytrej jak rádio," říká Skippy Jeffovi.

„Teď mlč, jo?" žádá ho Jeff.

„Dívku, která by se dokázala povznést nad jeho bizarní koníčky, nad jeho vulgarismy, hihňání, zkrátka nad jeho jistou potřeštěnost. Jak vidíš, snažím se ti o Skippym referovat pokud možno objektivně, přestože je to můj přítel. Věříš mi?"

„Ne," odpoví Dana vesele.

„Dokážu ti to: kdyby ses mě z nějakého důvodu zeptala třeba tady na Jeffa, musel bych ti popravdě říct – přestože i on je můj přítel – že je homosexuál a zoofil."

„S tím zoofilem přehání," upozorní dívku Jeff.

„Bylo to tu hrozně fajn," říká Dana Skippymu, když se krátce před půlnocí loučí a odjíždí objednaným taxíkem. „Děkuju za pozvání."

„Jste všichni moc milí," dodá ostýchavě. „Vážně."

„Nechceš se s náma teda vysprchovat?“ říká Skippy Jeffovi a rozhihňá se.

Tom pokrčí rameny. Zdá se, že Dana chce cosi říct.

„A tady pan profesor je taky homosexuál?“ zeptá se konečně.

„Nic moc, co?“ říká Skippy po jejím odchodu.

„Jestli máš na mysli svý chování,“ odpoví Jeff, „pak s tebou naprosto souhlasím.“

„Vadilo mi, jak byla příšerně nervózní,“ brání se Skippy. „Úplně sem cejtil ten její kyselej pot.“

„A divíš se, Skippy?“ zvolá Tom podrážděně; už je opilý. „Za rok jí bude třicet, chtěla by se vdát a mít děti, jenže až dosud potkávala jenom samé pitomce – nic ve zlém. Tak se nediv, že je nervózní. Čas jí nemilosrdně ubíhá. Komu má dát všechnu tu lásku, kterou v sobě cítí?“

EVA

Odjakživa téměř *fyzicky* miluje vodu a koupání, zvláště pak v moři. Má také ráda ranní svěžest prázdných pláží – ty chladné ploché kameny, které budou o pár hodin později rozpálené do nesnesitelna. Chodí s Jeffem plavat ještě před snídaní. Jeff už na počátku první společné dovolené musí nahlas přiznat, že jejímu plaveckému tempu nestačí. Očividně to nedokáže pochopit.

„Uznávám, že nemám zrovna skvělou techniku, ale přesto bych předpokládal, že moje fyzička musí na každou ženskou včetně tebe bohatě stačit," kroutí s úsměvem hlavou.

Eva ví, že tajně zuří. V běhu na jakoukoli vzdálenost nebo na kole ji přece porazí, kdykoli si vzpomene. Tak proč ne v plavání?

„Seš fakt dobrá," říká, když se za ní v několikametrovém odstupu zadýchaně brodí ke břehu. „Jak to sakra děláš?"

„Je po mně," vysvětlí Jeffovi u snídaně Evina matka. „V mládí jsem plavala závodně."

Kůže na krku už jí začíná povolovat (Eva se přistihuje, že podobná pozorování provádí s jakousi iracionální vyčítavostí). Otec se usmívá a ukazuje Evě zdvižený palec. S matkou jsou vrstevníci, ale vypadá mladší.

Na pláž si každý den bere skripta – přestože je srpen, nový semestr začíná až za půldruhého měsíce a veškeré zkoušky má hotové. I tohle je pro Jeffa záhadou. Společně s jejími rodiči nad ní posměšně kroutí hlavou.

„Nech už toho, ty naše šprtko!" říká jí otec.

Odloží poslušně učebnici. Slovo *šprt* se k otci vůbec nehodí. Před Jeffem se on i matka často chovají jinak, než je zvyklá. Má dojem, že Jeffova přítomnost je změnila, bohužel spíše k horšímu. Možná ta společná dovolená nebyl až tak dobrý nápad – pozvali ho

pochopitelně oni. Eva leží na zbrusu nové rákosové rohoži (otec koupil ráno na trhu hned čtyři), oči má zavřené a poslouchá, jak příliv znovu a znovu přesýpá oblázky. Slunce žhne. Náhle se jí vybaví, jak tenkrát na Slapech Hujerová prohlašovala, že opalování je její *tuning: Jsem*, abych tak řekla, *kraksna s metalízou*. Myslí také na Irenu a potom z ničeho nic i na Toma.

„Chceš namazat?“ ptá se Jeff.

Zavrtí hlavou, ale současně se dvěma prsty dotkne jeho stehna. Nakloní se k ní.

„Miluju tě,“ pošeptá. „Moc tě miluju.“

Stiskne mu ruku, podívá se, co dělají rodiče, a znovu oči zavře. Moře šumí. Občas zaslechne skřípavou chůzi, výjimečně i nějaké to hvízdnutí či polohlasem pronesenou obdivnou poznámku. Jeffova přítomnost podobné projevy naštěstí minimalizuje – jeho atletická postava vzbuzuje větší respekt, než by Eva předpokládala. Na rozdíl od kolemjdoucích mužů dobře ví, jak snadno je Jeff ve skutečnosti zranitelný.

„No hlavně aby ti nevypadly voči, ty šmíráku!“ volá na kohosi otec.

Opaluje se ráda, ale už bez někdejší hysterie: když jí bylo sedmnáct, běhávala na jaře o poledni přestávce domů, aby si na dvacet minut lehla v plavkách na balkón… Teď, jakmile začne být sluneční žár příliš silný, se klidně na několik hodin schová do stínu nejbližší pinie (tu vůni horké pryskyřice mimochodem zbožňuje). Vůbec nejraději má chvíle, kdy odpolední slunce začíná slábnout a pláž se pozvolna vylidňuje; mizí barevné skvrny ručníků, matky sbírají rozházené hračky a dětský křik utichá. Hladina tmavne – vždycky jí připadalo, že moře jakoby zvážní. I rackové křičí jinak než ráno.

„Pojď už!“ naléhá matka, která se nemůže dočkat, až si v hotelovém pokoji smyje sůl z vlasů i z těla a namaluje se. Rovněž Jeff už je oblečený.

„Půjdeš?“ ptá se.

Posílá je napřed. Jako jedna z posledních na pláži si jde zaplavat. Otec si škádlivě klepe na čelo. Počká, až všichni tři zmizí z dohledu, a zamíří dál od břehu. Nespěchá, pomalými tempy krouží kolem skalnatého výběžku a houpe se na vlnách. Po návratu na opuštěný břeh si ještě na chvíli lehne: už ne na rohož, tu ostatně odnesl otec, ale přímo na jeden z těch obrovských, staletími ohlazených balvanů. Tiskne se k němu zády, stehny, dlaněmi i chodidly, jako by chtěla využít každou sebemenší plochu. Neutírá se, ví, že teplý kámen a zapadající slunce ji ještě stačí usušit. Připadá jí, že teď navečer slunce v jistém smyslu hřeje víc než v poledne – každopádně jeho paprsky víc vnímá. Za půl hodiny už by jí možná byla zima, nyní je jí akorát: necítí ani chlad, ani horko. Vnímá své tělo, své mládí a sílu, ale zároveň se ochotně poddává tomu známému, spíše příjemnému smutku, jehož příčinu dost dobře nechápe.

JEFF

Prvního října roku 1988 nastupuje roční vojenskou službu.

Eva ho jde vyprovodit. Jedou metrem ze stanice Gottwaldova; do odjezdu soupravy zbývá ještě šest minut, a tak se posadí na volnou lavičku. Za zády mají nuselské údolí. Jeff se otočí: pohled na všechny ty červené střechy, komíny a televizní antény mu tentokrát připadá docela malebný. Pochopitelně, pomyslí si. Náhle si uvědomí, že zapomněl Evě vysvětlit, jak se zapíná a vypíná karma a jak si poradit s nejčastějšími poruchami. Začne s výkladem, ale má pocit, že ho Eva neposlouchá dostatečně soustředěně. Měl jí to předvést doma, přímo na karmě. Pozdě. Nakloní hlavu na stranu a mlaskne. Až jí poteče jenom studená, bude muset někomu říct. Varteckému? napadne ho. Eva nejspíš vycítí jeho stísněnost, protože ho vezme za ruku; dokonce ho sama od sebe políbí. To neudělala už dlouho. Rachot přijíždějící soupravy mu jako obvykle připomene Irenu. Vsadil by se, že Eva na ni myslí taky. Měli jet jedenáctkou k Muzeu. Pozdě.

V hale na Hlavním nádraží se od Evy odpojí a zamíří k jedné z pokladen. Jde zpříma, všechny jeho pohyby i gesta jsou jakoby rozhodnější, energičtější. Snaží se mužně čelit věcem, které nastanou.

„Zpáteční?“ zeptá se ho prošedivělá pokladní.

„Kéž by,“ přinutí se k úsměvu.

Uloží lístek do peněženky, odhrne si vlasy z čela (zítra už bude nakrátko) a shýbne se pro sportovní kabelu; je lehká, moc toho neveze. Proč taky. Eva čeká opodál. Odstup těch několika metrů zvýrazní výjimečnost jejího vzhledu. Kdyby to šlo, vrhl by se jí k nohám a škemral, aby za ním přijela co nejdříve – ale přesně tohle udělat nemůže.

„I am ready,“ oznámí. „Ready for everything.“

Vyjedou po krátkém eskalátoru do horního podlaží, kde vzápětí narazí na Marii, Karla a malého Sebastiána. Karel na Jeffa ukáže prstem.

„Tak kam, špagi?“

„Slovensko,“ odpoví Jeff kysele a připojí název města.

Karlův úsměv se okamžitě rozšíří:

„Já taky!“

Plácnou si rukama, tohle je příjemné překvapení. Na gymnáziu se sice nijak zvlášť nekamarádili, ale je jasné, že od této chvíle bude všechno jinak. I Eva s Marií se usmívají. Karel pohlédne na hodinky.

„Moment,“ zavolá. „Počkejte tady!“

Běží k nejbližšímu kiosku. Sebastián nespouští oči z Evy, nicméně se nadále mračí.

„Copak je?“ říká Eva.

„Prej tu má bejt někde model vláčku. *Jezdící*,“ vysvětluje Marie a zdvihne oči v sloup. „Nemohli jsme to nikde najít…“

„Tamhle je spousta vláčků,“ osloví Sebastiána Jeff. „Chceš se tam podívat?“

Ukáže na nedalekou vitrínu s maketami jednotlivých rychlíkových souprav.

„Ty nejezděj,“ odsekne dítě.

Marie omluvně pokrčí rameny. Karla snad vzhledem k tomu, že je ženatý a má dítě, po přijímači převelí blíž, říká. Už prý na vojenskou správu podali žádost. Sáhne do kožené kabely, která jí visí na rameni, a vytáhne čtvrtku formátu A4 s dvanácti dlouhými řadami barevných koleček – Jeff teprve po chvíli pochopí, že každá řada představuje jeden měsíc v roce.

„Každej den vybarvíme jedno, viď?“ obrátí se Marie na Sebastiána, který bez valného zájmu přikývne. „Aby nám to líp uteklo.“

Jeffovi to připadá dojemné. Eva nic podobného nemá a určitě ani mít nebude. Ještě jednou přelétne očima ta kolečka. Kristepane, říká si, jak mám tolik dní přežít? Karel se vrací se čtyřmi fernety.

Připíjejí si a současně si rychle vyměňují novinky o spolužácích: Tom jde na vojnu do Mikulova. Zuzana se vdala a ztloustla. Skippy tu medicínu snad vážně dodělá. Nyní se na hodinky podívá Jeff.

„Soudruhu svobodníku, proveďte loučení!“ říká Karlovi.

V životě si tu hloupou větu nepřestane vyčítat. Kvůli němu Karel Marii ani pořádně nepolíbil. Udělal z toho frašku.

„Provedu!“

Karel svou ženu teatrálně obejme a dá jí parodickou, příliš hlasitou pusu. Jeff poodstoupí stranou a Eva se k němu váhavě přivine.

„Opatruj se,“ pošeptá mu.

Políbí ho, ale Jeff si nepřestává uvědomovat, že je sledují i mnozí kolemjdoucí. Má z toho loučení divný pocit. Karel mezitím vezme do náruče Sebastiána.

„Tak snad pusu tátovi, ne?“ říká Marie.

Sebastián otce neochotně políbí na tvář. Jeho pozornost i nadále rozptyluje hemžení kolem: pán prodávající langoše, pískající kufr na kolečkách, drobný Vietnamec se dvěma obrovskými taškami. Náhle se rozhodne, že by se přece jen chtěl podívat na tu vitrínu s vláčky.

„To mi nevadí, že nejezděj,“ šišlá ve snaze o roztomilost.

Jeff si položí otázku, zda jeho touha mít děti je opravdová.

„Máma tě tam pak vezme, jo?“ říká Karel. „Jinak nám to ujede.“

Tohle je úplně poslední věta, kterou řekne synovi: *Jinak nám to ujede.* To však Sebastián pochopitelně netuší. Znovu se nespokojeně zakaboní a Karel ho už poněkud popuzeně postaví na zem.

„Odchod!“ zavelí Jeff.

Políbí Marii na tvář, zasalutuje Sebastiánovi a pohlédne na Evu; potom se obrátí a rázně vykročí směrem k nástupištím.

Poslední věta, kterou slyší Karel od své ženy, zní: *A žádný Slovenky, jasný?*

Od jeho smrti si proto Jeff dává na každém loučení velmi záležet; ví už, že kterákoli naše věta může být ta poslední.

„Povedená akce," říkává po skončení třídních srazů. „Fakt milý. Zuzana to dobře zorganizovala."

„Bylo to s tebou moc fajn," loučívá se na konci víkendu s Alicí. „Vážně. Opatruj se, kočičko. A zavolej mi!"

„Bylo to tady jako vždycky moc příjemný," říkává Eviným rodičům, když odjíždí z Vrchlabí.

„Měl jsem si asi vzít tebe," dodává někdy žertem ke své bývalé tchyni a ona ho potěšeně pleskne po jeho stále hezké tváři.

TOM

S úlevou shledávám, že potlučené šedivé dveře plechové skříňky na chodbě tentokrát nejsou vypáčené a že Janina fotografie je nepoškozená (na té předešlé měla nožem rozřezaná ňadra). Prohlížím si svou sváteční uniformu se zlatými prýmky, bílou košili, čepici s odznakem: laciné občasné huj, mající zakrýt každodenní fuj, všechnu tu špínu, řev a smrad. Náhle pocítím podivnou apatii. Pomalu, vstoje si zouvám sešlapané kanady (minimálně tři roky je přede mnou nosili jiní), svlékám si tuhé zatuchlé ponožky, zablácené maskáče i zelenou košili, naházím všechno na dno skříňky, znovu ji zamknu a jen v trenkách a tílku přecházím do umývárny.

„Chemická očista, co?“ říká zavalitý dozorčí, když míjím jeho neutěšené stanoviště naproti vstupním dveřím.

Vím o něm jen to, že je vyučený truhlář; vypadá dobrácky, ale když se na vycházce opije, bývá agresivní. Ke mně se ještě donedávna choval s obvyklou přezíravostí mazáka vůči nově nastoupivšímu *špagátovi*, avšak od minulého týdne, kdy jsem mu na otevřené korbě nákladáku na jeho žádost v řevu motoru zpaměti odrecitoval asi deset milostných básní, se z jeho strany těším jistému respektu.

„Přesně,“ odpovím. „Prvního stupně.“

Dveře nejbližší ubikace se otevřou a do chodby vylétne zavařovací sklenice s nakládaným zelím: s tupým křachnutím narazí do zdi a roztříští se. Dozorčí si nevzrušeně zastrčí ukazováček do ucha. Zelí se zvolna sune po latexovém nátěru. Z pokoje vybíhá jeden z nováčků v erárním oranžovém pyžamu, polekaně pohlédne na dozorčího, klekne si a začíná střepy sbírat na plechovou lopatku.

„Jedeš mrdat, špagi, co?“ konstatuje s úsměvem dozorčí.

Mladičký vojín zdvihne hlavu. Dozorčí hlasitě, nespokojeně mlaskne a ukáže tlustým ukazováčkem na střepy. Chlapec se obrátí a pokračuje v úklidu rychleji než předtím.

„V to doufám," odpovídám. „Přesně v to už celých těch pět týdnů doufám."

„Mrdání je stejně nejlepší poezie, že jo?"

Rezignovaně přikývnu. Chodbou se šíří kyselý pach zelí.

Na nádraží v Břeclavi zavolám z telefonního automatu Janě; v okamžiku, kdy zdvihne sluchátko, zahlédnu procházející hlídku v červených baretech. Připadá mi absurdní salutovat se sluchátkem u ucha, a tak se pouze otočím zády. V duchu doufám, že rotmistr, velitel hlídky, nebude idiot.

„Tomíčku, miláčku!"

„Nedorazím, Jani. Nedali mi to."

Ticho. Zklamané, nebo úlevné? pomyslím si.

„Tomíčku, já budu plakat. Já budu vážně plakat."

„Já za to nemůžu, Jani."

Mluvím s ní ještě pět minut a potom se rozloučím. Zavěsím a zamířím k pokladně. Pojedu za Jeffem.

Mám první opušťák – a jedu do jiných kasáren.

AUTOR

Zpráva o smrti spolužáka Jindřicha (tragicky zahyne při autonehodě během vojenské prezenční služby) zastihne autora ve chvíli, kdy u garáže před domem rodičů skládá uhlí. Vidí pošťačku přicházet k brance, a tak na chvíli zmizí do sklepa; nechce, aby ho viděla s neumytými vlasy a ve špinavém zeleném vaťáku, čpícím sírou. Napíná sluch – a skutečně slyší klapnout víko schránky, takže se jako obvykle neubrání radostnému očekávání *významné zprávy* (v hloubi duše ví, že je to optimismus zcela nepodložený, neboť ve svém životě dosud neudělal nic, aby takové zprávy skutečně dostával). Ve schránce je bílá obálka. Ihned si všimne zlověstně prosvítajících černých okrajů – není sice grafik, ale má cit pro proporce a jejich tloušťka mu odjakživa připadá téměř vulgární. Obálku otevře… jak? Podezíravě? Možná. *JINDŘICH NEJEDLÝ. Všechno, cos chtěl, teď hyne.*

V prvních vteřinách pocítí vzdorné, znechucené pobavení, jímž se snaží zprávu popřít. Ne, to je nesmysl. Přečte si parte znovu a pochopí, že je to pravda. Ano, je mrtvý. Takže co teď? Nutí se k dojetí, které v dané chvíli ještě nepřichází. Sám před sebou přehrává smutek a smrká uhelný prach. Co má dělat? Má toho skládání nechat? Má říct otci, že to uhlí nesložil, protože mu zahynul spolužák z gymnázia? Složí smuteční oznámení zpátky do obálky, strčí ji do kapsy vaťáku a uchopí lopatu. Tak už nám to začalo, uvědomí si.

EVA

V polovině listopadu roku 1988 ji cestou na hodinu aerobiku navštíví Marie: příští sobotu jede na Slovensko za Karlem, nechce jet Eva s ní?

Eva přemýšlí, jak se vymluvit: slíbila sice Jeffovi, že v listopadu určitě přijede (jednou už domluvenou návštěvu k jeho zklamání odložila, takže některý z následujících víkendů se stejně na Slovensko vydat musí), ale zároveň ji leká představa, že by měla tu dlouhou cestu absolvovat právě s Marií. Ne že by ji neměla ráda, pouze jí připadá, že toho spolu zase tolik neprožily, a obává se, že si nebudou mít co říct. Možná k tomu přispívá Mariina šusťáková souprava i ta velká sportovní brašna, kterou má přes rameno – navzdory přirozenému pohybovému talentu je Evě svět sportu cizí.

„Pojeď," přesvědčuje ji Marie. „Bude to fajn, když pojedem společně."

„Sebastiána nebereš?"

Sebastián představuje v Eviných očích druhý problém. Zažila to bezpočtukrát: v její přítomnosti děti jeho věku vždycky nejprve zaraženě mlčí – a když si je s vynaložením nemalého úsilí získá na svou stranu, bezhlavě se do ní zamilují. Nehnou se od ní na krok, sedají si jí na klín, neustále ji lechtají a chtějí česat.

„Ne, toho bude hlídat babička. Chceme si vzít na noc hotel, chápeš."

Eva ostýchavě přikývne.

„Co narukoval, ještě jsme spolu nespali," dodá Marie s obvyklou přímočarostí. „Vy snad už jo?"

„Ne," začervená se Eva.

„Tak vidíš. Pojeď."

Cesta je nakonec příjemnější, než předpokládala. Samozřejmě vzbuzují pozornost – ale to, co by jindy Evu uvádělo do nepříjemných

rozpaků, všechno to pohvizdování, dlouhé pohledy a další projevy přízně, je takhle ve dvou kupodivu zábava. Potěšeně si zkouší představit Marii a sebe mužskýma očima: sympatická vysoká bruneta, druhá jen o málo menší pohledná blondýna… Koupí si místenky, jenže stejně pak téměř celou trasu stráví v jídelním voze, jehož personál hovoří pouze maďarsky. Dají si oběd a vypijí každá tři piva, což je Evin osobní rekord. Skoro všechno jim připadá legrační: postarší číšník, ty růžové lampičky s třásněmi nad každým stolkem, názvy stanic i někteří lidé čekající na perónech. Chvílemi se hihňají jako dvě malé holky.

Když si Marie odskočí, Eva pozoruje ubíhající krajinu. Život je někdy skvělý, říká si a je rozhodnuta udělat maximum, aby jim to s Jeffem vyšlo. V duchu také odhaduje, jak bude vypadat hotel, kde mají na dnešní noc zamluvené pokoje. Ještě nikdy nespala v hotelu jen jednu noc. Zajímalo by ji, jestli bude recepční muž, nebo žena. Trochu jí dělá starost, aby měli na pokoji opravdu čisté povlečení a aby výlevka ve sprše nebyla plná vlasů a tak podobně – ale současně ji celá ta situace docela vzrušuje. Marie se vrací: s heknutím otevře spojovací dveře mezi vagóny, takže do jídelního vozu na okamžik pronikne lomoz náprav, podívá se na Evu, našpulí rty a demonstrativně pomalu si teprve nyní dopne zip na poklopci džínsů; maďarský číšník ji bezostyšně pozoruje. Eva si oběma rukama zakryje tvář a dívá se na Marii škvírou mezi prsty.

„Ale stejně," promluví po chvíli, „nepřipadá ti, že tam jedem jako ovce na porážku?"

„Ty si blbá!" vypískne Marie.

Naklánějí se k sobě, dotýkají se čely a ramena se jim otřásají smíchem. Kdyby mě teď Marie políbila, nebránila bych se, napadne Evu.

Do cílové stanice dorazí s třicetiminutovým zpožděním, což jim nepřipadá tak hrozné.

„Když vydrželi nesouložit sedm tejdnů, půlhodina je nezabije," říká Marie snad až příliš nahlas.

Kasárna i inkriminovaný hotel stojí kdesi na periferii města; Eva má sice v kabelce číslo autobusu, který by je tam snad dovezl, ale potom si v náhlém impulsu vezmou jediný taxík stojící před nádražím. Postarší obézní taxíkář má na pravém spánku čerstvou náplast. Marie se pokouší mluvit slovensky. Eva si není jistá, zda to tlouštík nebude brát jako ironii – ale on reaguje jednoznačně přátelsky.

„Mátě tu volaké slovenské písničky?" ptá se Marie a ukazuje na autorádio. „Opravujem sa: piesničky? Napríklad Elánou?"

Eva ji kárá očima, nicméně taxíkář Marii ochotně vyhoví. Když přijíždějí ke kasárnám, všichni tři nahlas zpívají *Tanečnice z Lúčnice.*

Projdou bránou ve zdi zakončené hned třemi ostnatými dráty. Zeď je čerstvě obílená: doslova svítí a v suché trávě pod ní jsou dosud vidět hrudky vápna. Nově, ale zároveň amatérsky působí i nátěr červenobílé závory; za ní se otvírá rozlehlá asfaltová plocha s mnoha šipkami, různými čísly a nesrozumitelnými zkratkami; uprostřed toho všeho se nalézá komicky malý ostrůvek zeleně, obehnaný červenobílým obrubníkem. Něco mezi státními hranicemi a letištěm, říká si Eva. Nejbližší z budov má na střeše transparent se známým heslem o připravenosti k budování a obraně socialistické vlasti – ve slovenštině to zní nezvykle, bezmála parodicky. Z nízké krychlové budovy vlevo vyjde mladičký voják, zřejmě dozorčí, a nejistě zamíří přímo k nim; v ruce drží ohmataný školní sešit a obyčejnou tužku. Na uniformě má tlusté červené šňůry, zakončené zlatými nábojnicemi – Eva sice chápe, že tohle ustrojení není výrazem jeho vlastního vkusu, ale přesto se neubrání útrpnému úsměvu. Voják zrozpačití ještě víc. Ty šňůry jsou neskutečné, pomyslí si Eva. Estetika primitivních kmenů. Marie dozorčímu nahlásí Karlovo i Jeffovo příjmení a hodnost a on si to poznamená do sešitu; potom jim ukáže, kde mají počkat.

„Ten by měl dělat číšníka," šeptá Eva Marii. „Víc než jednu objednávku už by si musel zapsat."

Smějí se, ale ne tak uvolněně jako předtím ve vlaku nebo v taxíku. Návštěvní místnost má tvar čtverce, po jeho obvodu jsou pravidelně rozmístěny dřevěné lavice a stoly. Přestože se nedotkly žádného vypínače, na stropě s charakteristickým bzukotem naskočí zářivka. Evě připadá zvláštní, že tu nikdo jiný není. Je sobota odpoledne – copak za ostatními vojáky nepřijíždějí návštěvy? Opatrně se rozhlížejí: vlevo je malé okno vedoucí do místnosti dozorčího, připomínající výdejní okénko ve školní jídelně, jenže se podle všeho nedá otevřít. Voják se šňůrami a ještě jeden, vyšší, je nepokrytě pozorují – takhle za sklem vypadá mladičký dozorčí sebevědoměji než předtím venku. Cosi kolegovi šeptá (Eva si všimne, že má ulomený přední zub) a konečně telefonuje. Marie si zimomřivě pohladí paže a očima pátrá po nějakém zdroji tepla: vysoko na čelní zdi objeví elektrický teplomet, jehož šňůra vede do místnosti dozorčího.

„Neřeknem jim, aby to zapnuli?“ zašeptá.

Sotva klesne hlasem, ozve se tiché zavrnění a původně černá spirála se pomalu rozzáří. Marie se obrátí k okénku a ukáže vojákům zdvižený palec.

Po hodině je už v malé místnosti značně přetopeno: Eva i Marie si dávno vysvlékly svetry a jsou jen v bavlněných tričkách (pochopitelně je napadlo, že přesně toho chtějí vojáčci dosáhnout), a přesto se začínají potit. Eva zahlédne modrý odraz majáčku sanitky přijíždějící k bráně; siréna je vypnutá. Vyšší voják jde zdvihnout závoru a ambulance vjede dovnitř. Až dosud jim nikdo neřekl, proč musejí čekat tak dlouho. Celkem třikrát se dozorčího ptaly, zda Karla s Jeffem skutečně zavolal, a on pokaždé souhlasně přikývl.

„Tak proč tu nejsou?“

„Neviem.“

Netuší, co mají dělat. Oba vojáci se už vyhýbají jejich pohledu. Když přímo požádají, aby jim zavolali nadřízeného, dostane se jim odpovědi, že to není možné. Eva si připadá bezmocně. Vedro

je nesnesitelné. Marie podrážděně vstane, znovu zaklepe na sklo a ukazuje na teplomet; rukou naznačuje, aby vytáhli šňůru ze zásuvky. Podívají se jí na prsa, ale teplomet skutečně vypnou.

„No aspoň že tak," říká Marie.

Do místnosti nahlédne starší prošedivělý voják a spočine na nich bezvýrazným pohledem.

„Dobrý den," vyskočí Eva. „My jsme návštěva, ale nějak se nemůžeme dočkat."

Voják bez odpovědi odejde. Marie rozhodí rukama:

„Já se z toho zvencnu!"

Venku se začíná stmívat, na kasárenském dvoře se rozsvěcují lucerny, na asfalt se snáší žlutooranžové světlo. Nějak se nám ten výlet kazí, říká si Eva.

Po dalších dvaceti minutách, které stráví netrpělivým přecházením po návštěvní místnosti a vyhlížením ven, přijíždí od kasárenských budov bílý žigulík, z něhož vystoupí dva vojáci – Eva podle výložek a lampasů na kalhotách usuzuje, že to zřejmě budou důstojníci. Dozorčí i druhý voják ihned vybíhají ven a salutují. Jeden z důstojníků cosi říká. Všichni čtyři teď stojí k dívkám zády. Je to náhoda, nebo záměr? napadne Evu. Roste v ní neurčitá obava, kterou nechce vyslovit nahlas. Marie to udělá za ni.

„Co se to tady herdek děje?"

Eva jí to má trochu za zlé. Proč zbytečně panikařit? Teď, když si obavy připustily, budou pouze tím víc nervózní. Marie si oblékne svetr a krátkou koženou bundu a vychází ven. Eva ji s povzdechem následuje.

„Promiňte," volá Marie na vojáky, „můžete nám věnovat minutku?"

Eva instinktivně očekává nějakou dvojsmyslnou odpověď, nebo alespoň významný úsměv, ale dostane se jim jen jednoho zaraženého pohledu. Něco se opravdu děje. Hlas Marie slyšitelně znejistí: zopakuje vojákům obě jména a příjmení a prosebně sepne ruce.

„Může nám je někdo konečně zavolat?“

Ono *konečně* zní spíš zoufale než vyčítavě. Jeden z důstojníků chce cosi říct, ale než stačí promluvit, před bránou brzdí pohřební vůz. Marie popadne Evu za paži. Druhý důstojník se nakloní do okénka k řidiči, dozorčí zvedá závoru. Černá dvanáctsettrojka vjíždí dovnitř, vojáci ustupují, aby jí udělali místo. Vůz mizí kdesi mezi budovami, zvuk motoru postupně utichá.

„Co se stalo?“ zvolá Marie.

„Děje se něco?“ promluví Eva.

Snaží se, aby alespoň její hlas zněl klidně – jako kdyby klidná slova mohla zabránit životním dramatům.

„Já se bojim,“ mumlá Marie. „Já se strašně bojim!“

Eva jí stiskne ruku. Všichni čtyři vojáci se už opět dívají stranou, nebo klopí zrak k asfaltu.

„Mluvte s náma!“ zaječí Marie.

Žádná odpověď. Padnou si do náruče. Děje se něco strašného, něco nenapravitelného. Evě ve zlomku vteřiny prolétne hlavou následující výjev: čekají s Jeffem na metro, Jeff se tváří ustaraně, v tunelu je slyšet přijíždějící soupravu. Marie hlasitě vzlykne. Ať je to Karel, pomyslí si Eva. Zastydí se, ale potom své přání zopakuje ještě vášnivěji: Panebože, ať je to Karel!

Náhle na asfaltovém prostranství spatří běžící postavu – je to Jeff. Marie si ho ještě nevšimla. Eva poprvé v životě vidí Jeffa brečet. Ví, co to znamená, ale zároveň cítí obrovské, provinilé štěstí. Jeffovy maskáče jsou neuvěřitelně špinavé (skutečný původ většiny těch velkých tmavých skvrn si Eva uvědomí teprve dodatečně). Chtěla by se mu vrhnout kolem krku, ale v té chvíli už chápe, že Jeff musí nejdříve obejmout Marii.

JEFF

Padá těžký, mokrý sníh, který se mu lepí na podrážky vojenských polobotek; má jen tenké ponožky, a tak musí aspoň občas podupávat nohama a hýbat prsty, aby se trochu zahřál. Obává se setkání s Marií a Sebastiánem, kteří naštěstí zatím čekají na parkovišti v autě rodičů. Radši si to ani nepředstavovat. Ostatní spolužáci se shlukují do malých skupinek; někteří kluci mají na sobě oblek ještě z tanečních. Do jedenácti zbývá patnáct minut, uvnitř stále probíhá jiný obřad – tomuto nebožtíkovi bylo sedmdesát šest. Karlovi pětadvacet. Jeff nervózně přešlápne, pod podrážkou se objeví holá dlažba, bílé okraje stopy rychle mokvají. Napadne ho, že Karel už žádné stopy ve sněhu nikdy neudělá. *Všechno, cos chtěl, teď hyne*, stojí na smutečním oznámení. Na jeho vkus je to příliš patetické, nicméně v podstatě přesné. Všechno neodvratně, nenapravitelně skončilo, tak jaképak falešné útěchy. Je to ryzí tragédie, žádné životní završení, nic takového. Čirý děs. Pokouší se zjistit, jestli vločka zasyčí, když ji pohltí věčný oheň, ale neslyší nic, přestože stojí velmi blízko. Uvědomí si nevhodnost svého počínání a otočí se znovu k Evě a Tomovi. Eva tiše pláče, Tom se kouše do rtů. Jeff už nyní cítí víc vztek než lítost. Je příliš prokřehlý, příliš unavený. Cestoval ze Slovenska devět hodin, celou noc nespal. Už na to nedokáže myslet. Kromě toho u té nehody byl, oni ne. Zbláznil by se, kdyby o tom dál přemýšlel. Dveře obřadní síně se otvírají, vycházejí první pozůstalí.

„Tak už nám to začlo," promluví Tom.

Jeff pochopí, jak to myslí.

„Zapomněl jsi na Irenu," říká.

TOM

Svatba Evy a Jeffa v říjnu roku 1989 je onou dlouho oddalovanou dobrou zprávou, kterou už všichni potřebovali (samozřejmě s výjimkou mé maličkosti). Víra ve šťastné konce je dočasně obnovena. *Život je přece jenom dobrý*, mohlo by klidně stát na jejich svatebním oznámení.

Den před obřadem se probudím už v půl šesté a moje první myšlenka patří Evě: takže zítra se vdává. A příští týden se Jeff odstěhuje z *Doupěte*. Až dosud jsem si význam té změny nechtěl připustit, ale v té chvíli mi to definitivně dojde. Život půjde dál, jenom trhliny budou zase o něco větší. Zůstanu v tomhle ošklivém podnájmu sám se Skippym – s gynekologem, který nosí kovbojské mokasíny, poslouchá rádio Country a sbírá obaly od čokolád. Za normálních okolností bych se ještě pokusil usnout, ale tentokrát bezmála energicky vstanu (čeká nás povinné loučení s Jeffovou svobodou), a dokonce se jdu vysprchovat – jako všichni počínající alkoholici mám rád ten iluzorní pocit, že dosud držím svůj život pevně v rukou. Oholím se a umyju *po sobě* umývadlo i zrcadlo; výsledek mě uspokojí, avšak kontrast s podlahou je nyní příliš velký, takže si přinesu smeták, kbelík a hadr. Jak se tak činorodě předkláním, zamotá se mi hlava a musím se posadit na mokré linoleum. O co se to snažíš, kreténe? táži se, zatímco upřeně zírám na zažloutlý bakelitový sifon (my, co pijeme, občas hovoříme sami se sebou, a to ne právě vybíravě). Až Jeff vstane a uvidí, že jsem uklidil, bude mě podezírat, že se ho pokouším přesvědčit, aby se neženil… Vstanu, nasoukám se do čistých slipů a tílka a vrátím se do pokoje; ustelu a vyvětrám. Přejdu do kuchyně, chvíli ochromeně pozoruji špinavé sklenice, příbory, zaschlé talíře a pánve plné přepáleného oleje – a potom to všechno

potichu umyju. Nakonec i tady zametu a vytřu. O co ti jako jde, kreténe?

Ještě není půl sedmé. Obléknu se a dojdu pro snídani: koupím rohlíky, máslo, vejce, třicet deka šunky, ementál, uzeného lososa a tři láhve Bohemia sektu. Když se vrátím, Skippy je vzhůru: z koupelny se ozývá mocné cákání, chrchlání a hekání. Raději si nepředstavuji, jaké ranní aktivity ty příšerné zvuky provázejí (a jaké stopy zanechají na čisté podlaze). Sklidím ze stolu potřísněné papírové krabice z čínského bistra, zmačkané ubrousky a prázdné láhve od vína a dlouhé minuty pak po celém *Doupěti* marně hledám něco, čím bych desku utřel. Nakonec vtrhnu do svého pokoje, z plastové vaničky s nevyžehleným prádlem vyhrabu zarudlý a místy děravý gymnaziální basketbalový dres s číslem 13, který léta používám jako pyžamo, a několikerým divokým škubnutím jej roztrhám na cáry. Cítím, jak mi buší srdce. Tak už mě dokáže rozhodit i to, že nemůžu najít hadr, uvědomím si.

Vrátím se do kuchyně, utřu stůl, postavím konvici na sporák a prostřu. V koupelně zasyčí nějaký sprej, cosi párkrát tupě pleskne a Skippy si hlasitě odfrkne. Dveře se pootevřou a v předsíni se objeví proužek řídké páry – jako ten plíživý smutek, který se vkrádá do našich zmarněných životů.

„Ráno, raníčko panna vstala, kundičku sobě polaskala," zadeklamuje Skippy.

Naprostou většinu jeho průpovídek tvoří podobné infantilní zrůdnosti. Je to dívka, nebo žena, jež zde leží roztažena? Nebo: Máme doma medvěda, ten má koule do hněda. A podobně. Nemusím ani vzhlédnout od novin, abych vytušil, jak Skippy vypadá: úzký bledý hrudník, tučné břicho a kolem boků ručník v barvách nějakého fotbalového či hokejového klubu.

„Kdybych nevěděl, že jsi gynekolog, musel bych se domnívat, že se v té koupelně před chvílí mylo prase."

Obvykle se po ránu snažím vyhýbat konfliktům, ale dneska mi velkorysý úklid a nákup umožňují větší míru upřímnosti. Skippy ovšem mou poznámku úplně přejde – víc ho zajímá bohatá snídaně na prostřeném stole.

„Tys byl nakoupit?“ říká potěšeně.

„Ne, nebyl – to nám tu přes noc vyrostlo. Naše domácí plísně nám takhle příjemně zmutovaly.“

Skippy narážku nepochopí. Podaří se mu ukrást z talíře dva plátky šunky, přestože se po něm oženu vidličkou.

„Počkáme snad na Jeffa, ne?“ vytknu mu. „Můžeš ho jít vzbudit.“

Skippy udělá dva kroky a zabuší na dveře *Jedničky*.

„Budíček!“ zařve v nepodařené imitaci zupáckého hlasu. „Vstávám, vstávám, jedu, jedu!“

Vesele se na mě zašklebí. Je mu sedmadvacet a má větší kouty než Jack Nicholson. Není to poprvé, kdy si uvědomím, že je mi ho vlastně líto.

„Běž se proboha obléknout, Skippy,“ vzdychnu.

„Udělej mi šunku s vejcem, jo? Lososa si nedám. Ta barva mi příliš připomíná poševní sliznici.“

Nakloní se a přičichne k talířku.

„Upřímně řečeno, *nejen* barva…“ zahihňá se a přikryje si ústa dlaní.

Kdybych byl ženou, napadne mě, věnoval bych mimořádnou pozornost výběru gynekologa.

Přichází Jeff a překvapeně si prohlíží stůl. Je do půl těla a vypadá jako muž z televizní reklamy na vodu po holení. Představím si, jak se k němu bude Eva zítra v noci tisknout, a podám mu sklenici sektu.

„Neblázněte,“ vrtí hlavou. „Nemůžu začít pít už v sedm ráno. Zítra se žením.“

„Naopak,“ usmívá se Skippy. „Zejtra se ženíš, takže *musíš* dneska začít pít už ráno.“

„Takže přípitek," říkám. „Myslíš, Skippy, že bys dokázal vymyslet něco aspoň trochu romantického? Něco, co nebude jako obvykle úplně blbé? Něco, co by odpovídalo historickému významu tohoto dne a dodalo mu příslušně slavnostní ráz? Proč si jinak, vy pračuráci, myslíte, že jsem tady v šest ráno lezl po kolenou a vytíral?"

Jeff si konečně všimne uklizené kuchyňské linky i čisté podlahy.

„No teda!"

„Tak co, Skippy, proneseš sakra ten přípitek?"

Skippy pozdvihne skleničku a podívá se každému z nás do očí.

„Tak sukně hore!" zvolá a rozhihňá se.

Probudím se v sobotu v devět ráno v Žanetině modřanské garsonce, aniž jsem si schopen vybavit, kdy a jak jsem se v noci dostal do Modřan. Na pár vteřin mě zavalí panika, ale peněženku, klíče i doklady vzápětí spatřím na židli pod zmuchlanými džínami; jejich nohavice jsou úplně naruby. Popis jednoho zápasu, napadne mě. Nahlas se uchechtnu, což znamená jediné: jsem dosud opilý. Slyším Žanetu štrachat v koupelně: podle zvuku poznám, že otvírá jakýsi krém. Lipozomy pronikají do nejhlubších vrstev její pleti a činí ji jasnější a zářivější. Zkusím se na posteli opatrně posadit: žaludek se zdá být v pořádku. Bolí mě pochopitelně hlava, ale naštěstí ne tolik, jak by se po zhruba dvaceti hodinách pití dalo čekat. Pokouším se zrekapitulovat včerejší den a noc: postupně jsme vystřídali asi osm či deset různých hospod a barů; vybavím si, že z toho posledního odešli Jeff se Skippym ještě před půlnocí, zatímco já (sám se svým utrpením) pokračoval do vinárny U Sudu, kde jsem si – ach bože, ano – přisedl ke stolu dvou mladých párů odkudsi z Plzně. Udělali mi ochotně místo a já se jim odvděčil tím, že jsem arogantně vetoval každý pokus začít debatu o čemkoli jiném než o Evě. Tady film mých vzpomínek jaksi končí. Pokračování příště. Přecházím do koupelny, stále ještě se usmívám. Žaneta mě nedůvěřivě pozoruje.

„Dobré ráno. V noci to bylo moc krásné, miláčku," říkám. „Navrhuji následující pořadí: nejprve si vyčistím zuby a potom tě políbím."

„Statečnej pokus, nicméně v noci jsi tu nebyl," zpraží mě. „Přivezli tě v šest ráno nějaký Brňáci. Usnul jsi dřív, než jsem ti zula boty."

Něco tu zjevně nesouhlasí, ale proč se v tento slavnostní den zabývat maličkostmi?

„Ach, mí Brňané mi rozumějí."

„Nevypadali, že ti rozumějí. Vypadali naštvaně."

„Kamarádská rozmíška," krčím rameny.

Začnu si čistit zuby: musím se trochu soustředit, abych se kartáčkem trefil do úst hned napoprvé – a samozřejmě si dávám pozor, abych nezajel příliš dozadu. Každý můj pohyb je třikrát pomalejší než obvykle, zatímco Žanetiny pohyby se naopak zrychlují. Právě se pokouší zapnout zip koktejlových šatů, které jsou jí – jak oba vidíme – příliš těsné.

„Dělej!" zasyčí popuzeně.

Pracuje jako filmová produkční; loni nepatrně povýšila, takže má poprvé v životě čtyři podřízené. Dívám se na ni a v duchu ji krutě srovnávám s Evou.

„Proč?" říkám. Vstupuji do období *prvního opileckého vzdoru*.

„Pokud jsi na to zapomněl, tak na tý svatbě svědčíš. Takže snad i v tomhle stavu chápeš, že tam nemůžeš chybět."

„A víš, o čem svědčí, že tam svědčím?"

Odtáhne rtěnku od úst a vzdychne.

„O tom, že jsi Jeffův nejlepší kamarád," říká smířlivě.

„O mé zbabělosti."

Odmítavě mávne rukou: o tomhle slyšet nechce. Jako by nestačilo, co ví. Chtěla žít s *mladým básníkem*, a místo toho má dvakrát týdně v garsonce málem třicetiletého alkoholika. Místo abych si tykal ve verších s věčností, dělám z ní věčnou náhradnici. *Dublerku*: zastupuje Evu v postelových scénách. Znovu se zasměju.

„Máš deset minut, aby ses vzpamatoval," oznamuje mi Žaneta rezolutně.

Stojí za mnou, nalíčená a smutná. Kdysi doufala, že jsem ten pravý, ale teď už ví, že pouze *čtvrtý vážný* vztah jejího života. Z jakési setrvačnosti se mnou ještě spí, ale když každý pátek večer vyráží s kamarádkou do centra, pokaždé celá ožije novou nadějí. Její šedozelené oči už hledají toho pátého. Obejmu ji; nejdřív se vzpouzí, ale potom se podvolí.

„Pochop, že i pro mě je těžký tam jít," šeptá.

JEFF

Kamkoli s Evou po svatbě přijede – na návštěvu ke známým, na chatu, na dovolenou k moři – vždycky tam jsou. *Malí nápadníci*. Takhle jim Eva říká. Nejčastěji je jim tak pět až deset. Když Evu poprvé spatří, dlouze na ni civí s otevřenou pusou – a během následujících dvou minut se do ní bezhlavě zamilují. Od té chvíle se od ní nehnou. Nechají si přinést pastelky a nakreslí pro ni ten nejkrásnější obrázek, jaký dovedou. Když musí Eva na záchod, jdou s ní a čekají oddaně přede dveřmi.

„Alespoň doufám," říká kysele Jeff.

Na každé vycházce Evu popadnou za ruku a už ji nepustí. Jeffa odstrkují a schválně se mu pletou pod nohy. Když chce Evě něco říct, skáčou mu do řeči. Když chce Evu na pláži namazat krémem, vytrhnou mu ho z ruky a udělají to sami. Když se chce s Evou konečně pomilovat, zjistí, že v posteli na jeho místě už spí Sebastián. Jeff je sice formálně Evin manžel, ale to mu v danou chvíli není nic platné – nyní je Eva pouze Sebastiánova. Příště to bude Říša. Nebo Pavlík. Nebo nějaký jiný zmetek. S předstíranou, potměšilou dětskou nevinností se budou k jeho ženě tulit, sedat si jí na klín, opírat si jí hlavu o prsa, a dokonce ji i *líbat*. Rodičům, babičkám, strýčkům a dalším příbuzným se to zdá roztomilé; Jeffovi to připadá *nechutné*. Navenek se usmívá spolu s ostatními, ale v hloubi duše ty malé parchanty nenávidí – stejně jako oni jeho. Odmítají jít na houby, pokud nepůjde i *teta Eva*. Odmítají lyžovat, jestliže s nimi *teta Eva* nebude jezdit na lanovce. Odmítají jít spát, dokud jim *teta Eva* nepřečte pohádku. Dostávají hysterický záchvat, když vedle ní nemohou sedět, a Jeff jim musí uvolnit místo.

„Jsou to normální citoví vyděrači!" tvrdí Evě, když se po návratu ze sjezdovky v pokoji převlékají. „Copak to nikdo nevidí? Nechápu, že jim to všichni žerete."

Na dveře už opět kdosi klepe: na chodbě stojí další metrový nápadník. Jeff se odhodlaně postaví mezi zárubně.

„Půjde hrát teta Eva pexeso?“

Chlapec se snaží nahlédnout dovnitř; Jeff ho musí odstrčit rukou.

„To rozhodně nepůjde,“ říká bez úsměvu. „*Teta Eva* pexeso upřímně nesnáší. *Tetě Evě* se z pexesa dělá na zvracení.“

„Ty lžeš!“

Ten prevít mu proklouzne mezi nohama, vběhne do pokoje a skočí polonahé Evě do náruče.

Eva se směje.

EVA

Koncem osmdesátých letech získává od Skippyho a dvou dalších lékařů různé informace o alternativních porodech. Samozřejmě by chtěla rodit do vody, ale když to v únoru roku 1990 řekne svému gynekologovi, podívá se na ni tak útrpně, jako kdyby mu právě svěřila přání rodit do té hromady špinavého sněhu pod okny jeho ordinace.

„Musím vám připomenout, že člověk je savec," říká jí s nepříjemným úsměvem. „Vaše dítě určitě nebude mít žábry…"

Ví, že doktor je neprávem předpojatý, jenže nenajde odvahu se s ním přít.

Navzdory všem ujišťováním, že prvorodičky *přenášejí*, na ni předporodní bolesti přijdou už 29. června navečer – tři týdny před stanoveným termínem. Není si úplně jistá, zda je to skutečně ono, ale nechce nic riskovat. Sbalí si věci a objedná taxík. Jeff je služebně na dva dny v Londýně; nemá mu to za zlé, nemohl to tušit. Když telefonuje rodičům, ozve se jí záznamník. Nakonec zavolá do *Doupěte*.

„Ahoj," říká jí Tom překvapeně. „Jeff tady není."

„Já vím."

Začíná mu poněkud obšírně vysvětlovat situaci.

„Pojedu s tebou," přeruší ji Tom. „Za deset minut jsem tam."

Stihne to právě včas: další stahy se dostaví ve chvíli, kdy Eva vychází z domu. Tom ji musí oběma rukama podepřít. Taxíkář stojí venku před autem a kouří.

„A jéžiš!" zvolá, jakmile ji uvidí. „A jéžiš!"

„Do Podolí," oznamuje mu Tom. „Porodnice v Podolí."

„Hlavně klid," žádá taxíkář, který Toma nejdříve považuje za náhodného kolemjdoucího.

Zahazuje cigaretu, usedá za volant a startuje. Tom otvírá zadní dveře a pomáhá Evě nastoupit. Taxíkář je sleduje ve zpětném

zrcátku, pod nímž se houpe malá Rubikova kostka. Eva se soustředí na její barvy: červená, zelená, žlutá, modrá.

„V pořádku, madam?“

„Naprosto.“

Tom rychle obíhá vůz a usedá vedle ní. Bolesti ustanou.

„Tatínek zatím neomdlel,“ zavtipkuje taxíkář.

„To není tak úplně tatínek,“ říká Eva.

„Jo tak to pardon.“

Jedou nahoru po Táborské. Eva se na Toma usměje a vezme ho za ruku. Cítí, jak v něm cosi nezadržitelně roste – má vlhké oči.

„Hlavně klid!“ opakuje taxíkář do zrcátka.

Tom si několikrát odkašle, pokouší se ovládnout.

„Promiň,“ šeptá jí. „Promiň.“

Sjedou z Pankráce dolů na nábřeží: už vidí řeku i stožáry kotvících lodí – pohled na vodu ji jako vždy uklidní. Když na chodníku před vjezdem do porodnice spatří mávajícího Skippyho, rozesměje se.

„Ježíšikriste!“ vzdychne Tom.

Skippy běží podél auta a tluče do kapoty.

„Tohle taky není tatínek,“ informuje taxíkáře Eva, „ale klidně mu zastavte.“

Taxíkář brzdí, Skippy otvírá přední dveře a nasedá; okamžitě se otáčí k Evě a bere ji za levou ruku (pravou stále drží Toma).

„Miláčku! Holčičko!“ sténá. „Seš v pořádku?“

Taxíkář je nesouhlasně pozoruje.

Přestože nenastanou žádné komplikace, trvá porod téměř jedenáct hodin. Když Evu nazítří časně ráno vezou z porodního sálu, bůhvíproč počítá zářivky na stropě: tři, čtyři, pět… Pozná svůj pokoj, vzpamatuje se a začne se shánět po Alici, ale dříve než jí nemocniční zřízenec stačí odpovědět, přichází starší lékařka s Alicí v náručí. Dítě spí, vlásky má slepené zaschlou krví.

„Úplně zdravá," říká lékařka s úsměvem.

Eva se posune na posteli, udělá Alici vedle sebe místo a přikryje ji. Nespouští z ní oči. Doktorka ukáže na plechový stolek, kde stojí plastový kbelík s růžemi.

„Tohle přinesl zřejmě váš otec."

Eva roztrhne přiloženou obálku a zdvihne obočí.

„To nebyl můj otec," říká. „To byl můj češtinář."

SKIPPY

Dneska u mě jedna pacientka byla tenhle měsíc už popátý. Sotva sem jí vyléčil dost úpornej výtok, objevily se bradavičky. Kromě toho jí ukradli auto a už čtrnáct dní *pohřešujou* sestřenici – a to prej měla v Baudyšově horoskopu, že březen bude její radostnej měsíc. Místo abysme tyhle takzvaný astrology třískali holí po palici, děláme z nich ministry obrany. Svět je bláznivý místo. Pohlavní choroby mi nevaděj, aspoň vždycky vidim, čeho sem nadosmrti ušetřenej, cha cha. Nejradši ale dělám ultrazvuk. Když je všechno oukej, je to hezká práce. Někdy se přijde podívat i tatínek. Sedíme tam ve třech, ty dva se držej za ruce, já něco melu a myslim si: život neni špatnej. Je to jako ruleta – nikdo nikdy nevíme, na jakym číslíčku se naše kulička zastaví. Ani tohle půlroční embryo, co si právě cucá palec. Když sem to na fakultě viděl poprvý, slzel sem stejně jako ty maminy. Dneska už mi to samozřejmě zevšednělo, tomu se žádnej neubrání, ale dítě bych chtěl, až bych brečel. Tři a půl kila ryzího štěstí, řekl mi Jeff, když se narodila Alice. To věřim. Moje biologický hodiny už léta vodbíjej jak orloj. Jenže kde vzít dítě a nekrást? Što ďelať? jak říkala naše ruštinářka. Nic, brát to, jak to je. Někdo vyhraje v myslivecký tombole celou srnku, a druhej jenom sklenici kompotu z jeřabin. To je holt život a bylo by směšný se nad tím rozčilovat.

JEFF

Po celou dobu vztahu s Evou se sprchuje dvakrát, někdy i třikrát denně.

„Smrdíš, sportovče," říkává mu.

Kdykoliv se Jeff vrátí z vyjížďky na kole, hodí propocený dres rovnou do pračky, takže Eva se ho tím pádem nemusí vůbec dotknout. Svlékne se, přidá do bubnu další špinavé prádlo, pustí příslušný program a jde se důkladně vysprchovat. Když vyjde z koupelny ven, obvykle zjistí, že Eva mezitím v bytě vyvětrala.

Holí se každé ráno, ale pokud se s ní chce milovat, musí se oholit i večer.

„Škrábeš," oznámí mu, když to neudělá, a obrátí se zády.

Jeff dotčeně civí do tmy a přejíždí si prstem po rašících vousech. Jeho otec a matka si vzájemně stříhají nehty na nohou a pemzou si odstraňují ztvrdlou kůži na patách; samozřejmě jeden druhému myjí záda. Eva se v koupelně zamyká. Jeff tomu nerozumí.

„Když něčemu nerozumíš, tak se zeptej," říkával mu za studií otec.

Během manželství s Evou pochopí, že některé věci je lepší nevědět.

Po rozvodu začne zhruba dvakrát měsíčně chodit do jednoho night-clubu (poprvé ho tam zavede starší kolega z firmy). Pokaždé je tam minimálně šest osm holek, takže je z čeho vybírat – zpočátku chodí ovšem na pokoj výhradně s Editou. Jejich večerní hodinka začíná být čím dál přátelštější – Jeff se už nemusí ani sprchovat, natožpak holit. Edita mu vypráví o své rodině: její otec je vášnivý letecký modelář. Kdysi to zkoušela taky, aby mu udělala radost, ale když se pokoušela žiletkou zkrátit *nosník z balzy*, málem si uřízla

prst – a nechala toho. Táta chtěl mít kluka, ale má chudák tři holky. On, máma i ségry samozřejmě tuší, co Edita dělá, ale předstírají, že to nevědí. Je vyučená dámská krejčová. Nemůže jim například vůbec nic koupit. Koupí jim mikrovlnku nebo friťák, a otec to ani nerozbalí – a když už, tak se do té krabice dívá, jako kdyby uvnitř byla nějaká nechutnost ze sex-shopu. Jeffovi ta postupující důvěrnost začíná vadit. Když mu po příchodu jednoho večera Edita jako obvykle skočí na klín, jemně ji shodí a dodá, že by si dneska raději vybral někoho jiného. Edita se zatváří ukřivděně, což mu u prostitutky připadá legrační.

„Já za to nemůžu, sugar," říká. „Takhle jsme my chlapi byli stvořeni. To je holt život."

Nikdy nikomu neříkal *sugar*, ale v nevěstinci na tom nezáleží. V nevěstinci nezáleží skoro na ničem – což je přesně to, co mu vyhovuje.

„Zkurvenej život," šeptá Edita.

„Obávám se, že v tom s tebou musím částečně souhlasit."

Nahlas by to nepřiznal, nicméně ví, že někdy napodobuje Tomův způsob mluvy, včetně jeho dikce.

Jednou za čas ale s Editou na pokoj jde.

„Mám napustit vanu?" ptá se ho snaživě.

Jeff přikývne. Svléká se, Edita si ho prohlíží.

„Proč sem vlastně chodíš? Oba víme, že zrovna ty bys tam venku –" mokrou paží ukáže k oknu zakrytému vínovou roletou, „dostal všechno tohle úplně zadarmo."

Když něčemu nerozumíš, tak se neptej, napadne ho.

TOM

Chápu, že dějiny se občas opakují, ale v tomto případě je ona shoda příliš nápadná; vzbuzuje podezření, že historie (přinejmenším ta moje) je náladová bytost obdařená schopností škodolibé ironie: v červnu roku 1992 supluji v Klářině třídě češtinu za nemocnou kolegyni.

Na zmíněný záskok se dostavím s náladou odpovídající zjištění, že právě přicházím o jedinou volnou hodinu toho dne (původně jsem ji zamýšlel strávit nad kávou a Literárními novinami) – ale potom ji náhle spatřím: sedí ve druhé řadě u okna a tak jako ostatní mě pozoruje s jistou zvědavostí (vysvětlení je snadné: je mi teprve třicet, v jejich třídě jsem dosud neučil a v neposlední řadě se těším pověsti již dvakrát *publikovaného* básníka). V první chvíli mám pocit, že jsem se stal obětí nějaké Skippyho recese: táž ústa, stejné hladké čelo i světlé chmýří na spáncích. Dívá se na mě Eva.

Už tenkrát jsem si samozřejmě vědom jisté obsesivnosti své touhy, ale to ji bohužel neumenšuje. Moje léta přetrvávající posedlost je stejně tak hloupá jako velkolepá – záleží, jak se na to díváte. *Naplnit* život nevyslyšenou touhou, nebo ho *promarnit*. Sám v tom nemám jasno: jednou si připadám jako tragický hrdina, jindy (častěji) jako postava z šestého pokračování kdysi úspěšné komedie pro teenagery. Bé je zřejmě správně. Dneska to vím, jenže mezitím mi bylo čtyřicet. Diagnóza: pozdní lítost. Už s tím nejde nic dělat. Buďto se musím zabít (což nedokážu), nebo v tom nesmyslu pokračovat. *Byla k němu připoutána nevyřčeným pubertálním ujednáním*, přečetl jsem si nedávno v románu Zadie Smith. Těch pár let, co mi zbývá, než se definitivně uchlastám, už nějak doklepu.

Podaří se mi zachovat klid – koneckonců mám plných pětačtyřicet minut času. Zapisuji do třídní knihy a s předstíranou letargií se

kohosi ptám, co právě probírají. Meziválečnou poezii? Tak dobrá, jdeme na to. Stačí trochu napucovat starou výzbroj a odcitovat jim zpaměti všechno, na co si vzpomenu. Halas, Seifert, Biebl, Nezval, samozřejmě. Pikantní detaily těch velkých životů. Umět rozesmát i v pravou chvíli zvážnět. Být klukovsky hravý i mužně zasmušilý. Nazývat věci pravými jmény. Nelhat.

Všechny ty *triky*. Všechna ta *nepoctivost*.

„Co jste tam s nimi minulý týden prováděl, kolego?" ptá se mě později jejich řádná vyučující. „Byli z vás přímo nadšení."

Připadám si, jako kdyby mě přistihla při masturbaci.

„Rutinní výklad," krčím rozpačitě rameny.

„Příště bych prosila víc únavy, apatie a nezájmu," usmívá se ona sympatická kolegyně. „Jinak nám tu budete kazit normy."

„Provedu."

„A abych nezapomněla: Klára – ta hezká blondýnka – se ptá, jestli byste jim po prázdninách nevedl literární kroužek?"

Takže letní prázdniny opět k nepřečkání – i tohle už jsem zažil. Celý dusný srpen strávím v Praze. Ve vylidněných klimatizovaných obchodech nakupuji nové džíny, černá trička a *ležérní* košile.

Od září ji pak vídám každý týden: na celou hodinu ji mám jen pro sebe. Svoje o dvanáct let mladší soky (ihned je mezi ostatními studenty identifikuji) snadno odzbrojím: získám si jejich přízeň. Půjčuji jim dobré knihy, pouštím jim kvalitní filmy, čtu ty jejich pitomosti. Jsem dostatečně kritický (abych se neprozradil), ale umím i pochválit. *Tenhle odstavec se ti povedl, Petře. Je dokonce skvělý – a ty víš, že slovo skvělý nepoužívám zrovna často*… Dívám se, jak Klára taje, jak je týden od týdne vstřícnější, jak se do mě zamilovává (já ji miluji už celá léta), ale vedle zajíkavé radosti cítím i mírné, jaksi *civilní* znechucení: sám sebou, literaturou, dívkami.

JEFF

Když mu Tom poprvé představí Kláru (náhodně se potkají na náměstí Bratří Synků), její podoba s Evou Jeffovi skoro vyrazí dech – ale dělá, že si ničeho nevšiml.

„Seznamte se, rychle. Klára si ještě musí udělat domácí úkol z přírodopisu," žertuje nuceně Tom.

Jeff má pocit, že se propadl v čase. Klára zčervená.

„Minulej měsíc jsem maturovala," hájí se nesměle, jako kdyby maturita mohla něco změnit na tom, že je přesně o třináct let mladší než Eva.

Ta podoba doslova bije do očí. Jeffovi to připadá podobné, jako když si někteří řidiči na přední masku auta přišroubují znak jiného vozu: prokazatelně stojíte před Škodou Favorit, ale ten modrý smaltovaný oválek na mřížce chladiče se vám snaží namluvit, že před sebou máte ford.

„Příští víkend se jedu formálně představit rodičům," usmívá se Tom a obejme Kláru kolem ramen. „Říkám formálně, protože mě znají z třídních schůzek."

Když Jeff to setkání doma převypráví Evě, upřímně ji tím pobaví. Už dlouho se mu ji rozesmát nepodařilo, a tak je rád, že projednou našli společné téma. Otevře láhev červeného a celý večer ten věkově nesourodý vztah rozebírají. Jeff zastává názor, že Klára je pro Toma – ať vědomě, či nevědomě – pouhou náhražkou něčeho, co se mu nepodařilo získat v mládí.

„A co se mu nepodařilo získat v mládí?" usmívá se Eva. „Co máš na mysli?"

Jeff ví, že to Eva chce slyšet nahlas.

„Tebe. Jak všichni dobře víme. Prostřednictvím Kláry si pouze kompenzuje, žes ho kdysi odmítla."

„To není pravda," říká Eva spokojeně. „Nebylo co odmítat, protože se mi nikdy se svou údajnou láskou nesvěřil."

„Ale všichni to přece viděli."

Eva se mu opře o rameno. Napije se vína a přivře oči. Potom líně prohodí, že to je Tomův problém, za který se ona nemůže cítit zodpovědná.

„Je to každopádně trapný," říká rezolutně Jeff.

„Je to trochu pubertální," souhlasí Eva. „Už by snad konečně mohl dospět."

Toho večera se po třech týdnech znovu milují.

HUJEROVÁ

Tom si mě docela samozřejmě přivine a políbí mě na tvář.

Vzniklo to takhle: Boris večer zaskočil do Barety pro dvě pizzy s černými olivami a hermelínem a narazil tam na Toma, který ho kupodivu poznal, přestože se viděli jen jednou v životě, na naší svatbě. Tom seděl sám a zřejmě postrádal společnost, protože ihned objednal láhev bílého; když ji vypili, Boris ho pozval k nám (z mých vzpomínek už dávno pochopil, co pro mě Tom kdysi znamenal, a chtěl mi udělat radost).

„Ahoj, ty moje holko," řekl mi Tom.

Na rozdíl od Skippyho a ostatních mě nikdy neoslovoval přezdívkou Hujerová – čímž ve mně ovšem zároveň vzbuzoval liché naděje. Ne že bych snad tenkrát byla tak naivní, abych doufala, že se ten sympatický a chytrý kluk zamiluje ausgerechnet zrovna do mě, ale… Dobře, nebudu lhát: samozřejmě že jsem *byla* tak blbá! Jestli se domníváte, že *ošklivé* dospívající dívky podobné sny nemají, mýlíte se. Mají, ale důsledně je tají, protože si dobře uvědomují, jak by byly směšné (jednou mě napadlo, jestli by bývalo nebylo lepší, kdyby se ke mně Tom choval stejně jako všichni, to jest s více či méně maskovanou bezohledností, a pomáhal mi tak upevnit smysl pro realitu…).

Sníme společně obě pizzy a vypijeme tři láhve vína. Vstanu a jdu do kuchyně pro další. Když hledám otvírák, zaslechnu, jak Tom zívá a jak se snaží zívnutí potlačit – v přítomnosti mého manžela potlačují lidé zívání poměrně často.

„Jo mimochodem," volá na mě Boris, „už to víš?"

Vyndám tři talíře a začínám chystat *malé půlnoční občerstvení* (někdy se před Tomem vyjadřuji poněkud vzletně). Jsem už přesně v té náladě, kdy i do vypínače plácám dlaní tak, jako by to nebyl

čtvereček z tvrdého plastu, nýbrž prdelka mladého toreadora (na býčích zápasech jsem nikdy nebyla, ale pro toreadory mám odjakživa slabost). Mhouřím oči proti vrnící zářivce – jejich studené světlo nesnáším, ale opilost mě s nimi dokáže smířit – a pod kuchyňskou linku rozverně odkopávám každou nakládanou cibulku, která mi spadne na zem. Ať si tam klidně shnije! zvolám dokonce polohlasem, odmítajíc si v duchu přiznat, že hned zítra ráno tady polezu po čtyřech a do cibuliček budu šťouchat násadou od smetáku, jako kdyby to byly kulečníkové koule. Ale teď je mi to jedno. Otevřu naši technologicky středověkou lednici, vyndám z ní šunku od kosti, přitisknu si ji na prsa a trošku se s ní pomazlím. Připadá mi, že je to ta nejúžasnější šunka od kosti, kterou jsem kdy viděla. Svět je báječné místo. V *mém* obývacím pokoji – pouhé tři metry od ložnice – sedí Tom!

„Hej?“ zahuláká znovu Boris. „Povídám, jestli už to víš?“

„Ne. Co?“ volám – ale najednou mi to dojde.

Odložím šunku na dřez, opřu se oběma dlaněmi o linku a čekám.

„Že se pozejtří žením!“ zahuláká Tom.

Slyším, jak si s Borisem přiťukávají. Přinutím se vyjít z kuchyně a vesele zdvihnout své ošklivé obočí.

„Ty se *ženíš*? Tak to teda už musí bejt láska…“

Možná se oba mojí reakce obávali (proč by jinak s tou zásadní novinou tak dlouho otáleli?), ale nyní jsou zdá se spokojeni.

„To je,“ říká ztěžka Tom. „Ona je… prostě… krásná!“

Zavře své hezké oči, a já se tím pádem můžu vrátit k šunce od kosti a konečně se potichu vyplakat.

TOM

Ráno mě v koupelně cosi zarazí: jsem čerstvě ostříhaný (svatba je svatba) a zrcadlo je čisté. Umývadlo také. Rozhlédnu se: koupelna je uklizená. Historie se opakuje.

Když přijdu do kuchyně, na stole je prostřeno pro tři – znamená to, že na společnou snídani zřejmě dorazí i Jeff. Skippy stojí u sporáku a chystá mi šunku s vejci.

„Neuvěřitelné," konstatuji.

Skippy se pyšně zaculí a potom vytáhne z mrazáku láhev finské vodky.

„Díky za tu snídani, Skippy, ale vodku si vážně nedám," bráním se. „Za prvé se zítra dopoledne žením, a za druhé jsem se opil už včera."

„Člověk by se neměl spokojit s tím, že říká banality. Všechno, co řekneš, je tak předvídatelný… Proč se aspoň občas nepokusíš bejt trochu originální?"

Je to téměř identické znění vět, které říkávám já jemu.

„Dobře, řeknu ti něco, co tě možná překvapí: včera v noci jsem se opil s Hujerovou a jejím manželem."

„Nekecej! Ty ses opíjel s Hujerovou?" žasne Skippy upřímně. „A proč?"

„Náhoda."

„Proč se někdo opíjí s ženskou, která vypadá jako šakalí máma?"

Proč se někdo obden opíjí s někým, kdo vypadá jako tučňák a nechává si říkat Skippy, jako kdyby byl klokan? napadne mě.

„Ježíšikriste, Skippy… Kam na ty svoje metafory chodíš?"

„Dobrý, ne?"

„No, nevím. Já nevím, jak vypadá *šakalí máma*…"

„Blbě," směje se Skippy. „Jako Hujerová."

Tohle nemá smysl. Skippy rozlévá vodku a já vrtím rezolutně hlavou.

„Ženíš se až zejtra *v poledne*," připomene mi. „Nemám ti mimochodem nevěstu prohlídnout?"

„Tobě bych ji nesvěřil, ani kdyby silně krvácela."

„Ne?" táže se Skippy bezelstně. „Proč?"

„To bys nepochopil."

Rezignovaně popadnu skleničku a přemýšlím o přípitku.

„Tak sukně hore!" zvolá Skippy.

Znám ho už od základní školy a jsem přesvědčený, že přinejmenším některé kořeny jeho životní prohry (přistoupím-li na toto diskutabilní rozdělení a připustím-li, že v lidském životě může existovat i něco jako vítězství) vedou až k první podařené šaškárně: svléknout se v deseti letech ve školní jídelně v době oběda do půl těla, lehnout si na stůl mezi starší holky, vyklopit si na prsa dvě misky s vanilkovým pudinkem a začít se příslušně natřásat, to už chce skutečně odvahu. Když tohle dokážete, stanete se nejslavnějším exotem na škole a v následujících týdnech a měsících se na vás budou chodit dívat celé zástupy… Za tenhle úspěch pyká Skippy dodnes. Je obětí svých vlastních stylizací. Třicátník zaživa pohřbený ve školních recesích. Když o tom tak přemýšlím, napadá mě, že na dospívání nejsou nejhorší uhry, sexuální strádání nebo všechny ty obvyklé trapasy; vůbec nejhorší je, že se navzdory té naprosté zmatenosti a bezradnosti všichni pořád tváří tak *samozřejmě*. Nejstrašnější na pubertě je ona předstíraná *nenucenost*. Vidím to ve škole denně. Někdy bych studentům rád řekl: Zkuste si alespoň představit, že my dospělí vás dokážeme prohlédnout. My přece vidíme, jak jste hloupí a nejistí – tak proč se proboha pořád tváříte tak *cool*? Proč, vy beznadějní pitomci, pořád tvrdíte, že jste *v poho* – i když vás například právě připravili o životní lásku?

JEFF

Je deset hodin dopoledne – a vypili víc než půl láhve vodky. Přestože se Jeff každou skleničku snaží zajídat, cítí, že je přiopilý. Už i snídat s Tomem a Skippym znamená chlastat, říká si nespokojeně. Kdyby bylo na něm, mnohem raději by si vyjel někam na kole. Takové mírné mnohakilometrové stoupání po úzké venkovské silničce s jabloněmi po stranách – to by bylo přesně ono. V holých korunách svraštělá jablka a v trávě jinovatka. Začíná se těšit, až si v neděli vyrazí na kole do Vrchlabí.

„Vždycky mi připadalo, že pití po ránu má něco do sebe," libuje si Tom. „Večer už jsem unavený, takže mě alkohol nejednou přemůže, ale dopoledne bývám svěží a dokážu mu být dlouho rovnocenným soupeřem."

Skippy pohlédne na Jeffa a zašklebí se:

„Už zas mluví jak kniha. Čili je na šrot!"

„To je poněkud nepřesné," namítá Tom. „Právě jsem ti vysvětlil, že dopoledne umím být podnapilý a bystrý *zároveň*. Už jsi snad někdy viděl bystrý šrot?"

Jeff přestane poslouchat – když chce, dokáže úplně vypnout. Tomovo žvanění mu jde na nervy. V sedmnácti mu Vartecký pochválí *překvapivě bohatou* češtinu – a on z toho vyžije do třiceti, říká si. Někdy mu Tom připadá jako malý kluk, který dostal nové kolo, a tak se s ním od rána do večera projíždí po sídlišti, aby měl jistotu, že si ho všimli opravdu všichni – po čase to začne být trapné.

„A víš, co je nejhorší?" říká Tom Skippymu. „Že sotva jsem se teď po třicítce trochu zkonsolidoval, sotva jsem si na zmíněné rozepnuté knoflíčky a výstřihy jakž takž zvykl," zopakuje pro Jeffa, když si všimne jeho pohledu, „přišla *krátká trička*."

Udělá významnou pauzu.

„A s nimi nahá bříška. Odhalená intimita pupíčku. Někdy i ty dva dolíčky nad zadkem."

„Ach bože, zadky! Krásný pevný zadečky!" volá Skippy.

„A když je tričko dostatečně krátké a příslušně odstávající, pak i ten nový, nebývale vzrušující pohled na ňadra *zespodu*."

Skippy se zakousne do ukazováčku.

„Ňadra zespodu?" namítne Jeff. „To musíš klečet, ne?"

Tom ho ignoruje.

„A sotva si pracně zvykneš i na tohle, sotva znovu dosáhneš jistého stupně sebeovládání, takže při konfrontaci s těmito erotickými rafinovanostmi –"

„Udržíš moč?" říká jízlivě Jeff.

„– už si dokážeš zachovat minimální lidskou důstojnost, přijdou *kalhoty bokovky*."

„Miluju bokovky!" vykřikne Skippy.

„S vykukujícími *kalhotkami*. S bezostyšně, vulgárně, pikantně, vyzývavě *přiznanými* spodními kalhotkami. To, co směl dříve spatřit jediný muž, mohou nyní vidět úplně *všichni* – v tom je krutá podstata té módy. Každý z nás několikrát denně požívá status vyvoleného – ale jaksi bez všech rozhodujících výsad. Smíme se podívat, ale nesmíme se dotknout. To krajkoví je předzvěst slastí, které nikdy nepřijdou."

„Hezký!" zvolá Skippy jako zamlada.

Tom je sám se sebou očividně spokojený.

„Klára nenosí bokovky?" ptá se Jeff.

„Nosila je i do školy – jak myslíš, že mě dostala?"

Jeff si s ním po krátkém zaváhání přiťukne.

„Tak ať vám to klape."

„Na ženicha a nevěstu!" vykřikne Skippy.

„A teď se tě na něco zeptám já," říká Jeffovi Tom, když odloží sklenici. „Chci se tě na to ostatně zeptat už dávno: Spala s Varteckým, nebo ne?"

I po všech těch letech ta otázka okamžitě vyvolá napětí. Tom se zřejmě rád hrabe v minulosti – Jeff tuhle jeho zálibu rozhodně nesdílí.

„Nevadí ti doufám, že se ptám?“

Jeff mlčí.

„Co je?“ nechápe Skippy. „Dyk se rozvádíte, ne?“

„Někdy mi připadá,“ promluví Jeff, „že vy dva se budete o Evě a Varteckém bavit ještě v sedmdesáti. To už bude mimochodem mrtvej.“

„Obojí je pravděpodobné,“ říká Tom. „Nicméně jsi nám neodpověděl.“

Jeff se napije, aby získal čas. Už ví, že to Tomovi řekne, jakkoli cítí, že je v tom něco škodolibého, bezmála mstivého.

„Spala.“

„Tušil jsem to,“ přikývne Tom, ale v rozporu se svým tvrzením několikrát zavrtí hlavou.

„Táhli to spolu léta.“

„Léta?!“

Tom si položí čelo do dlaní. Jeff se Skippym si vymění pohled.

„Co blbneš?“ říká Skippy. „Dyk je to pravěk.“

„Ta děvka,“ mumlá Tom. „Ta zatracená děvka!“

HUJEROVÁ

Nám ošklivým ostatní lidé připadají nejen hezčí, ale zároveň i sebevědomější, chytřejší, vyrovnanější a celkově šťastnější – a obvykle nás šokuje, pokud zjistíme, že tomu tak není. Když například na Tomově svatbě Eva poprvé uvidí Kláru, okamžitě se stáhne do sebe. Nejsem sama, kdo si toho všimne. Jeff se jí několikrát na cosi ptá, ale ona mu vůbec neodpoví. Komunikuje jenom s malou Alicí. Jdeme ji s dalšími spolužačkami pozdravit a především zjistit její reakci na tu skandální podobu.

„Tak co tomu říkáš?" šeptá Zuzana a významně šilhá směrem k mladičké nevěstě.

„Neříkám na to nic."

„Nevěděla jsem, že máš mladší sestru…"

„Ha ha."

Ostatně i Klára je z Evy viditelně nervózní a neustále se k ní otáčí zády. Napadne mě, že se chovají jako dvě ženské, které přišly na večírek ve stejných šatech.

„Je sice hezká," říkám, „ale jedna klíčová věc jí chybí."

„Jaká?" ptá se opatrně Eva.

„Tvoje rodný číslo."

Vděčně mě pohladí.

Marie dorazí s půlhodinovým zpožděním (už je po obřadu, Klára s Tomem se právě fotografují). V podpaží žlutých šatů má temné kruhy. Paní, která hlídá Sebastiána, se zdržela v zácpě, vysvětluje omluvně. Všechny nás postupně obejme – mě dokonce jako první. Nepřestává se usmívat a pořád něco vypráví: učí na prvním stupni základní školy, hraje s dětmi *Medvídka Pú* a taky začala chodit na jógu. Už si našla i *novýho mužskýho*, ale zatím si ho drží *na distanc*.

„Chlapi jsou totiž hrozně nezodpovědný," šklebí se, „udělaj ženský fakana a pak se klidně nechaj přejet obrněným transportérem…"

Dojatě mlčíme.

„A vy jste doufám v pohodě, vy dva?" obrátí se na Jeffa s Evou.

„Ale jo," odpoví po chvíli Jeff. „Jsme."

Eva pokrčí rameny. Všichni to vidíme.

„Když nejde o život, jde o hovno," říká Marie.

TOM

Rádio hraje jakousi obvyklou plytkost – a Klára dálkovým ovladačem zesílí zvuk. Podrážděně vzhlédnu od čtvrtletních slohových prací, ale vůbec si toho nevšimne: leží zády ke mně na pohovce *Karlanda* a čte si časopis Elle. Stříbrným hrotem propisovačky si zlehka poklepává na rty. Náhle si všimnu, že její ústa se pohybují. Není pochyb, zná ten hloupý text zpaměti.

Zařízení naší garsoniéry je hned trojím kompromisem: nejprve bylo třeba sladit Klářiny představy (IKEA naroubovaná romantismem dívčích pokojíčků) s mými (originalita, minimalismus, účelnost), výsledek přizpůsobit finančním možnostem a nakonec ze zdvořilosti ještě i několika studiím Hujerové, které mi vzhledem k našemu dlouholetému přátelství (jak to poněkud nadneseně sama vyjádřila) udělala zcela zdarma.

„Upozorňuji tě předem, že vkusné byty mě nudí," odcitoval jsem jí varovně Heinricha Bölla.

„No," pravila nezdvořile, když si prohlédla Klářiny barevné skici na čtverečkovaném papíře, „pokud to zařizování necháš na ní, nudit se nebudeš."

Poslední rok se nicméně nudíme oba (dotýkám se krásy – a nudím se; nikdy bych nevěřil, že je něco takového možné). Dokonce to přiznáváme: společně nahlas přemítáme, koho bychom mohli večer pozvat na návštěvu. Když byt opustíme a jdeme si někam sednout, nebývá to o mnoho lepší. Klářini vrstevníci mě většinou iritují a ona je na tom s mými přáteli podobně: slíbím jí vzdělaného a zábavného mladého novináře – a potom s námi celý večer sedí plešatý třicátník, který buďto mluví výhradně o sobě, nebo ji zkouší z literární historie. A tak dále. Literatura ji dávno omrzela. Zajímá se o věci, které jsou upřímně lhostejné mně: taneční hudba, kolečkové brus-

le, počítačová grafika, snowboardové oblečení. Vznáší oprávněný nárok na své mládí – a já se cítím dotčen. Piju a učím pít i ji; opilost odhalí její divokou stránku: v posteli s šokující ochotou dělá úplně všechno, co po ní v návalu chlípnosti vyžaduji. Začíná mi být jasné, že mě dříve či později podvede. Vaříme si, tloustneme, cvičíme. Uvažujeme o sexu ve třech a ve čtyřech a žárlíme, když s tím návrhem nepřijdeme jako první. Lžeme si. Říkáme si pravdu. Podvádíme se. Uvažujeme o rozchodu, rozcházíme se a smiřujeme. Nakonec se – jak oba už dlouho tušíme – rozejdeme definitivně.

SKIPPY

Ty letenky neuvěřitelně zlevňujou, včera sem si to zkusmo vyhledal na internetu: Paříž tři tisíce, Londýn dva a půl. Potom se nemůžem divit, že nám sem lítaj celý perutě ožralejch Britů, jako kdyby to nebyly letadla, ale tramvaje. Melbourne dvanáct. Před deseti lety stála Austrálie třicet. Minulej měsíc mi Claude napsal, že se bojim už i gayů z Austrálie, protože teď, když sou letenky za pakatel, by vážně mohli přiletět. Předtím byl prej pěkně over the ocean a tím to haslo, ale dneska může lítat sem a tam i řadovej melbournskej knihovník a já sem z toho celej nervózní. Odepsal sem mu bez mrknutí oka, ať klidně přiletí, že na něj počkám s pěti čajovejma růžema v příletový hale – a v dalších třech urgentních mailech sem mu to pak rozmlouval. Když sem si představil, jak si balí do kufru fungl nový slipy, úplně mě to vyděsilo. Pochopitelně se naštval a napsal mi, ať si najdu někoho z Marsu: když tam teď objevili vodu, bude tam prej možná i nějakej homosexuál – a ten za mnou hned tak nepřiletí. Fuck you! vyťukal sem. Vždyť to neumíš, odepsal okamžitě. Pravda je, že pořád někoho napodobuju. Ve škole sem hrál třídního recesistu, v ordinaci se pokouším imitovat ty zdvořilý doktory z americkejch filmů a před Jeffem a Tomem pro změnu hraju mužskou sexualitu: nenakupuju, vůbec po sobě neuklízím a mluvím sprostě. Cha cha. Nejsem pochopitelně herec, takže často přehrávám a vypadávám z role, ale myslíte si, že si toho ty dva pitomci jednou jedinkrát všimli? Sou tak zabedněný, že mi dokonce pomáhaj balit holky. Nevim, co už bych musel udělat, aby jim to po těch pětadvaceti letech došlo. Nejspíš bych jim to musel říct. Jenomže přesně tohle udělat nemůžu: když se čtvrt století nahlas smějete vtipům o buzerantech – nebo je dokonce sami vyprávíte – těžko pak můžete přijít s tím, že ste mimochodem vlastně taky gay. Apropó, Jeffe, říkal sem

ti už, že sem buzna? Tohle si prostě neumím představit. Doznání možná můžou bejt lehce opožděný, ale pětadvacet let mi fakt připadá moc. Čili mi nezbejvá, než tu svou teplou káru táhnout dál, ale jestli ty letenky budou takhle příšerně zlevňovat, Claude jednoho dne bez varování přiletí a já si pak rovnou můžu jít koupit přiléhavý kožený kalhoty a růžovou košili. A to mám ještě z prdele kliku, že sem si tenkrát v prváku nezačal psát s někým ze Sovětskýho svazu – to by místo knihovníka z Melbourne moh taky přiletět nějakej přihřátej ocelář z Kuzbasu a Jeffa by museli vomejvat.

JEFF

Po rozvodu dostává Jeff Alici na jedno odpoledne v týdnu a každý sudý víkend. Nejčastěji chodívají plavat do Podolí nebo do kina. O víkendech téměř vždy vyrážejí ven z Prahy: v zimě na lyže, v létě pod stan nebo na kola. Když se Jeff Alice dnes na všechny ty výlety zpětně ptá, zklamaně zjišťuje, že si většinu z nich už nepamatuje. Ale třeba to i tak mělo smysl, ujišťuje se v duchu.

Co si Alice pamatuje, je šaškování Skippyho, který začne časem jezdit s nimi, dokonce je kvůli tomu ochoten oželet i významná fotbalová nebo hokejová utkání. Jeff jej hned na počátku důrazně upozorní, že před Alicí nesmí mluvit sprostě, což Skippy k jeho překvapení dodrží. Chová se ovšem ještě infantilněji než jindy (přítomnost malé Alice používá jako alibi): na ulici provádí různé výtržnosti, poskakuje, pitvoří se a skládá pro Alici veršovánky jako Vykopejte kráter, povídá páter / Co se to koná? Pohřeb slona. Podobné rýmy pak Jeffovi rezonují v hlavě celé týdny, ale jeho dcera je nadšená – a to je hlavní.

O pár let později se k nim tu a tam připojí také Tom. I on si Alici brzy získá: zjistí totiž, že miluje strašidelné příběhy, a vypráví jí pak osobitě upravené verze různých filmových hororů (Jeff ho musí mírnit, aby pak Alice vůbec dokázala usnout). Dobré naopak je, že během společných víkendů mnohem méně pije, čímž jsou jeho obvyklé slovní exhibice redukovány na přijatelné minimum.

Jeff je přesvědčený, že jak Alice dospívá, začíná Tomovi čím dál víc připomínat Evu. Každopádně ji často nenápadně pozoruje.

„Existuje na světě něco *dokonalejšího*?“ řekne Jeffovi jednoho večera na vodáckém víkendu u Sázavy.

Očima ukáže na opodál sedící Alici, která se nepřítomně dívá do ohně; má na sobě Jeffovu černou mikinu s kapucí, která je natolik

velká, že pod ní schovává i obě skrčená kolena. Tváře má lehce zrudlé a pramen světlých vlasů na levém spánku vypadá jako chmýří.

„Už nikdy tě s ní nenechám o samotě," odpoví žertem Jeff, ale v duchu mu dává za pravdu.

V posledních letech berou Alici někdy i do *Doupěte* – Eva byla nejdříve proti, ale potom ji Skippy přivedl na inspekci (předtím samozřejmě celý den uklízeli) a ona váhavě souhlasila. Pokaždé ovšem před Aliciným příchodem uklidit nestihnou, avšak jí se mezi těmi prázdnými láhvemi, plechovkami od piva a zřícenými hromadami přečtených novin a časopisů líbí.

„Jsme pro ni svého druhu atrakce, chápeš?" říká Jeffovi Tom. „Mámin naklizený byt je nudná komerce, zatímco tohle je *underground*. V jejích očích představuje Doupě něco jako nezávislou *rodinnou kulturu*."

„Tys mámu taky miloval?" zeptá se Alice jednoho dne Toma.

Podívá se na Skippyho, vezme okraj svého trička mezi dva prsty a zahákne si látku za přední zuby. Tom předstírá, že neslyšel. Alice mu zaťuká na rameno.

„Miloval jsi mámu, nebo ne?" huhlá.

„Jistě. Víš přece, že mám slabost pro horory."

Alice se zasměje, nicméně se nenechá odbýt.

„Ne, řekni mi to," naléhá. „Milovals ji?"

Tom se k ní otočí:

„Miloval. Byla… neuvěřitelně krásná. Je neuvěřitelně krásná."

Alice přikývne.

„Chodila ale s Jeffem," vysvětlí jí Tom. „To se v životě stává."

Alice přemýšlí. Na tričku má velkou mokrou skvrnu.

„Takže jste ji vlastně milovali všichni," zasměje se náhle. „Všichni tři."

„Skippy ne, pokud vím," poznamená Jeff věcně.

Skippy upadne do rozpaků.

„Skippy," promluví Tom, „ji podle mě miloval taky."

„No jasně že ji miloval!" říká rezolutně Alice a podívá se na otce. „To by k nám asi dodneška nechodil, ne?"

Tohle je pro Jeffa novinka – a pro Toma také, jak vzápětí pozná z jeho pohledu. Nikdo nic neříká. Alice poplašeně těká očima; skončí u Skippyho.

„Jé, sorry," omlouvá se. „Já sem asi něco práskla, že jo?"

Tomovi to dojde o něco dřív:

„Ve středu? Chodí k vám ve středu?"

Alice váhavě přikývne. Skippy zrudne.

„Takže žádný Jagr's bar?" říká Tom. „Žádné velkoplošné obrazovky? Žádní chlapi a točené pivo a fajn atmosféra?"

„Dívám se na fotbal tam!" zvolá Skippy.

„Na obrazovce o úhlopříčce padesát pět?" zeptá se Jeff.

Skippy sepne ruce.

„Co si jako myslíte?" zvýší hlas. „Ste pitomci! Ste normální pitomci!"

Jeff i Tom ho mlčky pozorují. Skippy padne na kolena.

„Přísahám na život a zdraví všech svých bližních, že je to pravda! Díváme se na fotbal! Nic víc! Stačí vám to?"

Ta scéna je trapná, ale zároveň dostatečně přesvědčivá. Tom už se opět usmívá.

„Ty snad nevíš, Skippy, že si Evu zamluvil tady Jeff?" říká v opožděném pokusu o žert.

„Jak to myslíš, *zamluvil*?" zajímá se ihned Alice.

Když něčemu nerozumíš, tak se neptej, napadne Jeffa.

HUJEROVÁ

Můj manžel Boris je dozorčí v metru. Jeho životním posláním je upozorňovat cestující, že přijíždějící souprava končí ve stanici Kačerov. Po všech dívčích snech o úspěšném, bohatém manželovi, který mi na odchodu do práce pokaždé s úsměvem pošle vzdušný polibek (já a naše tři rozkošné děti stojíme na prosklené terase funkcionalistické předměstské vily), žiju na sídlišti v paneláku s člověkem, který osm hodin denně buzeruje lidi, že překročili bezpečnostní čáru.

Když se na cestách za úspěšnými lidmi, kterým zařizuji byt, nemohu vyhnout stanici metra, kde Boris pracuje, stoupám si alespoň tak, aby mě ze své kukaně nemohl vidět. Během čekání na vlak obvykle pozoruji hezké dívky a zkouším v duchu odhadnout, jak budou vypadat za deset dvacet let – v podstatě je to jen obdoba počítačové simulace interiéru (žádná z oněch mladých žen sebevědomě nastupujících do vagónu určitě netuší, že v hlavě té obtloustlé, špatně ostříhané postarší brunety by mohly zahlédnout svou poměrně věrnou budoucí podobu). Samozřejmě jsem ale pořád ve střehu – takže když jednoho dne ve staničních reproduktorech náhle praskne, možná jako jediná to tiché lupnutí zaregistruji.

„Žádáme cestující ve směru Háje, aby nepřekračovali bezpečnostní pás," ozve se hlas mého manžela, rutinou změněný téměř k nepoznání.

Upírám oči na šedivý mramor nástupiště.

„Žádáme cestující ve směru Háje, aby *nepřekračovali* bezpečnostní čáru!"

Ve druhém hlášení může i ten, kdo mého manžela nezná, zaznamenat únavu a rezignovanost. Obézní muž, jehož se napomenutí

týká, se i nadále naklání nad kolejemi, očividně zaujat čímsi v kolejišti. Prohlédnu si jeho oblečení a na rozdíl od mého muže je mi ihned jasné, že jde o cizince. Přijíždějící soupravu už je v tunelu slyšet.

„Nepřekračujte bezpečnostní pás!“ křičí Boris podrážděně do mikrofonu, ale nakonec musí samozřejmě vyběhnout ven – hubený, bledý v obličeji, v té neforemné hnědé uniformě – a odtáhnout toho chlapa za rukáv. Cizinec se lekne, a jakmile situaci pochopí, přehnaně se omlouvá. Můj manžel žádný cizí jazyk nezná; předstírá nerudnost a chce odejít, jenže tlusťoch jej začíná plácat po zádech, a dokonce se ho pokouší přátelsky obejmout. Přijíždí vlak, cestující vystupují a zvědavě si tu zvláštní dvojici prohlížejí. Rychle nastoupím, dveře se zavírají. Ještě zahlédnu, jak se Boris rozpačitě usmívá – a musím se kousnout do spodního rtu, abych se nerozbrečela. Funguje to stejně dobře jako štípání do ruky.

V obojím mám letitou praxi.

Miluji dozorčího v metru – a neustále cítím potřebu to vysvětlovat. Tohle je zvláštní: teoreticky samozřejmě vím, že život je nepředstavitelně rozmanitý a mnohovrstevný a že se vzpírá všem zjednodušujícím výkladům a tak dále, ale kdykoliv v praxi narazím na byť jen náznak *opravdové* životní pestrosti, obvykle mě to zaskočí. Kaprovou ulicí jde černoch s velikonoční pomlázkou a já na něho civím jako na zjevení. Ostatně proč chodit pro příklady tak daleko: dodneška mě doslova přivádí v úžas, že můj manžel Boris dokáže být *současně* dobrácký i xenofobní, citlivý a *zároveň* omezený. Jednou je jemný a něžný – a jindy se chová jako čítankový buran (jako postava v telenovele je úplně nepoužitelný).

Troufám si neskromně tvrdit, že leccos z toho lepšího na Borisovi je moje zásluha. Mnozí jeho známí dodnes nepřestávají pochvalně připomínat, jak Boris po mém (rozložitém) boku vyrostl. Potkala jsem ho v roce 1991 na dvoudenním autobusovém zájezdu

do Benátek (táta v té době začal jezdit s novým dvoupatrovým Neoplanem, o kterém doma mluvil tak dlouho, až jsem se na ten zájezd přihlásila také); cestoval sám. Líbil se mi jeho mírný pohled i lehce prošedivělé skráně; navíc měl *bílé* páskové sandály – kdyby mu z nich nevylézaly froté ponožky s kostrbatými nápisy SPORT na obou kotnících a kdyby se mu nad poklopcem laciných džínových kraťasů nehoupala velká koženková ledvinka s doklady, mohla jsem ho považovat za lékaře (lékaři, pochopitelně s výjimkou Skippyho, v mém soukromém erotickém žebříčku následují hned po toreadorech; sama nevím proč – možná si lékaře podvědomě spojuji s bezpečným, jaksi *vydezinfikovaným* sexem, jenže jak si mám v tom případě vysvětlit všechny ty zpocené a bezpochyby promiskuitní toreadory?).

Boris sedí úplně vepředu, často se mírně vyklání a pozoruje tátu při řízení; když se za volantem hlasitě rozčiluje nad nějakým *kreténem italskym*, jehož auto se před nás natlačí, Boris souhlasně přikyvuje. Teprve teď na vůz před námi zatroubí – v duchu ho podezírám, že chce jen slyšet ten silný, sytý zvuk klaksonu – a z okénka černého golfu vyletí ruka se zdviženým prostředníčkem.

„Kokote talijánskej!“ uleví si táta.

Druhý řidič i nadále spí, a tak ve zpětném zrcátku zkontroluje očima nejdříve mě, a když se nedočká žádné morální podpory, krátce pohlédne na Borise.

„Kam ten blbec spěchá?“ říká Boris servilně.

Při zastávce u dálničního motorestu spolu prohodí pár vět. Táta prodává lidem kávu z automatu a já jim pak s ironickým, téměř omluvným úsměvem (který je pro většinu z nich naprostou záhadou) přiděluji plastovou lžičku, mléko a cukr. Boris se neustále motá kolem: očividně mé postavení nechápe, ale zároveň se bojí zeptat. Jeho sebevědomí je tenkrát ještě malé: když mu v kině obsadí místo, najde si raději jiné; pokud je plno, sedne si na schody. Před prodavačkami do třiceti let se zakoktává. A tak dále. Má sice

za sebou dva delší vztahy, jenomže doba, kdy byl sám se svými komplexy, mnohonásobně převažuje. Kdo jiný než já by mu mohl rozumět lépe?

Na zpáteční cestě už s tátou čile konverzují. Otec se – světe, div se! – dokonce několikrát nahlas rozesměje.

„Všimla jsem si, že máš nového kámoše," říkám mu při nejbližší *hygienické zastávce* a nenápadně pohodím hlavou směrem k Borisovi. Otec se tváří nechápavě. Obchází autobus s kbelíkem v ruce a namočeným smetáčkem odstraňuje z reflektorů mrtvý hmyz. Poslušně za ním cupitám.

„Nebo snad mezi váma vzniklo něco hlubšího?"

Otec odloží kbelík a naznačí mi výchovný záhlavec (homosexuály nesnáší a mluví o nich zásadně jako o *teplouších*). Potom mi sdělí, kde Boris pracuje.

„Takže," usmívám se, „jste si porozuměli především díky společně sdílenému názoru, že všichni cestující jsou hovada?"

„O cestujících jsme zatím nemluvili," odpoví táta upjatě. „I když je možný, že bysme se v tomhle punktu taky shodli."

„*Taky*? V jakých *punktech* se ještě shodujete?"

Konečně se na mě podívá.

„Myslím, že je to slušnej chlap," pronese útočně.

Měříme se pohledem.

„Tati, nech toho!" varuji ho.

„Každopádně by to bylo aspoň něco," pokračuje s otevřeností, která mě šokuje.

Oním *něco* mi dá najevo, že ví o mém nic.

„Tak já snad radši jedu stopem," říkám.

V samém závěru cesty se k tátově radosti s Borisem vzájemně představíme. Boris se zajíkavě ptá, jestli jezdím s tátou často.

„Jenom když mu dají Neoplan," vtipkuji. „Do Karosy bych nevlezla."

Táta se směje. Boris se vzepne k přímé otázce.

„A kdy budeš mít, Zdeňku, zase Neoplán?“

Žasnu: oni už si tykají!

„Příští víkend. Jedu dvoudenní Vídeň–Mikulov. Pojedeš?“ obrátí se na mě.

Probodnu ho očima.

„To nevím!“

„Já bych jel,“ říká Boris.

Ve vinném sklípku v Mikulově si s Borisem začnu tykat i já.

Za námět úvodní konverzace z nedostatku jiných možností volím Ireninu sebevraždu; k mému překvapení zná Boris podrobnosti. Ano, jeho kolega si jí prý tehdy skutečně všiml. Nějakou chvíli pobíhala po okraji nástupiště, ale nikoli za bezpečnostním pásem, takže nijak nezasáhl. Prý i vrážela do lidí.

„A to mu nebylo nápadný? Proč nic neudělal?“

„Byl novej,“ říká Boris. „Dělal to sotva tejden.“

„No jo.“

„A víš, kolik různejch magorů tam za den máme?“

Jeho netaktní poznámka se mě dotkne. Irena nebyla žádný magor, ohrazuji se v duchu. Byla to jenom nešťastná ošklivá holka, jejíž život byl regulérní peklo.

Po návratu kupodivu bez úhony přežijeme i nevyhnutelný trapas s názvem *první opravdové rande*. Po druhé, nečekaně milé schůzce začnu být nervózní. Zatím vždy zůstalo jen u polibku na rozloučenou, ale co bude za týden? Pochopitelně nemohu Borisovi říct, že jsem panna (vzhledem k *technice* mých autoerotických hrátek naštěstí ani nemusím). Panna v osmadvaceti, to není normální, to by ho vyděsilo – rázem bych se v jeho očích změnila ve zboží, které nikdo nekupuje.

Takže musím z bahnitého dna zdymadla na Střeleckém ostrově vytáhnout Libora: umyju ho, usuším a rozchodím. Ještě před pár

dny to byla nafouklá zelená mrtvola, a teď už se na mě znovu usmívá. Už zase kouří a odklepává si popel do dlaně. Znovu se učím všechny potřebné reálie – s nechutí i s jistým sentimentem, jako když si herec opakuje dávno zapomenutou roli. Náhle mi však jediný milenec v osmadvaceti letech začne připadat žalostně málo. Nesmím se tolik podceňovat, říkám si, musím si sakra víc věřit. Proč bych v osmadvaceti nemohla mít milence aspoň *dva*? – A kdo si má ty chlapy pořád vymýšlet? odpovídám sama sobě. Kdo si to má všechno pamatovat? vztekám se, ale vzápětí dostanu nápad: zapojím do hry Petra Stančeva, šťastně ženatého kolegu z firmy. O něm toho vím dost, takže – kromě sexu – nemusím lhát. Jsem ženská, která se pokouší přesvědčit partnera, že s kolegou z práce *něco měla*.

„A proč to vlastně s tím Stančevem skončilo?“ zajímá se později Boris.

„Znechutily mě všechny ty jeho falešný sliby,“ říkám.

Když se s Borisem poprvé pomilujeme, ostýchavě se mě zeptá, jestli ti předchozí dva byli o *hodně lepší*?

„Pokoušíš se srovnávat nesrovnatelné,“ říkám záměrně dvojznačně.

„Jak to myslíš?“ ptá se přiškrceně.

Panebože, ti chlapi!

„Petr vždycky strašně spěchal domů – jestli mi rozumíš? Šup a šup a domů k mámě.“

Boris se usmívá.

„Než jsem vůbec zjistila, že něco začalo, bylo po všem.“

Chvíli mě vděčně hladí, ale potom to nevydrží.

„A Libor?“

„Liborek byl dítě,“ říkám s něžným pohrdáním. „Vypadal jako kluk.“

Nakloním se k Borisovi.

„Potřebuješ vědět, jak vypadaj malí kluci?“ šeptám mu.

Vrtí hlavou, ale mě neoklame. Nepotřebuje to vědět, potřebuje to slyšet.

„Vůbec jsem ho v sobě necítila," pravím a *ostýchavě* si zakryju tvář.

Vlastně ani tentokrát nelžu.

SKIPPY

Můj takzvanej otec mámu opustil, když mi bylo pět. Tyhle věci se mimochodem přeceňujou; pokud jde o mě, za pár let sem si na něj ani nevzpomněl. Dneska má cukrovku a přišel kvůli tomu o dva prsty na noze. Mě to nijak zvlášť nedojímá, ale máma mu na Vánoce posílá pohlednice s Ladou, a tak se aspoň vždycky podepíšu. Idyla Vánoc, cha cha. Máma žije s druhem. Je to zvláštní druh blba. Vymyslel například, že budou s matkou dávat oba důchody do krabice od bonboniéry Mon Chéri. Takže to dělaj – a on si pak všechny ty peníze vezme a přiděluje mojí skoro sedmdesátiletý mámě velkorysý tejdenní kapesný. Zkrátka drahoušek. Když se poprvý dozvěděl, že sem gynekolog, začal vystrkovat jazyk a významně pomrkávat. Čekal sem jenom, kdy mi řekne, abych mu půjčil bílej plášť a vzal ho na exkurzi. Když k nim musím jednou měsíčně na oběd, beru si předem kynedril (to je jenom taková metafora). Máma to pochopitelně vidí, ale nejspíš si říká, že bude radši snášet blba než samotu. Na jedný straně se to dá pochopit. Když si Tom vzal tu vílu Amálku a Jeff ještě nebyl rozvedenej, moje samota v *Doupěti* dosahovala takovýho stupně, že sem si povídal i s moderátorama na Nově. Začínalo to bejt vážný. Dokonce sem se šel poprvý v životě podívat do jednoho buzi-klubu, ale otočil sem se už na třetím schodě. Okamžitě mi bylo jasný, že tam nepatřim. Za prvý sem vždycky byl tak trochu solitér, a hlavně sem asi víc asexuál než homosexuál. Což vás u jednačtyřicetiletýho panice určitě nepřekvapuje. Jak bych se asi s těma teplejma profíkama domlouval? Hlazení předloktí, děláš to? Můžu si ti položit hlavu na rameno, je to oukej? Naštěstí se Jeff i Tom dostatečně rychle rozvedli, takže sem se nemusel nechat vojet, abych si moh s někým povídat. Udělal sem jim v *Doupěti* welcome party a všechno se zas vrátilo do starejch dobrejch kolejí.

Uklidňuje mě, když slyším, jak se sprchujou nebo v kuchyni tříškaj s nádobím. Jeff u snídaně ještě dneska dokáže vypadat jako Michelangelův David, kterej si míchá kafe. Víc mít nemůžu, što ďělať, jak říkávala naše ruštinářka. Takže: Ráno, raníčko panna vstala, kundičku sobě polaskala. I mně je jasný, že by to šlo hrát důstojnějc, ale když si mě takhle jednou zaškatulkovali, proč věci komplikovat? Starýho psa novejm kouskům nenaučíš. Nikdo stejně neovlivníme ten obraz, kterej si o nás udělali druhý. Kromě toho mi úplně stačí, když mě Jeff vezme na víkend s Alicí – to bejvám skoro šťastnej. Fungujeme jako normální dobrá rodina, ať už se to lidovcům nebo tomu texaskýmu pitomcovi líbí sebemíň. Každopádně ty víkendy představujou to nejhezčí, co sem v životě zažil. Zdá se vám to málo? A co by potom měli říkat Karel, Ruda nebo Irena? Kde je psáno, že každej houbař musí mít plnej košík? Jak je to psáno v koránu: nejlepší je to po ránu. Ježíšmarjá, Skippy, zmlkni. Cha cha.

HUJEROVÁ

Svatba byla v jistém smyslu moje životní dílo.

Vždycky jsem ostatně věřila, že kdybych si dala skutečně záležet, jsem schopna dočasného, *potěmkinovského* půvabu – a svatba mi tohle tušení naštěstí potvrdila. Za pomoci čtvrt kila mejkapu, pudru, rtěnky, řasenky, tužky na obočí, bělící zubní pasty, laseru, podprsenky *push-up*, šněrovačky, krémových svatebních šatů z Paříže (se dvěma nenápadně vsazenými klínky) a prosté kytičky čajových růží jsem vytvořila něco jako katedrálu z písku. No vida, říkala jsem si před zrcadlem spokojeně (táta stál za mnou a dusil se štěstím), stačí jedna kadeřnice, kosmetička, dermatoložka, dvě dámské krejčové a květinářka – a na několik hodin nejsem ošklivá. Od příchodu na nuselskou radnici až do oběda v protilehlé restaurace U Bansethů jsem dokonce byla *svým způsobem* krásná. Bývalé spolužačky si mě podezíravě prohlížely a spolužáci se v duchu snažili přijít na to, proč mě vlastně na gymplu neojeli.

Alespoň doufám.

Boris má na mé přání frak, v němž je poněkud nesvůj – a když mě kolega Stančev po obřadu dlouze políbí na ústa (vůbec nechápu, co to do něj vjelo), jeho nervozita ještě vzroste.

Tom mi dá jen mlaskavou pusu na tvář.

„Teda na Slapech to bylo o hodně lepší," říkám mu nespokojeně.

„Můžu si na vás sáhnout?" zeptá se Marie Borise a dotkne se jeho paže. „To je zvláštní, vy skutečně existujete…"

Potom mě obejme.

„Promiň, promiň, promiň," šeptá mi.

Táta u přípitku svatebčanům dramaticky sdělí, že byl na mou výchovu úplně sám.

„Když jí byly tři měsíce," ukáže na mě prstem, „její matka nás opustila. Normálně jednou v noci odešla z baráku. Nechala mi tam akorát sunar a cucflašku."

Modlím se, aby alespoň vynechal to ukradené rádio. Táta naštěstí přechází ke vzpomínce, jak mi kupoval první brýle.

„To jí bylo asi osm," vypráví. „Byly to takový ty laciný dětský brejličky na poukaz. Když si je nasadila, úplně mi to trhalo srdce. Nebudu vám lhát, moc jí neslušely."

Několik svatebních hostů, kteří se mylně domnívají, že žertuje, se snaživě zasměje. Táta je napomene krátkým vyčítavým pohledem, jak je zvyklý z autobusu.

„Zkrátka, když jsem ji v těch brejličkách uviděl, došlo mi, jak je hrozně zranitelná."

Zadrhne se mu hlas, nedokáže pokračovat. Zaryju si nehet do kůžičky pod palcem a co nejhlouběji se nadechnu.

„Tati?" zvolám. „Tohle je svatba, sakra! To má bejt *radostná* událost!"

Smích svatebčanů obsahuje slyšitelnou úlevu.

„Chci jenom říct, že jsme to neměli lehký… Ale nakonec jsme to dokázali."

„Na zdraví ženicha a nevěsty!" vykřikne Skippy do potlesku. „A sukně hore!"

O tři hodiny později si ty nádherné šaty svléknu, jediný použitelný obličej svého života spláchnu do umývadla a proměním se zpátky v Hujerovou.

AUTOR

V prosinci, dva měsíce před odevzdáním rukopisu do nakladatelství, přijíždí do Sázavy na několik dní babička K. Příští rok jí bude devadesát, avšak dosud se těší relativně dobrému zdraví, znamenité paměti i schopnosti bystrého úsudku.

Autor ji po obědě vezme na delší procházku; cesty jsou namrzlé, ale babička má jakýsi klacek, který používá jako hůl, a navíc se spolu drží za ruku. Proud její řeči je jako obvykle monotónně souvislý; autor více zpozorní teprve ve chvíli, kdy babička nahlas zalituje, že ztratila kontakt na jakousi spolužačku z gymnázia.

„Kolik vás bylo? Myslím ve třídě?“ zeptá se.

Řeč je o Dívčím reálném reformním gymnáziu ve Slezské ulici v Praze na Vinohradech, kde studovala v letech 1929–1933.

„Devětadvacet.“

Autor přemýšlí, jak se taktně zeptat na současnost. Babička mu to usnadní.

„Žijeme už jen tři,“ říká.

Vybíjená, napadne ho.

„Manka, já a ta, co nemám její adresu,“ vypočítává babička nevzrušeně. „I když ta už je nejspíš taky mrtvá.“

„Scházely jste se docela často, že jo?“ pronese autor po chvíli.

„Ale až po válce. Před válkou moc ne. Po válce nás zůstalo jednadvacet. Osm nepřežilo.“

Autor se vyptává na okolnosti: dvě zemřely v koncentračním táboře (židovka a komunistka), dvě na tyfus a jedna na tuberkulózu. Babička uvádí konkrétní jména. O tom, jak zemřely tři zbývající spolužačky, nic neví.

„A jak často jste se teda scházely?“

„Jednou za měsíc, prosím pěkně!“ hlásí babička pyšně. „Vždycky u některé z nás doma. Hostitelka pokaždé uvařila a napekla spoustu jídla. Někdy to byly hotové hody! Ten klacek mi spíš překáží.“

„Tak ho někde zahodíme.“

Babička na nic nečeká a odhazuje klacek na zasněžený chodník. Autor se musí usmát.

„Úplně první poválečný sraz jsem organizovala já! Přišlo nás osmnáct! Osmnáct z jednadvaceti!“

„To je dobrý.“

„To je. Dvě se omluvily, ale ta třetí ne. Ta nás opravdu naštvala. Když jsme se jí ptaly, proč nepřišla, řekla nám: *A co bych z toho asi tak měla?* No nenaštvalo by tě to?“

„Naštvalo,“ souhlasí autor.

HUJEROVÁ

Stromy v nemocničním areálu jsou z větší části opadané a mezi holými větvemi objevuji budovy, které ještě před pár týdny nebylo vidět. Listí seschlo a ztvrdlo, při každém závanu studeného listopadového větru o asfalt skoro skřípe; na mnoha místech už je z něj jen hnědá drť, ale pod třešní u pavilonu, kde leží táta, jsou ještě poslední syté barvy: teplá žlutá a karmínová. Chytám se jich očima jako tonoucí stébla.

„Tati? Chtěl bys napít?“

Opakuji tu otázku vícekrát, ale jediný, kdo na ni reaguje, je tradičně stařec ze sousedního lůžka; dnes vykřikuje něco jako *tuna*. Vím, že vyžaduje mou odpověď.

„Ano. Tuna. Tisíc kilogramů,“ říkám bez ostychu, v podobných pseudorozhovorech už mám praxi.

„Kuna!“ vyrazí ze sebe. „Kuna!“

„Dobře. Kuna. Nebo duna,“ plácnu nazdařbůh a on kupodivu zmlkne.

Je to alkoholik ve *finálním stadiu* (když mi to sestra říká, položím si otázku, v jakém stadiu se asi nalézá Tom).

Táta už nemluví vůbec, jenže jeho oči jsou otevřené. Děsí mě to. Co proboha vidí? říkám si. Na co myslí? Pohladím ho po ruce a přiblížím dudlík láhve k jeho propadlým, neoholeným ústům. Nereaguje; teprve když láhev nakloním víc a on ucítí první kapky, nepatrně pohne rozpraskanými rty a začíná sát. Před čtyřiceti lety takhle krmil on mě.

V minulosti jsem někdy bývala raději, když mlčel – například tenkrát, když u nás byla na návštěvě Irena.

Jeho náladu jsem dokázala poznat už podle odemykání a podle toho, jak prudce odhodil klíče na polici vedle dveří (to černé lamino je dodnes potlučené a na pár místech odštípnuté).

„Ahoj, tati."

„Dobrý den," pozdraví Irena.

„Dobrej," zabručí.

Vyzuje se (v posledních letech si po příchodu z práce sedal v předsíni na botník), s funěním boty srovná a bez sebemenšího ohledu na Ireninu přítomnost si svlékne modré služební kalhoty. Jestlipak by stejně nenuceně chodil v trenkách před Evou Šálkovou? napadne mě.

„Špatnej den, tati?"

„Lidi jsou hovada."

Podívám se na Irenu a pokrčím omluvně rameny. Táta si kalhoty pečlivě složí a já mu je pověsím na ramínko.

„Úplně všichni, tati?"

Irena se nejistě usmívá. Táta mávne nad mou ironií rukou, vezme z poličky Rudé právo, které jsem odpoledne vyndala ze schránky, a jde si do kuchyně zapálit cigaretu Clea.

Až do listopadu 1989 býval v autobuse téměř neomezeným pánem: uniformám (byť byla jen řidičská) se za Husáka příliš neodmlouvalo.

„Jedno komunistům upřít nemůžeš – že měli lidi disciplínu," říkával po převratu.

Přesto ho i tentokrát dokázali cestující rozčílit: nastupovali do autobusu se psy bez náhubku, otvírali bez jeho svolení střešní poklop a odmítali postupovat dále do vozu. A tak dále. Podobných konfliktů jsem znala desítky: *Buďto si s tím psem bez košíku okamžitě vystoupíte, nebo dál nejedu*. Tipněte si, kdo vyhrál.

„Když chtěj jet autobusem, musej poslouchat. Jestli nechtěj poslouchat, ať si koupěj žigulíka."

V jeho hlase je zlomyslná převaha: dobře ví, že většina cestujících si auto dovolit nemůže. Má je v hrsti.

Po revoluci se to začíná měnit. Kázeň podle táty hrozně upadá. Lidé jsou čím dál drzejší.

„Vono všeho moc škodí," řekne mi jednou. „I tý tvojí svobody!"

O politice se s ním už dávno nebavím, ale tohle je na mě moc.

„*Mojí* svobody? Je to snad probůh i tvoje svoboda, ne?"

„Nestojim o takovou svobodu."

Po chvíli se to vysvětlí: má za sebou nejhorší incident své kariéry. *Zpucoval* člověka, který nastoupil se zmrzlinou v ruce; chlap nehnul brvou, beze spěchu kornout dojedl – a potom tátu chytl pod krkem a utrhl mu služební kravatu.

„Pleteš si pojmy," řval prý na něho. „Nejseš páter Malý, seš řidič autobusu! Seš doprdele šofér, chápeš? Jediný, co umíš, je jezdit s autobusem. Tak nám tu kurva přestaň kázat a jeď!"

Táta byl v naprostém šoku. Dělalo mu potíže udržet autobus na silnici. Větší ponížení nikdy v životě nezažil. Ještě když mi to vypráví, celý se klepe. Za komunistů se mu nic podobného nestalo.

V posledních letech volí lidovce. Když mi to po jistém naléhání konečně neochotně prozradí, zalapám po dechu.

„*Lidovce*, tati? Slyším správně?"

Snad i Sládkovi republikáni by pro mě byli menším překvapením.

„Tohle mi vysvětli, tati: proč se člověk jako ty rozhodne volit křesťanskou stranu?"

Táta se mračí, to téma mu není příjemné.

„Řekni mi to, tati. Proč? Copak ti snad bůh něco usnadnil? Copak ti v něčem pomoh?"

Podívá se na mě.

„To je moje soukromá věc. Do toho je každýmu pendrek."

Víc z něj nikdy nedostanu.

Ještě minulý týden mluvil.

„Znovicírujte konečně ten byt! Říkám vám to pořád…"

Podrážděně máchne rukou nad mou domnělou neschopností.

„Udělám to, tati."

„Peníze máš – tak na co čekáš?"

Sama nevím. O té rekonstrukci mluvíme léta, ale pokaždé zůstane jen u plánů. V nábytkových studiích už se mi smějí. Kovářova kobyla. Vždycky si od nich vezmu nový katalog, a celý rok se jim pak neozvu. Když zavolají, říkám popravdě, že stále váhám. Bytová designérka váhající nad sešlapaným vínovým kovralem, monstrózní mahagonovou stěnou a buřtovitou sedací soupravou… Předloni jsem koupila Petrovi od nás z práce kartón španělského červeného s prosbou, aby mi udělal pár skic – tvrdila jsem mu, že pro mě je to příliš osobní záležitost a že bych nedokázala uvažovat racionálně.

„Doktoři taky nikdy nechtěj operovat příbuznýho…"

Zeptal se, zda nejsem poněkud přecitlivělá; pravila jsem, že jeho obavu plně sdílím.

„Kup si nějakou fórovou italskou postel a skleněnej stůl," říká táta. „Třeba dánskej…"

Pod bílými štětinkami vousů je nicotný náznak úsměvu.

„Koupím, tati."

Slzy mi nezadržitelně stoupají do očí, musím se odvrátit. Sestra si všimne mých potíží a přichází mi na pomoc.

„Skleněnej stůl," kroutí hlavou táta. „Slyšela jste to někdy?"

„Než umřu, musíš sem chodit každej den," řekl mi v neděli.

Výslovnost mu už dělala potíže. Samozřejmě jsem předstírala, že neumře – co jiného může člověk dělat? To jsem mu měla říct: Ano, tati, skutečně záhy umřeš. Už brzy přijdeš úplně o všechno: o svoje tělo, o chuť k jídlu, o vzpomínky, o světlo, o teplo, o mě… Proč nás tohle někdo neučí? Proč proboha pořád studujeme integrály, prvoky, anorganické sloučeniny a podobné nesmysly, když pak nic z toho – na rozdíl od umírání – v životě nepotřebujeme? Kdybychom se místo prvoků biflovali pravidla umírání, mělo by to aspoň smysl.

Táta znovu usíná.
„Cesta!“ volá stařec ze sousedního lůžka netrpělivě. „Cesta!“
„Pletená vesta,“ odpovídám konejšivě. „Má ji jeden ze sta.“
Ztiší se i tentokrát. Aspoň to mě potěší.

EVA

Na třídní srazy, které s obdivuhodnou vytrvalostí každoročně organizují Marie a Zuzana, se pokaždé docela těší – dokonce víc, než dokáže pochopit. Co si od toho pořád slibuji? ptá se Eva sama sebe, ale stejně si vždycky zajde k holiči a koupí něco nového na sebe.

V posledních letech účast opět stoupá. Asi za tím bude sentiment. Jak říká Tom: *nostalgie se chytá čehokoliv*. Prý si začali uvědomovat, že jiné, lepší mládí už nedostanou, a snaží se spokojit s tím, co skutečně bylo. Navíc jim tahle setkání dávají *jistotu předvídatelnosti*: svět se mění tak rychle, až je to začíná děsit – na srazech se sice občas vzájemně překvapují, ale neděsí. Vědí, co od sebe mohou čekat. Možná na tom něco bude.

První rok po rozvodu přišli s Jeffem natruc oba. Je to snad i moje třída, říkala mu pohledem. Jeff, bedlivě sledován ostatními, ji zběžně políbil na tvář. Seděli samozřejmě každý zvlášť. Viděla na něm, že by se rád bavil, ale že mu to vzhledem k její přítomnosti nepřipadá vhodné. Taky mu nikdy neuniklo, když si k ní někdo přisedl, například Skippy nebo Tom. Nakonec to nevydržel, opil se a přede všemi se líbal s nějakou úplně cizí holkou, na kterou narazil cestou na toaletu – a díval se přitom Evě do očí. Od té doby to mají s Jeffem rozdělené: liché roky chodí ona, sudé on.

Letos je na řadě Eva.

Vystoupí z tramvaje o zastávku dřív a ještě se záměrně loudá, a přesto je v dotyčné restauraci jako první. Více než dvacet minut tudíž osaměle sedí u jediného volného stolu a každou chvíli musí odrážet nájezdy nově příchozích hostů.

Čtyři zářivě mladé tváře; jedna – dívčí – se oddělí a zamíří k ní.

„Nezlobte se, ten stůl je obsazený," opakuje Eva trpělivě. „Máme tu sraz spolužáků z gymnázia."

Nespokojené, nesouhlasné ušklíbnutí. Přišli se bavit a tahle bába jim to komplikuje. Ztratili jsme snad právo na život? Je mi čtyřicet jedna, a ona by mě nejraději shodila ze skály, říká si Eva naštvaně, zatímco s asertivním úsměvem čelí pohledu té slečny.

Když se konečně dostaví Marie, Tom a další, vyčítavě jim všechno převypráví.

„Příště přijdu minimálně o hodinu pozdějc! Umíte si to představit – sedět tu skoro půl hodiny úplně sama?"

„A čelit posměšně shovívavým pohledům těch, kterým stáří ještě nezačalo…" říká Tom.

Ostatní to berou jako zábavnou poznámku.

„Vám to připadá k smíchu?" nechápe Eva. „Připadá vám k smíchu, že v polovině všech televizních reklam jsou hubený šestnáctiletý modelky? Copak je tohle normální?"

Když se později baví o pražských hospodách a kavárnách, přichází s nápadem na klub, který by se jmenoval *Čtyřicet a víc*. Tvrdí, že takový klub Praha naléhavě potřebuje. Lidé jejich věku by si v něm mohli zatancovat bez obvyklého pocitu nepatřičnosti.

„Radši rovnou padesát a víc," říká Katka.

„Ten klub už existuje," poznamená Marie. „Jmenuje se Na Vlachovce."

Zase je jediná, kdo se nesměje. Asi opravdu nemá smysl pro humor. Dívá se na všechny ty zašedlé plomby, můstky a korunky a chce se jí umřít. Přichází servírka a Tom objednává víno.

„Pro mě jen minerálku," hlásí.

Marie vytahuje z kabelky tři čajové svíčky a postupně je zapálí; mládež od okolních stolů ji znechuceně pozoruje. Eva myslí na Rudolfa. Na srazy pokaždé přijížděl autem, přestože by tu byl samozřejmě rychleji metrem nebo tramvají, a navíc by neměl problémy s parkováním, ale zřejmě měl své důvody; proto nikdy nepil, takže

společně s ní a několika dalšími abstinenty léta tvořil vysmívanou, diskriminovanou minoritu. Naoko tím trpěli, ale ve skutečnosti si připadali tak nějak lepší než všichni ti *ožungři*, jak ostatní spolužáky posměšně nazýval Rudolf, než se předloni na jaře – úplně střízlivý – zabil kdesi u polských hranic ve svém novém opelu. *Ráno nám budete závidět, vy ožungři*! říkával. Co mi budou závidět – že mě nebolí hlava? napadne ji najednou.

A dál? Co ještě?

„Anebo já si dám dneska taky víno," říká k všeobecnému překvapení.

TOM

Na každém setkání bývalé třídy, obvykle hned na úvod, musím spolužákům vyprávět, co se za poslední rok na *našem* gymnáziu změnilo; už se z toho stal jakýsi rituál. Ani letošní sraz není výjimkou.

„Tak co je nového, povídej," žádá mě bez okolků Marie.

„Příští rok končím."

Rozhostí se ticho: všichni si zřejmě uvědomili, že přijdou o poslední spojení se svými studentskými léty.

„Kvůli penězům?"

Platy učitelů, současné mediální klišé. Pochybuji sice, že bych z platu středoškolského profesora onu příslovečnou *rodinu s dětmi* uživil, nicméně žádnou rodinu nemám – a na podnájem a na pití mi peníze vždycky jakž takž stačily.

„Ne. Nechci už pracovat v muzeu vlastního mládí – to je hlavní důvod," říkám a pohlédnu na Evu, avšak první, kdo souhlasně přitaká, je Hujerová.

Poslední dobou se přistihuji, že dávám studentům písemné testy nejen proto, abych se jich tímto osvědčeným způsobem na chvíli zbavil, ale kupodivu i proto, abych je mohl nerušeně pozorovat a dál v duchu řešit tu obrovskou záhadu: jak to, že v těch lavicích sedí oni, když ještě před pár lety jsme tam seděli my? Srovnávám jejich mladé tváře s těmi, které mám teď v restauraci před sebou: naše pleť je samozřejmě matnější, pohled vyhaslejší, zuby zažloutlejší a vlasy řidší, ale tím to nekončí. Obličej čtyřicetiletého člověka většinou rovněž začíná ztrácet souměrnost; v osmnácti jsou jeho proporce ideální (tedy pokud se samozřejmě nejmenujete Irena Větvičková), zatímco o dvacet let později jste buďto vyžilí, nebo oplácaní. To, co v osmnácti představuje výrazný, zajímavý rys tváře, například

široké lícní kosti nebo špičatý nos, ve čtyřiceti často zbytní v jakousi polovičatou karikaturu.

„A není to škoda?“ lichotí mi Marie. „Seš u studentů voblíbenej…“

„Voblíbenej?“ zopakuje po ní Skippy. „No to von je. U jedný studentky byl tak voblíbenej, že si ho dokonce *vzala*.“

Tohle není vhodná poznámka. Skippy by si měl uvědomit, že naše zvolna stárnoucí spolužačky nechtějí poslouchat příběhy o tom, jak si jejich stejně staří spolužáci brali za ženy osmnáctileté dívky.

„Hele, jak se stát oblíbeným učitelem?“ ptá se Jiřina.

Její zájem je upřímný. Žije na malé vsi za Prahou a příležitostí k podobným debatám má minimum; s nadsázkou lze říct, že každoroční srazy jsou pro ni něco jako doškolovací kurzy. Pokládá zde otázky, které ji zajímají, ale které jí manžel bagrista není schopen odpovědět.

„Podle mě jde především o to, najít si správný odstup: nesmí být ani příliš velký, ani malý. Posmívat se sedmnáctiletým z pozice čtyřicátníka je trapné – stejně jako s nimi kamarádit. Je třeba najít něco mezi.“

Jiřina naslouchá tak pozorně, jako kdyby se v příštím životě hodlala stát učitelkou. Z Kinského náměstí se blíží tramvaj.

„Teda pokud nějaké *mezi* vůbec existuje,“ dodám.

„No jo, s Klárou to bylo fakt moc hezký *mezi*,“ zašklebí se Skippy a plácne mě po stehně. „To bylo spíš *mezi nohy*!“

Bublinu trapnosti, která nás dočasně uvězní, překvapivě propíchne Eva.

„No,“ říká kysele, „to jste vyjádřil moc hezky, *pane doktore*…“

Životem unavená, prošedivělá a obtloustlá třída se směje.

Řeč se později točí v předpokládaných kruzích: odrůstající děti, byty, nemoci rodičů, nemoci vlastní, recepty, doporučené léky. Rozdíl mezi mládím a stářím: o vaginálních čípcích se ve čtyřiceti mluví nahlas. Hujerové nedávno zemřel otec, takže dojde i na slzy

a na pět minut všichni zvážníme. Víno je dobré, objednávám další dvě láhve a přitom si zkouším představit naši *sešlost* z pohledu té mladičké servírky. Znovu si doliji; jako obvykle mám značný náskok – a tradičně to maskuji dlouhými, spatra pronášenými citáty.

„Mám dojem, že rozdíl mezi dětmi a dospělými – byť je možná v určitých situacích užitečný – je v podstatě nesmysl. Vlastně jsme jenom jednotlivá já, která touží po lásce," říkám pateticky. „Donald Barthelme."

Potěšeně zaznamenám, že Eva a některé další spolužačky jsou už rovněž přiopilé; alkoholu se přes rok dotknou jen výjimečně, a tak je snadno zmůže i několik skleniček. Mlčky se usmívají, aby je neprozradila artikulace, a v duchu zřejmě přemítají, že by si objednaly druhou kávu.

„Mám nové sako," oznamuji třídě. „Koupil jsem si ho včera výlučně kvůli tomuto srazu. Všiml si toho vůbec někdo?!"

Trochu křičím. Katka uchopí látku mezi prsty, promne ji a potom mi beze slova pohladí předloktí. Možná přesně tohle bychom měli na srazech dělat, říkám si: sedět, pít a mlčky si vzájemně hladit předloktí. Nebylo by tohle to nejlepší? Zuzana promluví: ztěžka navrhuje, abychom si šli někam zatancovat. Chápu ji, sama by se něčeho podobného neodvážila, takže ji láká možnost schovat se za skupinovou euforii – nebo spíše šílenství. Představa, jak vstupujeme mezi sedmnáctileté teenagery na nejbližší diskotéce, naštěstí nezdělí pouze mě, takže nápad je taktně zahrán do autu. Eva si sundává sáčko; tváře má rozpálené. Je stále krásná (kdosi ze spolužáků ji dneska přirovnal k *Paní lesa* z Pána prstenů…), ale kůže na krku a na prsou už jí začíná ochabovat. Pár rýh, trocha tuku – a tolik smutku. Když ona přišla na můj sad, vše právě odkvétalo. Proč tohle učíme gymnazisty? říkám si. Copak mají šanci to pochopit? Eva si hraje se svíčkou, vosk jí stéká po prstech.

„Kam to ksakru všechno zmizelo?!" zvolám a uhodím pěstí do stolu.

Hladina ve sklenicích se zavlní. Spolužáci si vyměňují rozpačité pohledy.

„Něco vám řeknu: první sex nestojí obvykle za nic, ale první *skutečný* polibek…“

Hledám ta správná slova.

„To je *nepopsatelné*. Myslel jsem tehdy, že se v ní úplně *rozpustím*.“

Eva se usmívá.

„Ta *vůně*. Dneska už samozřejmě vím, že předtím musela cucat nějaký pitomý bonbón, ale tenkrát mi to vážně nedošlo. Já idiot si ještě léta myslel, že krásné dívky skutečně chutnají po jahodách.“

Podívám na Evu: vyzývavě, útočně.

„Po malinách,“ opraví mě. „Byl to *malinovej* bonbón.“

„Hezký!“ zvolá Skippy do ticha.

„Ale to se podívejme, co se dneska večer všechno nedozvíme,“ říká Zuzana chladně.

„Kde tohle všechno je?“ pokračuji. „Když mě políbí holka dneska, maximálně si řeknu: Líbá dobře. Nic víc. Kam zmizelo to naprosté *ochromení*? Kam zmizel ten sladký *úžas*?“

„A sakra,“ promluví Honza a vesele pomrkává. „Ten je zas vožralej jako poslanec…“

Změřím si ho bezmála nepřátelsky.

„Jo, to jsem. A co jako? Myslíš, že je to tím pádem menší pravda?“

Tváří se zaraženě.

„A co dělá Vartecký?“ zeptá se Eva nečekaně.

Dokonce mi pohlédne do očí, ale hned se zase odvrátí (její dočasná, jakoby *stydlivá* odvaha mi připomene Kláru). Většina z nás chápe historický význam této chvíle: ještě nikdy o Varteckém nahlas nemluvila – po malinovém bonbónu je to už druhé opožděné doznání. Mé pocity jsou smíšené: v první chvíli mě ta otevřenost těší, ale vzápětí v jejích očích spatřím někdejší vášeň, která mi sevře žaludek skoro tak silně jako kdysi. Mražené maliny, napadne mě:

jsou bíle ojíněné a něco z té svěží letní vůně a chuti už se ztratilo, ale pořád zbývá dost. V kelímku, který jsem si právě vytáhl ze dna mrazáku, je čtvrt století stará žárlivost: už není, co bývala, ale poznávám ji dobře.

„Varteckýʻ říkám co možná lhostejně. „Zrovna včera jsme spolu obědvali ve *školní jídelně*.“

„A co? Jak vypadá?“

Ptá se kdosi jiný, Eva svou odvahu vyčerpala. Předstírám, že přemýšlím.

„Vzpomínáte na tu jeho koženou aktovku?“

Tváře spolužáků se rázem rozjasní.

„Tak tu má pořád…“

„To je neuvěřitelný!“

Eva hledí kamsi do minulosti – jako kdyby ta odřená brašna byla magickým předmětem, který Varteckého znovu oživil.

„Vážně by těm kantorům měli přidat!“ zasměje se někdo.

„Co ste měli?“ ptá se Skippy.

„Rajskou.“

„A nebylo na něj to maso tvrdý? Ukouše to ještě?“

Smích zesílí. Eva už nejspíš lituje, že se zeptala. Co si od toho slibovala? Sedím čelem proti oknu, a tak si všimnu mladé dvojice, která nahlíží dovnitř: dívka partnerovi cosi říká a ukazuje na nás prstem.

„Vážně, co dělá?“ říká Katka.

„Chodil každý pátek do Podolí do sauny – například. Teď ale koupili s manželkou někde v Řevnicích levně chatu, v záplavové oblasti, takže –“

„Jak může někdo koupit chatu v záplavový oblasti?“

„No a co,“ namítá Zuzana, „když je ti přes šedesát jako jemu, tak pravděpodobnost, že ještě zažiješ stoletou vodu, je přece jenom menší, ne? To už se vyplatí jít do rizika. Hop, nebo trop.“

„Vážně je mu přes šedesát?“ diví se Katka.

„Cos myslela?“

„Nepřerušujte ho pořád!“

„Takže,“ navážu, „do sauny už nechodí, protože každý pátek jezdí na chatu. Proto také ve sborovně denně probírá noviny a vyndává z nich vložené barevné reklamy.“

„Reklamy?“

„Na akumulátorové vrtačky, strunové sekačky, kotoučové brusky a tak podobně. Porovnává jednotlivé nabídky. Baumax versus OBI. Největší zápas jeho pozdního života. Na stole v kabinetě má –“

Eva hlučně vstává. Zavrávorá.

„Tebe to nezajímá?“ říkám.

„Ne.“

„Ty ses ptala…“

„Jenomže jsem chtěla slyšet… něco hezkýho.“

„Tak to lituju,“ rozhodím rukama, „já jsem s Varteckým nic hezkýho nezažil.“

Zavře oči a kousne se do rtu.

„Tome!“ okřikne mě Marie. „Co blbneš?“

Teprve nyní se vzpamatuji. Uhýbám servírce, aby mohla odnést prázdné sklenice. Otočím se k Evě, ale už je pryč.

„Sorry. Asi mám dneska hádavou.“

„Ježíšikriste,“ říká Hujerová, „dyk ty v tom muzeu žiješ pořád.“

EVA

Před toaletou, kam se přiběhne vyplakat, narazí na hezkou světlovlasou holku s malým tetováním na rameni, která po ní sklouzne lhostejným pohledem. Eva odhaduje, že v Praze má dnes tetování každá čtvrtá, možná dokonce každá třetí dívka. Zatímco si nad umývadlem šplíchá vodu na obličej, škodolibě si představuje rok 2050 a lékařské ordinace plné svraštělých, potetovaných stařenek. Dveře se pootevřou: v zrcadle spatří Tomův obličej.

„Pojď dál," říká Eva. „Nikdo tu není."

„Chtěl bych se omluvit."

„Zavři ty dveře. Zavři ty dveře a polib mě."

Přistoupí blíž a přitiskne se k němu. Tom se brání.

„Ráno toho budeš litovat," říká.

TOM

O půlnoci už je nás jenom devět; vsadil bych se, že si všichni v duchu umiňují, že příští rok nepřijdou. Eva mě žádá, abych jí zavolal taxík.

„Abiturientské srazy, zrcadla našich zmarněných životů," pravím.

„Tomu říkám přispět k všeobecné zábavě," zasměje se Hujerová.

Sama se ovšem vzápětí pokouší určit rok, kdy pravděpodobně zemře: vezme-li prý do úvahy průměrný věk úmrtí žen v republice a zároveň zohlední rodinné dispozice (*dispozice pro umírání*, napadne mě), bude to někdy ve třicátých letech.

„Nevím proč, ale stále se mi vnucuje letopočet 2037."

Tak či tak, pravděpodobnost, že bude žít ještě po roce 2040, není prý velká; v roce 2050 prakticky nulová. Je to vlastně jednoduché. Její počítání mi připadá morbidní, ale Hujerová nesouhlasí.

„To jsou ty nejpřirozenější počty na světě. Každej by si to měl uvědomit."

„Já si to uvědomit nechci!" zvolá Zuzana a oklepe se. „Jsem mladá, krásná a mám celý život před sebou – a běda tomu, kdo se to odváží zpochybňovat!"

Hujerová nám pro změnu líčí pocity, které zažívá při jednání se zákazníky: párek stárnoucích, věčně rozhádaných zbohatlíků po ní chce, aby jim zařídila byt, ve kterém by byli konečně šťastní.

„Chápete? Všechno, co za padesát let nedostali od života, teď chtějí od nábytku!"

O půl druhé zbydeme jen tři: Skippy, Hujerová a já. Jsme mrtví únavou a alkoholem. Dohořely i všechny svíčky, které na začátku večera zapálila Marie – chápu, že to myslí dobře, ale buď se chceme bavit, nebo sedět u stolu se třemi mrtvolami; kombinovat to podle mě nejde. Dívám se na ty prázdné hliníkové kalíšky. Vybíjená, říkám

si. Vrchní nás přijde upozornit, že podnik zavírá v jednu. Skippy se chce hádat.

„Jdeme!“ zavelím.

Hledáme peněženky a potom několikrát přepočítáváme bankovky, které tu nechali ostatní, jenže pokaždé dojdeme k jinému výsledku.

„Matika mě nikdy nebavila,“ mumlá Hujerová.

Nedokážu si pomoct, ale připadá mi ještě ošklivější než obvykle. Skippy znovu začíná řadit peníze do hromádek.

„To nemá cenu, vyser se na to!“ říkám podrážděně. „Nesrat se s životem. Moudrost budoucnosti.“

Mávnu rukou a volám na číšníka, který peníze rychle spočte – kupodivu nám ještě několik stokorunových bankovek vrací.

„To dáme Varteckýmu na povodně!“ huláká Skippy.

„Dyk nebyl vyplavenej,“ namítá Hujerová.

„Když se dožije, tak bude. A když ne, dáme to na sirotky!“

Logika opilců.

„Tak to můžeš klidně dát mně,“ říká Hujerová ztěžka.

Číšník se usmívá, už je v civilu. Nahrnu veškeré zbylé peníze k němu. V jednom z přílivů jasného vědomí stačím ocenit, že se k nám stále ještě nechová přezíravě.

„Děkujem. Víte, co napsal Zweig měsíc před sebevraždou?“

Vrtí hlavou.

„Život naší generace je zpečetěn, už není v naší moci ovlivnit chod událostí a již nemáme právo radit příští generaci poté, co jsme v naší vlastní zklamali.“

„Ámen,“ praví Hujerová.

Jdeme společně na Újezd, kde Skippy na úpatí Petřínských sadů zvrací do keřů. Hujerová se mě snaží přesvědčit, že jsme se na maturitním večírku na Slapech líbali. Vím, že mě milovala, ale naštěstí měla vždycky tolik soudnosti, že to nedala najevo. Kolik má vlastně dětí? Jedno? Dvě? Vždycky tyhle věci zapomenu.

„A spali jsme spolu? Byl jsem dobrej?“

„Myslím to vážně. Řekni mi: pamatuješ si na to?“

„Pamatuju si jedinou věc: že jsem byl na šrot. To je můj tradiční záchytný bod. To je pro moji paměť to nejlepší vodítko.“

Skippy vydává strašlivé zvuky. Opodál svítí ve tmě Zoubkův památník obětem komunismu: černá torza lidských těl. Ukážu na ně prstem.

„To jsme my,“ plácnu hloupě. „Husákovy děti.“

„Nelži si do kapsy, pitomče,“ odpoví Hujerová příkře. „Tvoje životní tragédie s žádnym režimem nesouvisí.“

Koneckonců má pravdu. Skippy se vrací.

„Dobře,“ říkám. „Pojďme najít nějaký útulný nonstop, kde naše životní tragédie v klidu rozeberem.“

AUTOR

Silvestra už léta neslaví, procento nevydařených novoročních oslav je v jeho osobní historii tak velké, že to nemůže být náhoda. Na Silvestra 2003 se k jeho skepsi navíc přidává i fakt, že má za sebou pohnutý rok, jehož větší část strávil návštěvami v psychiatrických léčebnách a gerontologických klinikách, kde po dlouhé měsíce současně umírali oba prarodiče – zároveň se mu však v té době narodila dcera. Život bere i dává… Klišé, nebo hluboká pravda?

Je s manželkou a dcerkou v Sázavě; o půlnoci vyjdou se ženou na terasu v patře, aby se alespoň z dálky podívali na městský ohňostroj. Veronika přinese z ložnice peřinu, kterou jim oběma přehodí přes ramena, a elektronickou chůvičku Philips. Ta značka autorovi připomene papírovou bundu Grundig. Dostal se z toho, uvědomí si. Přežil to.

„Přežil jsem to," pronese nahlas. „Přežil jsem vlastní mládí."

Dílem je to jeho vlastní zásluha, zčásti měl štěstí. Přežít mládí se nepovede každému: potkává ty nešťastníky v restauracích, na ulici, na abiturientských srazech. Vídává je v televizi, čte jejich články v novinách.

„Gratuluju."

Je jí sedmadvacet, tomu nemůže rozumět.

Na Nový rok se vydají s kočárkem k řece – po mnoha letech je zamrzlá. Po zasněženém ledu ujdou několik kilometrů, za celou dobu potkají jen dvě bruslařky se psem.

„Už víš, jak se to bude jmenovat?" ptá se Veronika.

„Vybíjená."

„Copak to je o vybíjený?" říká překvapeně.

„Jasně, je to takovej Metráček pro dospělý."

„Ne, vážně. O čem to je?“

Za chůze přemýšlí, tuhle otázku si vlastně ještě nepoložil.

„O vybitých lidech. A o těch, co se v životě našli.“

„A těch je v tom románu kolik? Těch, co se našli?“

Autor se zastaví a začíná počítat: zvedne palec pravé ruky – a zaváhá.

HUJEROVÁ

Z toho strašlivého nonstopu se vyhrabeme teprve po sedmé, a než se dostanu domů, je osm. Boris už dělá dětem v mikrovlnce kakao. Připomenu si, jak táta loni v létě spolu s mikrovlnným ohřevem omylem zapnul i gril, takže plastová miska, do níž jsem mu nachystala oběd, se žárem zbortila a jídlo se připeklo na skleněný talíř na dně. Od té doby si veškeré jídlo ohříval výlučně na plynovém sporáku. Mobilní telefon rovněž odmítl. Do jedenadvacátého století se nehodil – jako by ty tři roky přesluhoval. Airbagům a systémům ABS se posmíval (natožpak reflektorům, které se při pohybu volantu natáčejí po směru jízdy). Jeho svět, to byl autobus s přívěsem, telefon s kruhovým číselníkem a těžký hranatý radiomagnetofon Grundig. V posledních letech mi připadal jako ti staříci, které si občas moji klienti – bezpochyby vedeni ušlechtilou vůlí – berou s sebou do svých nových dvougeneračních bytů a kteří pak bloudí mezi vším tím minimalistickým designem, zmateně hledí na futuristické vodovodní baterie a marně hledají kohoutek.

„Ááá, už jsme doma," říká Boris naoko nakvašeně. „A smrdíme jak fabrika na tabák."

Sebevědomí, které jsem mu kdysi vypiplala jako choulostivou květinku, nyní úspěšně používá proti mně. Poučuje, kritizuje a dobírá si mě. Před dvanácti lety se mě bál, dneska má ze mě legraci. Je bez mindráků – stejně jako já (tak dlouho jsem je před ním a před dětmi musela skrývat, až jsem je ztratila; vím sice, že to hluboké, jaksi zásadní sebepochybování někde uvnitř pořád je, ale nemám potřebu po něm pátrat). Věřili byste, že v mé přítomnosti dokonce flirtuje se ženskými? Když se vlažně bouřím, s ironickou převahou mi vysvětluje, jak se věci v životě mají. Sděluje mi životní pravdy, které jsem mu kdysi odhalila já, a on si je zdarma přivlastnil –

nevadí, já jsem to většinou zase odposlouchala od Toma. *Mít rád neznamená vlastnit.*

Dvakrát mi byl nevěrný, ale celý rok, co umíral táta, se nehnul z domu, psal s dětmi úkoly, hrál si s nimi, nakupoval, vařil a v noci se mnou zůstával vzhůru a podával mi papírové kapesníky. Nikdy bych nevěřila, že budu schopna milovat někoho, kdo nosí tvídové kloboučky, *nenávidí* vietnamské trhovce a *zbožňuje* Helenu Vondráčkovou – ale stalo se. Obejmu ho.

„Mám tě ráda, Borisi. Víš to?“

„A máme ji pořád jak z praku!“ usmívá se spokojeně.

Přibíhá Lukáš, ještě je v pyžamu. Vidím, že mě chce políbit, a tak se shýbnu a nastavím tvář. Andulka kolem mě naopak projde bez pozdravu.

„Nazdar.“

Žádná odpověď.

„Copak je?“ ptám se.

Boris počká, až si Andulka vezme kakao a zavře za sebou dveře dětského pokoje.

„Připadá si *hnusná*,“ šeptá.

Lukáš se škodolibě zakření.

„To nic,“ říkám vesele, „to má po mně.“

TOM

Další osamělý lednový víkend: Jeff je někde na lyžích, Skippy odletěl na měsíc do Austrálie. Udělám si druhý vinný střik onoho rána; na jedné straně mi připadá škoda lít do tak *pěkného* vína vodu, ale zároveň je mi jasné, že v deset dopoledne bych to neměl pít neředěné. Dočtu bez zájmu noviny i obě víkendové přílohy a potom si vypracuji seznam lidí, kterým bych mohl či měl zavolat. Nakonec pochopitelně nezavolám nikomu. Vždycky mě znovu udiví, že některé lidské vlastnosti, které by se teoreticky měly vzájemně vylučovat, ve skutečnosti docela úspěšně koexistují: například averze vůči lidem a neschopnost snášet samotu. Naleju si třetí sklenici, už bez vody. Pohrdám sám sebou, nicméně moje nálada se mírně zlepšuje; dokonce mě po chvíli napadne, že uklidím, a vyrobím si tak chatrné náhražkové uspokojení. Úklid, metadon alkoholiků.

Prázdné láhve shromažďujeme nejprve v rohu kuchyně vedle odpadkového koše a později, když se už nedá projít ke sporáku, v tmavém zádveří v předsíni. Pivo kupujeme plechovkové, hromadění dalšího skla si nemůžeme dovolit, takže jednoznačně převažují láhve od vína; výjimečně lze zahlédnout etiketu ruské vodky nebo dvanáctiletou skotskou, kterou dostal Skippy coby výraz vděku za vypálené bradavice. Můj podíl na oněch zaprášených láhvích by měl teoreticky odpovídat jedné třetině, ale ve skutečnosti jsem jejich majoritním vlastníkem; tím pádem na mě připadá jejich odnášení. Tak jako každou jinou práci se i tuhle snažím co nejdéle odkládat, přinejmenším tak dlouho, než do láhví začnou narážet vstupní dveře – každý Jeffův či Skippyho příchod je pak jakousi zvonivou urgencí.

Seženu dostatečný počet igelitových tašek a začínám do nich láhve odhodlaně skládat: první, početnější vrstvu hrdlem vzhůru,

druhou opačně. V několika z nich jsou zbytky vinného kamene, jen zřídka steče po igelitu i pár kapek vína – tady se dopíjí do dna. Nakonec je tašek celkem devět; do levé ruky pojmu čtyři, do pravé pět a jako malomocný, s výstražným, usvědčujícím cinkáním (a naději, že se žádná z igelitek neprotrhne) vyjdu z domu a zamířím k nedalekému kontejneru. V ulici zastavuje taxík, z něhož k mému překvapení vystoupí Skippy: s kufrem, ve zmačkaném letním obleku a s kovbojským kloboukem na hlavě. I tak mě potěší, že ho vidím.

„Nazdar, doktore. To jsi tam teda dlouho nepobyl."

Postaví kufr na chodník, odebere mi část igelitek a jde se mnou k zelenému kontejneru. Každý si stoupneme k jednomu otvoru a začínáme do něj vhazovat láhve.

„Velkej třesk, co?" volá Skippy.

Kéž by.

Michal Viewegh
Vybíjená

Edice Současná česká próza
Ilustrace na obálce z Pixabay.com
Redakce Jaroslava Bednářová

Vydala Městská knihovna v Praze
Mariánské nám. 1, 115 72 Praha 1

V MKP 1. vydání
Verze 1.0 z 22. 1. 2018

ISBN 978-80-7602-488-5 (epub)
ISBN 978-80-7602-489-2 (pdf)
ISBN 978-80-7602-490-8 (prc)